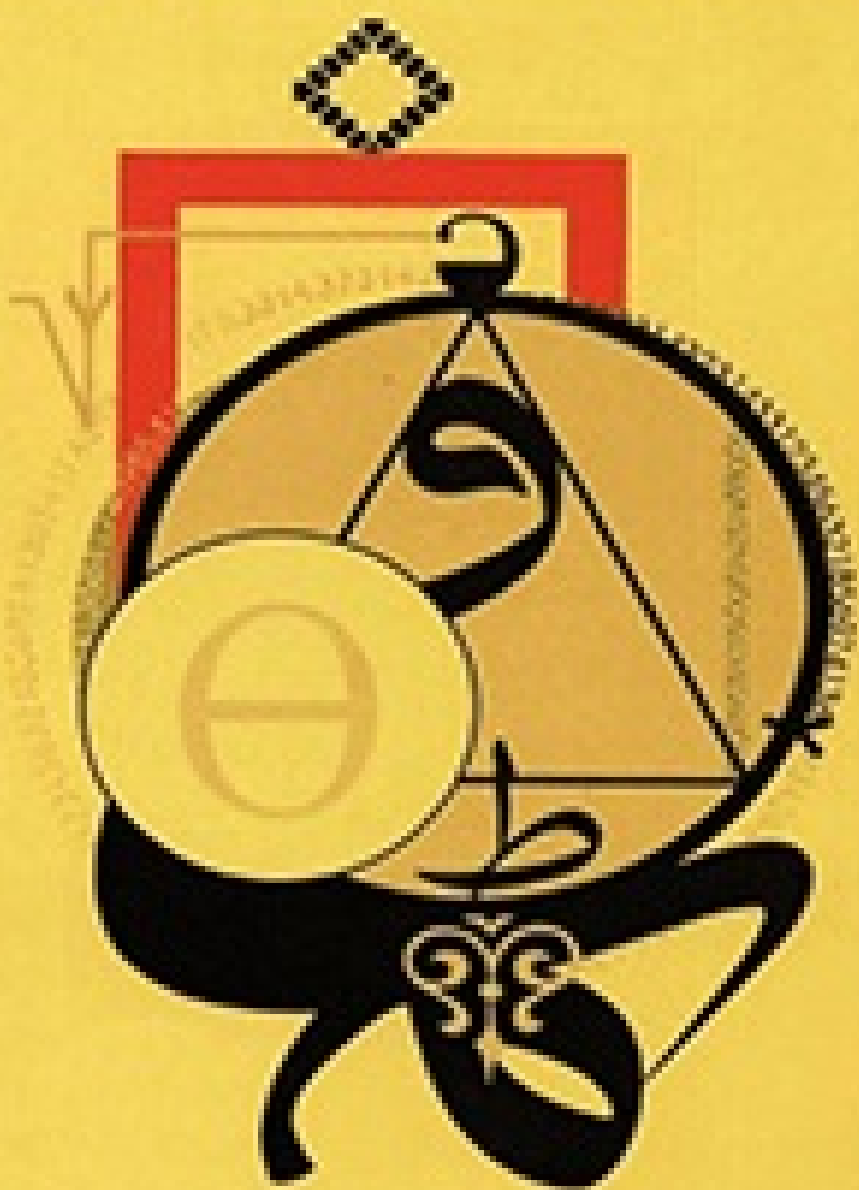

و سوره صافات

انجیل موعود قرآن • بررسی انجیل عدد ۳ • رابطه عرواق منطقه با ریاضیات
انجیل زوج و فرد در قرآن • انجیل موعود انکار و انکار

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قرآن و ریاضیات

نویسنده:

محمد علی رضایی اصفهانی

ناشر چاپی:

انتشارات پژوهش های تفسیر و علوم قرآن

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

فهرست

فهرست	۵
قرآن و ریاضیات	۸
مشخصات کتاب	۸
اشاره	۸
درآمد:	۱۶
مقدمه:	۱۸
فصل اول: کلیات	۳۸
اشاره	۳۸
پیشینه تاریخی بحث اعجاز	۴۰
اشاره	۴۰
تعریف اعجاز	۴۱
الف) تعریف لغوی	۴۱
ب) تعریف اصطلاحی	۴۲
ابعاد اعجاز قرآن کریم	۴۳
آیا همه علوم بشری در قرآن وجود دارد؟	۵۸
فصل دوم: عدد و اعجاز آن در قرآن	۶۲
اشاره	۶۲
بخش اول: اعداد	۶۴
الف: اعداد صحیح در قرآن:	۶۴
ب: کسرها:	۷۰
بخش دوم: عملیات چهارگانه ریاضی:	۷۴
اشاره	۷۴
۱. جمع:	۷۴
۲. تفریق:	۷۶

۷۷	۳. ضرب:
۷۸	۴. تقسیم:
۸۰	بخش سوم: اعجاز عدد ۱۹
۸۰	اشاره
۸۲	خصوصیات عدد ۱۹ در قرآن کریم:
۹۴	نظریه جدید در مورد اعجاز عدد ۱۹:
۱۰۰	اشکالات اعجاز عدد ۱۹:
۱۰۴	بخش چهارم: اعجاز حروف مقطعه قرآن کریم
۱۰۴	اشاره
۱۰۸	حروف مقطعه:
۱۰۸	اشاره
۱۰۹	نظرات مفسران در مورد حروف مقطعه:
۱۱۴	رابطه حروف مقطعه قرآن با ریاضیات
۱۲۴	اشکالات اعجاز حروف مقطعه قرآن:
۱۳۰	بخش پنجم: اعجاز عدد هفت
۱۳۰	اشاره
۱۳۲	چرا عدد هفت؟
۱۳۲	-سموات سبع:
۱۳۴	-مسیحات هفت گانه:
۱۳۴	-مراحل هفت گانه خلقت:
۱۳۵	-هفت مرحله بودن نور خدا:
۱۳۵	-هفت مرحله بودن رحمت الهی:
۱۳۶	-هفت دور طواف:
۱۳۷	-مساجد هفت گانه:
۱۴۶	نظام عددی قرآن و پیامبر اعظم (صلی الله علیه و آله)
۱۵۲	اشکالات اعجاز عددی هفت:

بخش ششم: اعجاز زوج و فرد در قرآن کریم	۱۵۶
مقدمه:	۱۵۶
اشاره	۱۵۶
جدول «زوج» قرآن کریم	۱۶۴
جدول «فرد» قرآن کریم	۱۶۶
۳۰ سوره با شماره سوره زوج و تعداد آیات زوج	۱۶۹
۲۷ سوره با شماره سوره زوج و تعداد آیات فرد:	۱۷۰
۳۰ سوره با شماره سوره فرد و تعداد آیات زوج	۱۷۱
۲۷ سوره با شماره سوره فرد و تعداد آیات فرد	۱۷۲
نقد «اعجاز ریاضی قرآن در خصوص اعداد زوج و فرد»:	۱۷۶
بخش هفتم: اعجاز عددی تکرار واژه ها	۱۸۰
اشاره	۱۸۰
اشکالات اعجاز عددی تناسب واژگان قرآن:	۱۹۰
خاتمه: جمع بندی و نتیجه گیری	۱۹۴
منابع	۲۰۰
درباره مرکز	۲۰۴

سرشناسه: علوی، سیدمرتضی، ۱۳۲۹ -

عنوان و نام پدیدآور: قرآن و ریاضیات/ نگارش سید مرتضی علوی؛ با مقدمه محمدعلی رضایی اصفهانی.

مشخصات نشر: قم: انتشارات پژوهش های تفسیر و علوم قرآن، ۱۳۸۶.

مشخصات ظاهری: ۱۹۶ص.: جدول.

فروست: تفسیر موضوعی ویژه جوانان ؛ ۴.

شابک: ۱۸۰۰۰ریال ۹۶۴-۲۵۳۴-۱۴-۲:

یادداشت: پشت جلد به انگلیسی : Quran and mathematics.

یادداشت: عنوان روی جلد: قرآن و ریاضیات: اعجاز عددی قرآن، بررسی اعجاز عدد ۷، رابطه حروف مقطعه با ریاضیات...

یادداشت: کتاب حاضر با حمایت مرکز توسعه و ترویج فعالیت های قرآنی وزارت ارشاد منتشر شده است.

یادداشت: کتابنامه : ص. [۱۹۳] - ۱۹۶.

عنوان روی جلد: قرآن و ریاضیات: اعجاز عددی قرآن، بررسی اعجاز عدد ۷، رابطه حروف مقطعه با ریاضیات...

موضوع: قرآن -- اعجاز

موضوع: ریاضیات در قرآن

شناسه افزوده: رضایی اصفهانی، محمدعلی، ۱۳۴۱ - ، مقدمه نویس

شناسه افزوده: ایران. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی. مرکز توسعه و ترویج فعالیتهای قرآنی، حامی

رده بندی کنگره: ۱۰۳/۶BP۱۰۳ع/۸۶ق ۴۳۸۶

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۱۵۸

شماره کتابشناسی ملی: ۱۱۴۳۰۲۵

ص: ۱

اهداء:

به ساحت مقدس مادمان بزرگ بانوی اسلام حضرت فاطمه سلام الله عليها و به پدر و مادر عزیزم که در طول زندگی زحمات زیادی برای من کشیده اند.

تشکر:

از زحمات استاد گرانقدر جناب آقای دکتر محمد علی رضایی اصفهانی و مدیریت پژوهش مرکز تخصصی تفسیر و مرکز تحقیقات قرآن کریم المهدی تشکر و قدردانی می نمایم و نیز از یاری جناب آقای نعمت الله صباغی در این اثر سپاسگزاری می کنم.

ص: ۳

قرآن کریم چشمه سازی جوشان است که برای همه زمان ها و مکان ها و نسل های بشر آمده است. از این رو پاسخگوی نیازها و پرسش های زمانه است.

پاسخ های قرآن بصورت تفسیر آیات الهی ارائه می شود که به دو شیوه اساسی ارائه می گردد:

الف: تفسیر ترتیبی: تفسیر آیات کل قرآن با یک سوره از ابتداء تا پایان که به صورت مرتب انجام می شود.

ب: تفسیر موضوعی: این شیوه تفسیری خود به دو روش فرعی تقسیم می شود.

اول: تفسیر موضوعی که موضوعاتش را از درون قرآن می گیرد، برای مثال مفسر آیات نماز یا زکات را از قرآن جمع آوری کرده سپس، با توجه به قرائن دیگر، به بحث و بررسی و نتیجه گیری از آنها می پردازد.

دوم: تفسیر موضوعی که موضوعاتش را از متن اجتماع یا علوم و وقایع عصری می گیرد و بصورت پرسش به محضر قرآن عرضه می کند، سپس مفسر آیات موافق و مخالف را جمع آوری کرده و با در نظر گرفتن قرائن دیگر (مثل روایات و علوم و شواهد تاریخی و...) به نتیجه گیری و استنباط می پردازد و پاسخ پرسش زمان خویش را می یابد، و به مخاطبان قرآن ابلاغ می کند.

از این رو «مرکز تحقیقات قرآن کریم المهدی» به عنوان نخستین مرکز پژوهشی کشور بر خود لازم دید که مجموعه ای از تفاسیر موضوعی را فراهم آورد که پاسخگوی پرسش ها و نیازهای زمان جوانان عصر خویش باشد.

نوشتار حاضر یکی از سلسله تفاسیر موضوعی از نوع دوم است که برای جوانان فراهم آمده است و با قلمی روان و مستند به آیات (و با توجه به قرائن روایی، علمی و...) به یکی از پرسش های زمان در باب قرآن و ریاضیات پاسخ می دهد.

مقوله اعجاز عددی قرآن یکی از مسائل شگفت انگیز است که در عصر ما شاخه های مختلفی پیدا کرده و لازم است که جوانان مسلمان از دیدگاه ها نسبت به آن آگاه شوند، و با شگفتی ها و اشکالات و پاسخ های آن نیز آشنا گردند.

نویسنده محترم این اثر فاضل محترم جناب آقای سید مرتضی علوی از فارغ التحصیلان رشته تخصصی تفسیر حوزه علمیه قم می باشد که عمر خود را وقف قرآن کرده و به تحقیق و پژوهش پرداخته است. امید است جامعه قرآن پژوه و جوانان قرآن دوست و متعهد از این اثر ارزشمند استفاده کامل کنند و دیدگاههای خویش را برای ما ارسال کنند.

در اینجا لازم است از نویسنده محترم که اثر خود را در اختیار مرکز گذاشت و از پژوهشگران مرکز که در آماده سازی این اثر تلاش کردند، بویژه آقای نعمت الله صباغی و نصر الله سلیمانی تشکر کنیم.

(۱)

الحمد لله رب العالمین

قم - ۱۷/۱۲/۱۳۸۵

محمدعلی رضایی اصفهانی

ص: ۱۰

۱-۱). آدرس: قم، خیابان معلم، معلم ۹، جنب هتل یثرب، کوچه شهید محمدحسن احمدی، کوی نور، پلاک ۹۱ تلفن، پیام گیر، نمابر: ۷۷۳۹۰۰۲-۰۲۵۱ t t t ص. پ: ۴۱۶-۳۷۱۸۵- قم Email: quran quransc. com info quransc. com WWW. quransc. com

همانطور که در بخش اوّل بیان کردیم اعجاز قرآن ابعاد کوناگونی دارد. از قبیل؛ فصاحت و بلاغت، محتوای عالی از پیامبری اُمّی، اعجاز علمی و . . .

برخی از نویسندگان و صاحب نظران در چند دهه اخیر بُعد دیگری برای اعجاز قرآن بیان کرده اند که همان اعجاز عددی قرآن است اینان ادعا می کنند که یک نظم ریاضی بر قرآن حاکم است. هر چند که در کتاب «الاتقان فی علوم القرآن» سیوطی، رد پای این فکر دیده می شود. (۱) اما تا چند سال اخیر این راز علمی پنهان مانده بود و با پیدایش رایانه هایی (کامپیوترهای) که می تواند حساب های بسیار زیادی را در مدت زمان کمی و با دقت بالائی انجام دهد، پرده از روی نظم ریاضی قرآن برداشته شد و اعجاز این کتاب مقدس بار دیگر بر جهانیان ثابت گردید. این صاحب نظران از این رهگذر نتایج دیگری هم می گیرند که

۱- ۳). ر. ک: سیوطی، الاتقان فی علوم القرآن، ج ۲، ص ۱۱۲ به نقل از مقاله اعجاز عددی و نظم ریاضی قرآن، عباس یزدانی، کیهان اندیشه، ش ۶۷، ص ۶۳.

اشاره خواهیم کرد. در رأس این گروه افرادی همچون رشاد خلیفه و عبد الرزاق نوفل و... هستند.

در مقابل آنان گروه دیگری از نویسندگان و صاحب نظران قرآنی، قرار دارند که این مطالب را نمی پذیرند. و برخی محاسبات آنان را خطا آلود می دانند. و حتی برخی نویسندگان با شدت هر چه بیشتر قسمتی از این مطالب را توطئه بهائیت معرفی می کنند و آن را یک جریان انحرافی می دانند و در این مورد به ادعای نبوت رشاد خلیفه و کشته شدن او استشهد می کنند. (۱)

ما ابتدا گزارشی از کتاب ها و نویسندگان دو گروه بیان می کنیم و سپس نتیجه گیری خواهیم کرد.

الف: موافقان اعجاز عددی قرآن:

در این مورد افراد زیادی کتاب و مقاله نوشته اند که به مهمترین آنها اشاره می کنیم:

۱. معجزة القرآن الکریم، دکتر رشاد خلیفه:

دکتر رشاد خلیفه در خانواده ای از صوفیان مصر در شهر «طنطه» متولد شد و در سال ۱۹۷۱ م در شهر مکه رسماً به جرگه نایبان مکتب تصوف در آمد.

او تحصیلات جدید خود را تا کارشناسی در دانشکده کشاورزی عین الشمس قاهره گذراند و سپس کارشناسی ارشد خود را در دانشگاه

ص: ۱۲

۱-۱). بسام نهاد جزار، اعجاز الرقم ۱۹ فی القرآن الکریم، ص ۲۱.

آریزونا (۱۹۵۹ - ۱۹۶۱ م) آمریکا گذراند و سپس دکترای خود را در دانشگاه کالیفرنیا (۱۹۶۲ - ۱۹۶۴ م) در رشته بیوشیمی گیاهی گذراند. (۱)

او به مدت سه سال در مورد قرآن با استفاده از رایانه تحقیق کرده است. و نتیجه این تحقیقات را در سال ۱۳۵۱ ش به روزنامه های دنیا داده شد. (۲)

کتاب او تحت عنوان «معجزه القرآن الکریم» در سال ۱۹۸۳ م در بیروت چاپ شد. (۳) و به زبان انگلیسی نیز در آمریکا چاپ شد. (۴)

تمام کوشش استاد مزبور برای کشف معانی و اسرار حروف مقطعه قرآن صورت گرفته است. و ثابت کرده است که رابطه نزدیکی میان حروف مذکور، با حروف سوره ای که در آغاز آن قرار گرفته اند، وجود دارد.

او برای محاسبات این کار از رایانه کمک گرفته است و بیان کرده که در ۲۹ سوره قرآن حروف مقطعه آمده است که مجموع این حروف ۲۸ حرف الفبای عربی را تشکیل می دهد (یعنی: ا - ح - ر - س - ص - ط - ع - ق - ک - ل - م - ن - ه - - ی) که گاهی آنان را حروف نورانی نامند.

او نسبت این حروف را در ۱۱۴ سوره قرآن سنجیده است و به نتایجی رسیده است که به برخی آنها اشاره می کنیم:

ص: ۱۳

۱- ۱). ر. ک: رشاد خلیفه، اعجاز قرآن تحلیل آماری حروف مقطعه، ترجمه سید محمدتقی آیت اللهی، مقدمه / الف

۲- ۲). همان، مقدمه / ج

۳- ۳). معجزه القرآن الکریم، دکتر رشاد خلیفه، دار العلم للملایین، بیروت، الطبعة الاولى، ۱۹۸۳ م

۴- ۴). QURAN VISUAL PRESEN TATION OF THE MIRACLE .

و سپس اعجاز قرآن را از این مطلب نتیجه گیری می کند و حتی معجزات موسی و عیسی را از طریق قرآن اثبات می کند. (۱)

ب: ترتیب موجود تدوین سوره های قرآن ترتیبی ملهم از ذات الهی است.

ج: ترتیب نزول سوره های قرآن، آنچنان که امروزه می دانیم از جانب خدای تعالی است.

د: محل نزول سوره های قرآن، اعم از مکی یا مدنی، مورد تأیید قرار می گیرد.

هـ: شیوه مخصوصی کتابت کلمات در قرآن را خدای تعالی خود دستور فرموده است. و لذا توصیه می کند کتابت قرآن (صلوة، به صلاة) تغییر داده نشود.

و: طریق خاص قرآن در تقسیم هر سوره به آیات با امر الهی صورت گرفته است.

ز: آیه «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ» جزء لا یتجزای هر سوره، بجز سوره ۹ (التوبه) است. که آن را با دلایلی از نظم ریاضی ثابت می کند. (۲)

۲. اعجاز قرآن، تحلیل آماری حروف مقطعه، تالیف رشاد خلیفه، ترجمه و ضمائم از سید محمدتقی آیت اللهی:

مترجم محترم کتاب را از نسخه اصل انگلیسی ترجمه کرده و در سال ۱۳۶۵ توسط انتشارات دانشگاه شیراز منتشر شده است.

ص: ۱۵

۱- (۱) . ر. ک: معجزة القرآن الکریم و اعجاز قرآن، تحلیل آماری حروف مقطعه، ص ۲۶۹ - ۲۷۱

۲- (۲) . همان، ص ۲۷۱ - ۲۷۵.

ایشان مقدمه ای در باره معرفی نویسنده (رشاد خلیفه) و مقدمه ای به عنوان «سخن مترجم» اضافه کرده است. و ضمایمی نیز آورده که مقادیر حروف را بر اساس حروف ابجد حساب کرده و حتی برخی خطاهای متن انگلیسی را یاد آور شده است. (۱)

۳. معجزة القرن العشرين من كشف سباعية و ثلاثية اوامر القرآن الكريم، ابن خليفه عليوى:

ایشان در کتاب خود که ۱۱۰ صفحه است، می گوید ۹۰٪ اوامر قرآن هفتگانه یا سه گانه یا یگانه است. و تکرار آنها در موارد خود لازم بوده است.

برای مثال: امر «أعبدوا» (پرستید) سه بار به همه مردم خطاب کرده است. و سه بار نسبت به اهل مکه در قرآن آمده و سه بار نسبت به پیامبر اسلام (صلی الله علیه و آله) آمده است و شعیب پیامبر سه بار به قوم خود گفته است و نوح سه بار و هود سه بار و صالح سه بار و عیسی (علیه السلام) سه بار گفته اند که این سر غریب و عجیبی است.

ایشان از این اعداد منظم اعجاز قرآن را نتیجه می گیرند. (۲)

۴. المنظومات العددية في القرآن العظيم، مهندس مصطفى ابو سيف بدران:

این کتاب در ۸۸ صفحه چاپ شده است و روابط ریاضی حروف مقطعه را بررسی کرده است. و بویژه حالات مختلف لفظ «الله» را بررسی کرده است.

ص: ۱۶

۱- ۱). اعجاز قرآن، تحلیل آماری حروف مقطعه، ص ۲۸۲ - ۲۸۳

۲- ۲). ر. ك: معجزة القرن العشرين، ص ۷ به بعد.

۵. الاعجاز العددي للقرآن الكريم، عبد الرزاق نوفل:

این کتاب در سه جزء جداگانه چاپ شده است و سپس تحت عنوان «اعجاز عددی در قرآن کریم» توسط مصطفی حسینی طباطبائی ترجمه شده است. ایشان تلاش کرده تا نظام ریاضی تکرار واژه ها را در قرآن نشان دهد. برای مثال:

واژه دنیا ۱۱۵ بار و واژه آخرت نیز ۱۱۵ بار آمده است.

واژه شیاطین و ملائکه هر کدام ۶۸ بار در قرآن آمده است.

واژه حیات و مشتقات آن و نیز واژه موت ۱۴۵ بار در قرآن آمده است.

ایشان در مقدمه کتاب این امر را معجزه الهی می داند و می گوید این توازن در کلمات قرآن ثابت می کند که امکان ندارد این قرآن جز وحی الهی باشد. چرا که فوق قدرت انسان و بالاتر از عقل بشری است. [\(۱\)](#) چرا که یک پیامبر در طول ۲۳ سال از قرآن سخن گفته و توانسته است توازن کلمات خود را در جنگ و صلح و . . . حفظ کند و این غیر از معجزه چیز دیگری نیست.)

۶. اعجازات حدیثه علمیة و رقمیة فی القرآن، دکتر رفیق ابو السعود:

ایشان در یک فصل کتاب خود معجزه اعداد و ارقام را در قرآن مطرح می کند و مطالبی شبیه مطالب عبد الرزاق نوفل می آورد. [\(۲\)](#) برای مثال می نویسد:

ص: ۱۷

۱- ۱). ر. ك: الاعجاز العددي للقرآن الكريم، الجزء الاول، ص ۱۰ - ۱۱ و ص ۱۵ به بعد

۲- ۲). اعجازات حدیثه علمیة و رقمیة فی القرآن، (ص ۶۸ - ۷۵) .

الرحمن ۵۷ مرتبه

الجزء ۱۱۷ مرتبه

الفجار ۳ مرتبه

العُسر ۱۲ مرتبه

قل ۳۳۲ مرتبه

ابليس ۱۱ مرتبه

المصيبة ۷۵ مرتبه

الجهر ۱۶ مرتبه

الشدّة ۱۰۲ مرتبه

المحبة ۸۳ مرتبه

الرحيم ۱۱۴ مرتبه المغفرة ۲۳۴ مرتبه

الابرار ۶ مرتبه

اليسر ۳۶ مرتبه

قالوا ۳۳۲ مرتبه

استعاذه بالله ۱۱ مرتبه

الشكر ۷۵ مرتبه

العلانية ۱۶ مرتبه

الصبر ۱۰۲ مرتبه

الطاعة ۸۳ مرتبه

۷. کاربرد روش سیستم ها (راسل. ل. ا. ك) به ضمیمه تعبیر قرآن آربری، ترجمه محمدجواد سهلانی: ایشان در يك فصل كتاب مطالب رشاد خليفه را ترجمه کرده و آورده است. (۱)

۸. اعجاز الرقم ۱۹ فی القرآن الكريم، بنام نهاد جزار:

ایشان پس از آنکه نظام ریاضی دکتر رشاد خلیفه را توضیح می دهد و به آن اشکالاتی می گیرد. به صورت جدیدی اعجاز عدد ۱۹ را در قرآن اثبات می کند. برای مثال می گوید: اعدادی که در قرآن آمده است ۳۸ عدد

ص:۱۸

۱-۱. کاربرد روش سیستم ها، (ص ۵۲ - ۸۰) .

است و این عدد از مضاعف های عدد ۱۹ است. و نیز تعداد اعداد صحیحی که به صورت مکرر در قرآن آمده است ۲۸۵ بار است که این عدد هم از مضاعف های عدد ۱۹ (۱۹*۲۸۵) است.

ایشان فصل سوم کتاب (ص ۱۴۰ - ۱۵۲) را به همین امر اختصاص داده است.

۹. تفسیر نمونه، آیت الله مکارم شیرازی:

ایشان در جلد دوم تفسیر نمونه زیر آیه اول سوره آل عمران بحثی را از دکتر رشاد خلیفه به صورت مبسوط گزارش می کنند. ولی قضاوت در مورد صحت و سقم آن را نیازمند بررسی فراوان می داند و لذا قضاوتی نمی کنند.

ایشان پس از ذکر مطالب دکتر رشاد خلیفه این نتایج را می گیرند:

الف: رسم الخط اصلی قرآن را حفظ کنید.

ب: این مطلب دلیل دیگری بر عدم تحریف قرآن است (چرا که اگر کلمه یا حرفی از قرآن کم می شد ارقام صحیح در نمی آمد).

ج: اشارات پر معنا (در سوره هایی که با حروف مقطعه آغاز می شود پس از ذکر این حرف، اشاره به حقانیت و عظمت قرآن شده است).

و در پایان نتیجه می گیرند که حروف قرآن که طی ۲۳ سال بر پیامبر (صلی الله علیه و آله) نازل شده حساب بسیار دقیق و منظمی دارد که حفظ و نگهداری نسبت های آن بدون استفاده از مغزهای الکترونیکی امکان پذیر نیست. (۱)

ص: ۱۹

۱۰. اعجاز عددی قرآن کریم و ردّ شبهات، محمود احمدی:

ایشان کوشش نموده است تا اشکالاتی را که بر اعجاز عددی و محاسبات عبد الرزاق نوفل و رشاد خلیفه نموده اند جواب دهد. او در ابتدا تمام مطالب رشاد خلیفه و عبد الرزاق نوفل را خلاصه کرده و بیان نموده است.

ایشان اشکالات را یکی پس از دیگری بر می شمارد و حتی برخی از آنها را به نقل از نامه های دکتر رشاد خلیفه پاسخ می دهد. ما در ادامه مطلب به برخی پاسخ های ایشان اشاره می کنیم.

۱۱. المعجزة، مهندس عدنان رفاعی:

ایشان هم مطالبی شبیه سخنان عبد الرزاق نوفل و دکتر رفیق ابو السعود می آورند.

۱۲. الاعجاز العددي فی سورة الفاتحة، طلحة جوهري:

ایشان نیز محور بحث خویش را عدد ۱۹ قرار داده است. و آیه «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ» را با آیه «تسعة عشر» [\(۱\)](#) مقایسه می کند. و در پایان آیاتی را که ۱۹ حرف دارد جمع آوری کرده است. و از همه مطالب کتاب اعجاز عددی و ریاضی قرآن را ثابت می کند.

۱۳. اعجاز ریاضی زوج و فرد در قرآن کریم، کوروش جم نشان:

ایشان با توجه به آیه سَوَم سوره و الفجر که خداوند متعال به زوج و فرد سوگند یاد کرده است به فکر افتاده است که شاید یک نظام عددی بر مبنای زوج و فرد در قرآن باشد.

ص: ۲۰

در نهایت جمع اعداد زوج دقیقاً مساوی با جمع تعداد آیات قرآن یعنی ۶۲۳۶ و جمع اعداد فرد مساوی با ۶۵۵۵ است که حاصل جمع شماره سوره ها می باشد. و بدین ترتیب نمونه دیگری از اعجاز عددی قرآن را اثبات می کند. (۱)

۱۴. ماوراء احتمال، عبد الله اریک:

برخی نویسندگان با استفاده از کتاب فوق مقاله ای تحت عنوان «بسم الله مفقوده» نوشته و مدعی شده اند که نبودن بسم الله در صدر سوره توبه و تکرار آن در سوره نمل بسیار حکیمانه و از معجزات قرآن است. ایشان با استفاده از سوره ها این مطلب را اثبات می کند. (۲)

۱۵. من الاعجاز البلاغی و العددی للقرآن الکریم، دکتر ابو زهرا نجدی:

ایشان کار دکتر رشاد خلیفه را ادامه داده است.

و برای مثال می گوید در قرآن ۳۴ مرتبه واژه سجده آمده که اشاره به ۳۴ سجده نمازهای یومیه است.

ب: مخالفان اعجاز عددی قرآن:

در این مورد به چند کتاب و مقاله برخورد کردیم که بد آنها اشاره می کنیم و استدلال های آنها را بیان می کنیم:

ص: ۲۱

۱- ۱. ر. ک: بینات، بهار ۱۳۷۵، ش ۱، ص ۹۹. و نیز کیهان فرهنگی، ش ۶۷، ص ۷۱ - ۷۲

۲- ۲. DEVOND PROBABILITY – God's Message in Mathematic (به نقل از کیهان فرهنگی، پیشین، ص ۷۳) .

۱. تسعة عشر ملكاً، بيان ان فريه الاعجاز العددي للقرآن خدعه بهائيه، حسين ناجي محمد محي الدين:

ايشان به شدت به كساني كه عدد ۱۹ را يكي از اسرار قرآن مي دانند حمله مي كند. و آنها را نوعي دروغ بستن بر خدا دانسته است. (۱)

سپس متذكر مي شود كه عدد ۱۹ از شعارهاي بهائيان است. كه در نظر مسلمانان مرتد و كافر هستند.

و شواهدى مي آورد كه سال در نظر آنان ۱۹ ماه است و هر ماهي نيز ۱۹ روز است. و كتاب «البیان» آنان ۱۹ قسمت است و هر قسم آن ۱۹ باب است.

و عدد نمازهاي يوميه آنها ۱۹ ركعت است و... (۲)

و دربخش ديگرم تذكر مي شود كه عدد ۱۹ مختص قرآن نيست و جملاتي را بيان مي كند كه بدون استفاده از رايانه براساس عدد ۱۹ شكل گرفته است در حالي كه مطالب آن باطل است.

مثل: «لا بعث ولا حساب ولا جهنم لا صراط ولا جنه ولا نعيم و...» (۱۹ حرف است و ۴ الف دارد). (۳)

ص: ۲۲

۱- ۱. تسعة عشر ملكاً، ص ۱۱ - ۱۲

۲- ۲. همان، ص ۳۳ - ۳۷

۳- ۳. همان، ص ۷۵ - ۷۶ البته سخن ايشان قابل خدشه است چون جملات کوتاه با فکر قبلي و در يك زمان خاص و با همين هدف ساخته شده است. اما قرآن كريم در طي ۲۳ سال به صورت متفرق در جنگ و صلح و... توسط يك انسان اُمي آورده شده است. و تناسب و نظام رياضي آن (اگر مبنای ۱۹ صحيح باشد) امر شگفت انگيزي است كه از توان سخنرانان عادي بشر خارج است علاوه بر آن قرآن داراي محتوای بسيار بلند و همراه فصاحت و بلاغت است كه اين نظام رياضي نيز همراه آن شده است و اين جملات همان سخنان معمولي بشري است. پس قياس اين جملات با قرآن صحيح نيست.)

و سپس بیان می کند که رابطه ای بین بسم الله الرحمن الرحيم و حروف مقطعه سوره ها و جهنم (نوزده ملک جهنم) وجود ندارد. (۱)

و در بخش دیگری خطاهای عددی قائلین به اعجاز عددی را توضیح می دهد. (۲)

۲. المعجزة القرآنية، دکتر محمد حسن هیتو:

ایشان تقریباً همان مطالب حسین ناجی محمد را تأیید و تکرار می کند.

۳. اعجاز الرقم ۱۹ فی القرآن الکریم، بسام نهاد جزار:

ایشان هر چند خود به نوعی اعجاز عدد ۱۹ را در قرآن پذیرفته است اما با ذکر مطالبی خطاها و اشتباهات دکتر رشاد خلیفه را بیان کرده است.

او می نویسد: بعد از تحقیق در مورد تکرار حروف در سوره ها متوجه شدم که دکتر رشاد خلیفه به صورت عمدی دروغ گفته است تا اینکه به نتایج مورد نظرش در تکرار حروف در هر سوره برسد، و ثابت کند که همگی بر عدد ۱۹ قابل تقسیم است. (۳)

ایشان در جای دیگر به انحراف فکری رشاد خلیفه اشاره کرده و می گوید پس از آنکه کتاب «معجزة القرآن الکریم» از ایشان چاپ شد و اشکالات آن ظاهر شد، رشاد خلیفه (که امام جماعت مسجد توسان بود) با نمازگزاران اختلاف پیدا کرد. و او را طرد کردند و رشاد خلیفه مرکزی را افتتاح کرد و سنت را منکر شد. و در نعايت ادعای نبوت کرد. و سر انجام نیز بوسیله کاردی در همان مرکز کشته شد. (۴)

ص: ۲۳

۱-۱. همان، ص ۱۱۱

۲-۲. همان، ص ۹۵

۳-۳. اعجاز الرقم ۱۹ فی القرآن الکریم، ص ۲۶

۴-۴. همان، ص ۲۱

ایشان در مقاله ای مفصل در مجله کیهان اندیشه (۱) اشکالات متعددی نسبت به برخی از کتاب ها مقالاتی که اعجاز عددی را پذیرفته اند، مطرح می کند. و این جریان را انحرافی دانسته که موجب سرگردانی افراد می شود.

ایشان با تذکر این نکته که در قرآن به وصفی برخورد نمی کنیم به جنبه لفظی قرآن آن هم از زاویه اعجاز عددی نظر داشته باشد. (و همینگونه د را حدیث)

دکتر رشاد خلیفه می گفت: بسم الله الرحمن الرحیم دارای ۱۹ حرف و تک تک کلمات این آیه اول قرآن به صورتی که بر عدد ۱۹ قابل تقسیم است در قرار به کار رفته است. چنانکه در کل قرآن ۱۹ مرتبه «بسم الله» و ۲۶۹۸ بار «الله» و ۵۷ بار «رحمن» و ۱۱۴ بار «رحیم» به کار رفته است.

و ایشان در جواب می نویسد:

از این آمار فقط رقم ۵۷ صحیح است و سپس تذکر می دهد که برای اینکه عدد «الله» درست شود باید واژه «الله» و «تالله» و «لله» و «فالله» را حساب کنیم اما «اللهم» را حساب نکنیم و یا واژه «اسم» در قرآن ۲۲ بار آمده و «باسم» فقط ۷ بار به کار رفته است. (۲) - ۳

ص: ۲۴

۱- ۱). مجله کیهان اندیشه، ش ۶۷، ص ۶۲ به بعد

۲- ۲). همان، ص ۶۶

سپس به استفاده های ذوقی از آیات قرآن اشاره می کند و می نویسند:

«ن» در سوره «ن و القلم» ۱۳۱ مرتبه آمده است نه ۱۳۲ مرتبه تا مضرب ۱۹ باشد. بخاطر همین دکتر رشاد خلیفه مجبور شده «ن» اول را به صورت «نون» بنویسد تا یک نون اضافه شود و یک نون هم از بسم الله الرحمن الرحیم آغاز سوره وام گرفته است تا تعداد ۱۳۳ عدد نون تمام شود. (۱)

و در سوره «طه» مجموع این دو حرف ۲۳۹ آمده است نه ۳۴۲ تا مضرب ۱۹ باشد. و ایشان تاء گرد را هاء محسوب کرده است. (زینة - زینة) (۲)

سپس ایشان در جواب مهندس عدنان رفاعی که گفته واژه «یوم» را ۳۶۵ بار در قرآن آمده است. می نویسد: «یوم» را به صورت مفرد در نظر گرفته و در همان حال «یومئذ» و «یومکم» و «یومهم» را حساب نکرده است. در حالی که «بالیوم» و «فالیوم» را حساب کرده است.

و بطور کلی اسلوب منطقی در موارد شمارش اعداد رعایت نشده است در بعضی موارد مفرد را حساب کرده اند و در برخی موارد (مثل جنات) مشتقات آن را هم حساب کرده اند. و سپس در پاسخ صاحب کتاب «آیت

ص: ۲۵

-
- ۱-۱). البته این اشکال هم مبنائی است چون ممکن است دکتر رشاد خلیفه بگوید معیار تلفظ حروف قرآن (نه نوشته آن) بوده است
۲-۲). همان.

کبری» که می گوید: در اوایل اسلام نقطه گذار ینوده پس باید حروف معجمه (نقطه دار مثل ج) را با حروف مهمله (بدون نقطه مثل ح) حساب کرد.

می نویسند: که اصل مطلب صحیح است اما کتابت و نگارش چندان مهم نیست آنچه مهم است قرائت است. و در عصر نزول مسلماً حاء و خاء و جیم در تلفظ فرق داشته اند. (۱)

ایشان در پاسخ کورش جم نشان در مورد «اعجاز زوج و فرد» قرآن می نویسند:

اشکال اساسی تر این است که چنین چیزی اثبات اعجاز قرآن نیست، زیرا به راحتی می توان کتابی نوشت و از آغاز بین ابواب و فصول و تعداد جملات آن چنین نظمی را جاسازی نمود. (۲)

در جای دیگر ایشان به عبد الرزاق نوفل اشکال می کند که لفظ ابلیس ۱۱ مرتبه در قرآن آمده است اما ادعای ایشان در مورد لفظ استعاده صحیح نیست و لفظ صریح استعاده ۷ مرتبه در قرآن آمده است. و با مشتقات آن ۱۶ مرتبه آمده است.

و سپس اشکال دیگری به عبد الرزاق نوفل می کند که ارتباط مفهومی بین مصیبت و شکر (که هر کدام ۷۵ مرتبه بامشتقات آنها در قرآن آمده است) روشن نیست. (۳)

ص: ۲۶

۱-۱) . عجیب است که ایشان در مقابل دکتر رشاد خلیفه معیار را خط عثمان طه می داند و به او اشکال می کند که چرا تلفظ را معیار دانسته است و در اینجا معیار را قرائت می داند

۲-۲) . همانطور که گذشت اینگونه قیاس ها بین قرآن و کتابی که از اول با هدف نظم ریاضی و توسط یک فرد دانشمند نوشته شود صحیح نیست چرا که قرآن از یک انسان اُمّی در طی ۲۳ سال و در حالات مختلف با این نظم ریاضی آورده شده است

۳-۳) . البته شاید عبد الرزاق نوفل می توانست به این اشکال پاسخ دهد که لازمه مصیبت صبر است و اگر انسان همه چیز را از خدا بداند و در توحید کامل باشد همین بلاها و مصیبت ها را امتحان و موجب رشد و کمال می داند و لذا شکر می کند.

در بخش دیگری متذکر می شود که بر فرض که تناسب و توازن ها در حدی از کثرت باشند که اتفاقی بودن این آمار و ارقام عادهً محال باشد، باز غیر بشری بودن قرآن را نمی توان نتیجه گرفت زیرا عقلاً و عادهً محال نیست کسی کتابی تدوین کند و در عین حال چنین معادلاتی را در آن بگنجانند. (۱)

ایشان در پایان مطالب خود را خلاصه کرده و نتایجی می گیرد که عبارتند از:

الف: اعجاز عددی قرآن که توسط رشاد خلیفه مطرح شد رد پای آن در کتاب «الاتقان» سیوطی مطرح است.

ب: این جریانی انحرافی و نامبارک بود که هیچ خدمتی به نشر فرهنگ قرآن نکرد. و خود رشاد خلیفه با طرح مطالبی مخرب از جمله تعیین دقیق زمان برپایی قیامت (۱۷۰۹ ق) و ادعای رسالت خود را به کشتن داد.

ج: آمار و ارقام اعلام شده در مورد نظم ریاضی قرآن غالباً درست نیست.

د: در شمارش کلمات و حروف، روش واحدی را رعایت نمی کنند.

ه: بر فرض که توازن و تناسبی در تکرار واژه های قرآن باشد، این به تنهایی معجزه بودن قرآن را ثابت نمی کند. زیرا مشابه این امور در کارهای بشری وجود دارد.

و: بین نتیجه گیریهای خاصی که از توازن و تناسب کلمات گرفته می شود با اینگونه مطالب رابطه منطقی وجود ندارد. و پاره ای از این استنتاجها مبتلا به مغالطه «هست و باید» می باشند.

ص: ۲۷

۱- ۱). اشکال این قیاس در پاورقی های قبلی گذشت و علاوه بر آن اعجاز یعنی امر خارق عادت و اگر واقعاً این نظم ریاضی اثبات شود (بر فرض صحت صغری) آنگاه احتمال اینکه کسی در آینده بتواند چنین کاری بکند مانع اعجاز آن در زمان حال نیست چون این احتمالات بعیده همیشه وجود داشته و باتحدی قرآن ناسازگار است.

ز: این جریان انحرافی دستاویزی برای معتقدان به تحریف قرآن می شود. که در مواردی که نظم ریاضی به حد نصاب نرسد نتیجه بگیرند که پس قرآن تحریف شده است.

ح: استفاده شاعرانه (نه برهانی) از بعضی تناسب ها اشکال ندارد ولی این یک بیان خطابی و شاعرانه است.

ط: در کتاب و سنت هیچ اشاره و کنایه ای به وجود نظم ریاضی در قرآن دیده نمی شود. بلکه قرآن کتاب هدایت و عمل است.

ی: راه پی بردن به اعجاز قرآن تسلط به فنون ادبیات عرب و تلاوت فراوان و تأمل در قرآن است. نه سیر انحرافی فوق. (۱۱)

بررسی و جمع بندی:

در مورد اعجاز عددی قرآن اشاره به چند مطلب لازم است:

۱. از مطالب گذشته روشن شد که تعداد زیادی از دانشمندان مسلمان نظم ریاضی قرآن را دنبال کرده اند و به نتایج قابل توجهی رسیده اند، هر چند که برخی از محاسبات آنها خطا بوده و یا با اعمال سلیقه و ذوق شخصی همراه بوده است. پس از سخنان طرفین استفاده می شود که نظم ریاضی قرآن به صورت موجه جزئیة مورد پذیرش موافقان و مخالفان اعجاز عددی واقع شده است اما به صورت موجه کلیه (یعنی در همه موارد ادعا شده) مورد قبول نیست.

۲. همانطور که گذشت مبنا بودن عدد ۱۹ در همه آیات و ارقام قرآنی مخدوش است. اما این مطلب بدان معنا نیست که بگوئیم متفکران اسلامی که این سخن را گفته اند بهائی بوده یا منحرف بوده اند.

ص: ۲۸

۱- ۱). عباس یزدانی، کیهان اندیشه، ش ۶۷، مقاله اعجاز عددی و نظم ریاضی قرآن، ص ۶۲- ۸۴ با تلخیص.

اینگونه برخوردها در مطالب علمی صحیح بنظر نمی رسد. جالب این است که برخی از این افراد در حالی دکتر رشاد خلیفه و امثال او را متهم به انحراف فکری و... می کنند که خود اعجاز عددی ۱۹ را به صورتی دیگر در کتاب خویش پذیرفته اند. (۱)

۳. نظم ریاضی قرآن (در همان موارد محدودی که وجود دارد و مورد پذیرش طرفین است) یک مطلب شگفت انگیز است چرا که یک فرد اُمّی و درس ناخوانده در طی ۲۳ سال کتابی با نظم خاص ریاضی آورده است که در حالات روانی مختلف مثل جنگ و صلح و در مکان ها و زمان های متفاوت آورده شده است. (نه مثل یک دانشمند فارغ از همه چیز که در یک کتابخانه با آرامش کتابی منظم تدوین می کند) و مطالبی عالی و همراه با فصاحت و بلاغت در آن وجود دارد.

این مطلب خود بسی شگفت آور و عجیب است. اما آیا می توان ادعا کرد که این نظم ریاضی اعجاز قرآن را نیز ثابت کند؟

در اینجا دو اشکال عمده وجود دارد: نخست آنکه، این مطلب از لحاظ صغری قابل خدشه است چرا که نظم ریاضی به صورت موجه کلیه اثبات نشد. و کثرت مطالب اثبات شده به طوری نیست که اعجاز را ثابت کند.

ص: ۲۹

۱- ۱). ر. ک: بسام نهاد جزّار، اعجاز الرقم ۱۹ فی القرآن الکریم، ص ۲۱ و ۱۴۰. برخی احتمال می دهند که برخورد تنّدی که با دکتر رشاد خلیفه شده است بخاطر تمایل او به برخی مذاهب اسلامی و گرایش او به افکار خاص بوده است و شاید علت قتل او نیز ریشه در همین تندرویهای مخالفان او داشته باشد. بویژه که او اثبات کرده بود «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ» در همه سوره ها جزئی از قرآن است و این یکی از مطالب اختلافی جهان اسلام بوده است. هر چند که برخی محاسبات دکتر رشاد خلیفه خطا بوده است اما آیا مستحقّ این حمله ها و تهمت ها و قتل بود؟!

و دوم از لحاظ کبری قابل خدشه است چرا که قرآن کریم که تحدّی و مبارزه طلبی کرده است (که اگر می توانید مثل قرآن را بیاورید) تحدّی آن عام نیست و شامل همه جنبه های اعجاز قرآن نمی شود. و در قرآن اشاره ای به اعجاز عددی آن نشده است.

هر چند که ما در فصل اول کتاب به اشکال دوم پاسخ دادیم و پس اعجاز علمی قرآن از طریق اعجاز عددی آن فعلاً اثبات نیست بیان کردیم که ممکن است تحدی قرآن عام باشد اما اشکال اول هنوز سر جای خود باقی است.

۴. با توجه به مطالب فوق و عدم اثبات قطعی اعجاز عددی قرآن نتایجی که دکتر رشاد خلیفه از این مطلب می گرفت مخدوش می شود. و محل نزول سوره ها و ترتیب سوره ها و شیوه کتابت و طریقه خاص تقسیم آیات اثبات نمی شود مگر آنکه به صورتی قطعی و جامع اعجاز عددی قرآن اثبات گردد.

۵. برخی از طرفداران اعجاز عددی قرآن از آن مطلب برای اثبات تحریف ناپذیری قرآن و برخی بعنوان خطر توهم تحریف قرآن یاد کرده بودند.

در حالی که اعجاز عددی یک زبان گزارشی دارد، پس فقط می تواند بگوید که اینگونه نظم ریاضی هست اما چگونه باید باشد را بیان نمی کند. پس نظم ریاضی قرآن دلیل بر تحریف پذیری یا تحریف ناپذیری قرآن نیست.

۶. برخی دیگر از اشکالات طرفداران اعجاز عددی قرآن در سخنان مخالفان منعکس شد. و برخی اشکالات سخنان مخالفان اعجاز عددی قرآن را در پاورقی ها بیان کردیم. و لذا تکرار نمی کنیم.

فصل اول: کلیات

اشاره

۱. مفهوم شناسی اعجاز

۲. ابعاد اعجاز

۳. آیا همه علوم بشری در قرآن وجود دارد

ص: ۳۱

گرچه آغاز پیدایش بحث اعجاز به طور دقیق، روشن نیست، اما اعجاز قرآن از نخستین مباحث آن می باشد. قرآن کریم نیز در بحث معجزه بودن خود، از تعبیر «اعجاز» استفاده ننموده است. و همواره از معجزات انبیاء با تعبیر «آیه» و «بینه» یاد نموده است. از این رواسطلاح «معجزه» در مورد قرآن بعدها رواج یافته است.

نخستین مرحله از مباحث اعجاز قرآن در آثار مفسران، متکلمان و ادیبان یافت می شود که معتقد بودند قرآن نشانه و برهانی بر رسالت پیامبر (صلی الله علیه و آله) است. با بررسی های تاریخی، می توان بر آن شد که در نیمه دوم قرن دوم، مبحث اعجاز قرآن آغاز شده است. (۱)

در پایان قرن دوم و آغاز قرن سوم، مباحث اعجاز قرآن به صورت استوارتر شکل گرفت که در نهایت به تدوین کتاب های مستقلی در آن قرن، منتهی شد، مانند: معانی القرآن از یحیی بن زیاد فراء (م) / ۲۰۷ و کتاب مجاز القرآن از ابوعبیده معمر بن مثنی (م / ۲۰۹) (۲)

ص: ۳۳

۱- ۱. اعجاز قرآن، سید رضا مودب، ص ۹، به نقل از اعجاز القرآن الیبانی حنفی، ص ۴۸

۲- ۲. همان.

ابن منظور (متوفای ۷۱۱ هـ. ق) در کتاب «لسان العرب» ذیل ماده «عجز» چنین نوشته است:

«العَجْزُ نَقِیضُ الْحَزْمِ... و یقال: أَعْجَزْتُ فَلَانًا إِذَا أَلْفَيْتَهُ عَاجِزًا. و المعِجْزَةُ و المعِجْزَةُ العِجْزُ... والعِجْزُ الضَّعْفُ... و المعِجْزَةُ بفتح الجیم و کسرها، مَفْعَلَةٌ مِنَ الْعِجْزِ: عَدَمُ الْقُدْرَةِ.»

«عجز» نقیض و ضد «حزم» (۱) است... و گفته می شود «عاجز کردم فلانی را» هنگامی که او را عاجز بیایی. و معجزه و معجزه [یعنی این دو کلمه نیز همانند عجز، مصدر و به معنای آن می باشند]... و عجز یعنی ضعیف شدن... و «معجزه» به فتح جیم و کسر آن [بر وزن مفعله، از عجز به معنای عدم قدرت است. (۲)]

استاد معرفت درباره معنای لغوی «اعجاز» این چنین آورده است:

«الاعجاز: مصدر مزید فیه من عجز» یعنی «اعجاز» مصدر مزید فیه از ماده ی «عجز» هست و «عجز» هنگامی به کار می رود که شخص قدرت بر کاری نداشته باشد. (ضد قدرت است) که لفظ قدرت هنگام تمکن از انجام کاری استفاده می شود. (۳)

ص: ۳۴

۱- ۱). «حزم» یعنی استوار کردن و سامان بخشیدن به کار (الرائد، ج ۲، ص ۶۲۷ ماده حزم)

۲- ۲). لسان العرب، ابن منظور، انتشارات دار احیاء التراث العربی، ج ۹، ص ۵۸، ذیل ماده «عجز»

۳- ۳). تلخیص التمهید، ج ۲، ص ۱۲.

از آنجا که این بحث در علوم مختلف مطرح شده، تعریف های متفاوتی از آن ارائه شده است که در اینجا به برخی از آنها اشاره می کنیم:

۱- خواجه نصیرالدین طوسی (رحمه الله علیه) :

«راه شناخت راستگویی پیامبر این است که به دست او معجزه ای ظاهر شود و آن عبارت است از ثبوت چیزی که معتاد نباشد و یا نفی چیزی که معتاد باشد در صورتی که خرق عادت بوده و مطابق ادعا واقع شود.» (۱)

۲- سیوطی در الاتقان:

«امر خارق عادت که همراه با تحدی و سالم از معارضه باشد.» (۲)

۳- علامه طباطبائی (رحمه الله علیه) :

«معجزه عبارت است از امری خارج عادت که دلالت کند ماوراء طبیعت در طبیعت و امور مادی تصرف کرده است. و این به آن معنا نیست که معجزه مبطل امر عقلی و ضروری است.» (۳)

ص: ۳۵

۱- ۱. پژوهشی در اعجاز علمی قرآن، دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی، ج اول، ص ۵۹، به نقل از کشف المراد فی شرح تجرید الاعتقاد، خواجه طوسی و علامه حلی، ص ۳۵۰

۲- ۲. الاتقان فی علوم القرآن، ج ۳، ص ۳

۳- ۳. پژوهشی در اعجاز علمی قرآن، دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی، ج اول، ص ۶۰ به نقل از کتاب اعجاز قرآن، تألیف علامه طباطبائی، ص ۱۱۵ و ۱۱۶.

قرآن معجزه جاوید پیامبر اسلام (صلی الله علیه و آله) وسند زنده حقایق راه او است. قرآن تنها معجزه حاضر در عصر ماست که گواه همیشه صادق اسلام و راهنمای انسان ها است. از تعریف هایی که برای معجزه بیان شد برمی آید که معجزه در اصطلاح، امر خارق عادی است که برای اثبات ادعای نبوت آورده می شود بطوری که موافق ادعا باشد و شخص دیگری نتواند مثل آن را انجام دهد بلکه همه در آوردن آن عاجز باشند.

در اینجا به چند بعد از ابعاد اعجاز قرآن کریم اشاره می کنیم:

۱- اعجاز بیانی

شاید بتوان گفت که از برجسته ترین وجوه اعجاز قرآن، اعجاز بیانی یا فصاحت و بلاغت قرآن است. فصاحت و بلاغت قرآن ظهور ویژه ای داشته که آن را از عصر پیامبر (صلی الله علیه و آله) که اوج فصاحت، بلاغت و سخنوری بوده است، تا کنون مطرح نموده است و قرآن را معجزه ی هر عصر گردانده است.

۲- اعجاز در اخبار از غیب

ذات انسان به گونه ای است که همیشه می خواسته اطلاع و آگاهی از حوادث آینده داشته باشد اما هیچ یک از مدعیان پیش گویی نتوانسته اند پاسخگوی این نیاز انسان باشند. ولی قرآن این نیاز را پاسخ داده است چرا که وجوه اعجاز قرآن خبر دادن از امور غیبی است. قرآن در موارد متعددی از اقوام گذشته که اثری از آنها باقی نمانده، مثل قوم لوط و عاد

و نمود و... سخن به میان آورده است. و اکتشافات بعدی باستان شناسان این مسائل را اثبات می کند.

و در مواردی از مسائل آینده خبر می دهد مثل پیش بینی شکست روم از ایران که واقع شده است.

۳- عدم اختلاف در قرآن

قرآن در طی ۲۳ سال در شرایط گوناگون بر پیامبر (صلی الله علیه و آله) نازل شد، ولی هیچ گونه اختلاف و تناقضی در بیانات قرآن وجود ندارد. در حالی که انسان در روند تکامل زندگی و حیات خود نیازمند تغییر و دگرگونی در زندگی است و به خاطر همین مطلب است شعرا و هنرمندان پیوسته آثار خود را مورد تصحیح و نقد قرار می دهند.

۴- اعجاز در آهنگ و جاذبه قرآن

جاذبه ی کلمات و آهنگ قرآن، آن قدر زیاد و زیبا است که تنها سخن و کلامی است که ملال و رنجش خاطری را برای شنوندگان در پی ندارد، و تنها آهنگی است که هر چه زمان بر آن می گذرد کهنه و فرسوده نمی شود. شاهد این مطلب آن است که در همان اوائل بعثت، مردم را از گوش دادن به قرآن منع می کردند تا جذب کلام الهی نشوند.

۵- قوانین و اجتماع

قوانینی که قرآن بیان می فرماید منحصر به هیچ عصر و زمانی نخواهد بود و برای اداره ی جهان امروز نیز کافی است. به عنوان مثال قرآن اخوت و برادری را به عنوان اصلی ترین مسئله ای که در پیوند اجتماعی انسان ها

ص: ۳۷

مطرح است بیان می دارد. این اخوت و برادری در جهان امروز مطلبی مهم است و به عنوان یک شعار مهم اجتماعی است. «إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ» مؤمنان فقط برادران یکدیگرند؛ پس میان دو برادران (هنگامی که اختلاف کردند) صلح برقرار کنید. و همچنین قرآن اصل عدالت را به عنوان زیر بنای همه قوانین اجتماعی پذیرفته (۱) و هدف نهایی بعث پیامبران قرار داده است. (۲)

۶- اعجاز قرآن از نظر علوم روز

قرآن دایره المعارف نیست، بلکه یک کتاب تربیت و هدایت می باشد، هدایت در همه ابعاد آن، «وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِّكُلِّ شَيْءٍ» و کتاب (قرآن) را بر تو فرو فرستادیم که بیانگر هر چیز (از کلیات دین) و رهنمود و رحمت و مژده ای برای مسلمانان است.

قرآن یک کتاب علوم طبیعی نیست و بیان اسرار عالم فقط هدف تربیتی و اخلاقی دارد و این درست نیست که ما فرضیه های علمی را اساس آیات قرآنی قرار دهیم چرا که فرضیه های علمی همیشه راه فنا در پی می گیرند در حالی که آیات قرآن فنا ناپذیرند.

ص: ۳۸

-
- ۱- ۱. «وَ إِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ» ؛ و هنگامی که میان مردم داوری می کنید، به عدالت داوری کنید. (نساء / ۵۸)
- ۲- ۲. «لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ» ؛ بیقین فرستادگانمان را با دلیل های روشن (معجزه آسا) فرستادیم، و همراه آنان کتاب (الهی) و ترازو را فرو فرستادیم. (حدید / ۲۵)

به عنوان مثال در سال ۱۷۳۱ میلادی یک دانشمند سوئدی از وجود جنس نر و ماده در گیاهان خبر داد، در حالی که قرآن این حقیقت را به طور صریح در چندین مورد بیان می فرماید:

الف. «وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ جَعَلْ فِيهَا رُجُجَيْنِ إِنْتَيْنِ» . . ۱

ب. «وَمِنْ كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْنَا رُجُجَيْنِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ» ۲

۷- اعجاز عددی قرآن کریم

*پیشینه ی تاریخی

برخی از صاحب نظران در چند دهه ی اخیر بعد دیگری برای اعجاز قرآن بیان کرده اند که همان اعجاز عددی قرآن است و بر این باورند که یک نظام ریاضی خاصی بر قرآن حاکم است. هر چند در کتاب «الاتقان فی علوم القرآن» رد پای این فکر دیده می شود. (۱)

اولین بار شخصی که به طور صریح این ادعا را مطرح کرد، دانشمندی به نام «دکتر رشاد خلیفه» بود. (۲)

ص: ۳۹

۱-۳. الاتقان فی علوم قرآن، ج ۲، ص ۳۱۳. یکی از موارد اعجاز قرآن این است که ما نمی توانیم حروف مقطعه سوره ها را با هم عوض کنیم، چون حروف مقطعه هر سوره، مخصوص همان سوره است. زیرا حروف مقطعه اول هر سوره، دلالت می کند بر اینکه آن سوره بیشتر حروفش از این حروف مقطعه تشکیل شده است. پس نمی توانیم مثلاً حرف (ق) را به جای حرف (ن) قرار بدهیم

۲-۴. دکتر رشاد خلیفه در مصر متولد شد. تحصیلات خود را تا کارشناسی در دانشکده کشاورزی (عین الشمس) قاهره گذراند و کارشناسی ارشد خود را در دانشگاه آریزونا (۱۹۵۹-۱۹۶۱م) آمریکا گذراند سپس دکترای خود را در دانشگاه کالیفرنیا (۱۹۶۲-۱۹۶۴م) در رشته بیوشیمی گیاهی دریافت کرد.

در این جا به طور اجمال به سیر تاریخی و مضمون اعجاز عددی قرآن می پردازیم:

الف: سیر اجمالی تاریخ نگارش ها:

۱- اعجاز حروف مقطعه و طرح بحث اعجاز عدد ۱۹ (دکتر رشاد خلیفه ۱۳۵۱-۱۹۶۲)

۲- اعجاز عدد ۱۹ و طرح بحث اعجاز تناسب عددی تکرار واژه ها (عبدالرزاق نوفل ۱۳۶۴-۱۹۷۵)

۳- اعجاز عدد زوج و فرد (کورش جم نشان ۱۳۷۵)

۴- اعجاز عدد هفت (عبدالداائم الکحیل ۱۳۸۱-۲۰۰۲)

ب: اجمال سیر مضمون اعجاز عددی

۱- اعجاز حروف مقطعه قرآن:

چندی قبل مجله معروف مصری به نام «آخر الساعة» که از بزرگترین مجله های مصور خاورمیانه است، گزارشی درباره تحقیقات دانشمندی مصری، در مورد تفسیر پاره ای از آیات قرآن مجید به کمک کامپیوتر منتشر ساخت که اعجاب همگان را در نقاط مختلف جهان برانگیخت. (۱)

این تحقیقات محصول سه سال کوشش پیگیر و کار مداوم «دکتر رشاد خلیفه» شیمیدان مصری بود. او برای تحقیقات خود مدت ها از کامپیوتر استفاده نمود.

ص: ۴۰

۱- ۱). این تحقیقات در سال ۱۳۵۱ به روزنامه های دنیا داده شد.

تمام کوشش استاد مزبور برای کشف معانی حروف مقطعه قرآن، مانند (الم - یس - ق و . .) صورت گرفته است. او با کمک محاسبات پیچیده ای ثابت کرد که رابطه نزدیکی میان حروف مزبور با حروف سوره ای که در آغاز آن قرار گرفته است، وجود دارد. (۱)

دکتر رشاد خلیفه می نویسد: «می دانیم قرآن مجید ۱۱۴ سوره دارد که میان مجموع این سوره ها، ۲۹ سوره در آغاز آنها حروف مقطعه قرار دارد جالب این جا است که اگر مکررات آن را حذف کنیم درست نصف حروف ۲۸ گانه الفبای عربی را تشکیل می دهد. (ا - ح - ر - س - ص - ط - ع - ق - ک - ل - م - ن - ه - ی) که گاهی آن را حروف نورانی می نامند.»

اینک توجه شما را به نتایج جالبی که «دکتر رشاد خلیفه» بدست آورده است جلب می کنیم:

۱- حروف مقطعه یک حرفی: نسبت حرف «ق» در سوره «ق» از تمامی سوره های دیگر قرآن، بدون استثناء بیشتر است. و نیز محاسبات نشان داد که حرف «ص» در سوره «ص» چنین است، یعنی مقدار آن به تناسب مجموع حروف از هر سوره ی دیگر بیشتر است و نیز حرف «ن» در سوره ی «قلم» (۲)

ص: ۴۱

۱-۱) . ایشان از کامپیوتر برای انجام محاسبه تعداد حروف سوره ها و بدست آوردن نسبت هر یک از این حروف کمک گرفته است

۲-۲) . تنها استثنایی که در این زمینه وجود دارد سوره «حجر» است که تعداد نسبی حرف (ن) در آن بیشتر است. ولی چون سوره «حجر» دارای (الر) است و بعداً می گوئیم که سوره هایی که دارای حروف مقطعه واحد هستند، باید حکم یک سوره باشد، این اشکال رفع می شود.

۲- حروف مقطعه چند حرفی: اگر چهار حرف «المص» را در آغاز سوره «اعراف» در نظر بگیریم، اگر الف ها، لام ها، میم ها و صادهایی را که در این سوره وجود دارد با هم جمع کنیم و نسبت آنها را با حروف این سوره بسنجیم، خواهیم دید که از تعداد مجموع آن در هر سوره دیگر قرآن بیشتر است. همچنین (الم) در آغاز سوره «رعد» و «کهیص» در آغاز سوره «مریم» .

۳- تا کنون بحث درباره حروفی بود که تنها در آغاز یک سوره قرآن قرار داشت. اما حروفی که در آغاز چند سوره قرار دارد مانند (الر - الم) شکل دیگری دارد و آن این که بر طبق محاسبات کامپیوتر مجموع این سه حرف مثلاً (الف - لام - میم) اگر در مجموع سوره هایی که با «الم» آغاز شده است حساب شود و نسبت آن با مجموع حروف این سوره ها بدست آید، از میزان هر یک از سوره های دیگر قرآن بیشتر است. (۱)

۲- اعجاز عدد ۱۹

عبدالرزاق نوفل (۱۹۷۵م) تحقیقات «دکتر رشاد خلیفه» را ادامه داد، ایشان به نتیجه جالب دیگری رسید - با عنوان اعجاز عدد ۱۹ - ایشان می گوید:

«چون بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ دارای ۱۹ حرف است پس نظام ریاضی خاصی بر اساس عدد ۱۹ بر قرآن حاکم است. برای نمونه چند مثال ذکر می کنیم:

ص: ۴۲

۱- ۱. تفسیر نمونه ج ۲، ص ۴۱۳ - ۴۱۹.

الف: تعداد (ق) هایی که در سوره «ق» وجود دارد ۵۷ مورد است که یکی از مضرب های عدد ۱۹ می باشد (۳*۵۷=۱۹)

ب: عدد کلمات اولین آیاتی که بر پیامبر نازل شده ۱۹ کلمه است.» (۱)

۳- تناسب تکرار واژه ها در قرآن

عبدالرزاق نوفل بعداً تناسب عددی تکرار واژه ها در قرآن کریم را مطرح نمود. ایشان معتقد است کلماتی که مترادف یا متضاد هستند به تعداد مساوی در قرآن تکرار شده است. مانند:

- کلمه «دنیا» و «آخرت» هر کدام ۱۱۵ بار؛

- کلمه «شیطان» و «ملائکه» هر کدام ۶۸ بار؛

- کلمه «جهنم» و «جنت» با مشتقات هر کدام ۷۷ بار؛

۴- اعجاز زوج و فرد

اعجاز عدد زوج و فرد در قرآن کریم توسط «کورش جم نشان» (۱۳۷۵هـ-) مطرح شده است. ایشان با توجه به آیه سوم سوره فجر (۲) که خداوند متعال به زوج و فرد سوگند یاد کرده می گوید:

«شاید یک نظام عددی بر مبنای زوج و فرد در قرآن کریم وجود داشته باشد.»

در نهایت ایشان به این نتیجه رسیده است که جمع اعداد زوج مساوی با جمع تعداد آیات قرآن، یعنی ۶۲۳۶ می باشد و جمع اعداد فرد، مساوی ۶۵۵۵ است که حاصل جمع شماره سوره ها می باشد. (۳)

ص:۴۳

۱- ۱). «إِذَا قَرَأْتَ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ»، علق ۱ - ۵

۲- ۲). «وَالشَّفْعَ وَالْوَتْرَ» فجر / ۳

۳- ۳). مجله بینات، بهار ۱۳۷۵، ش ۱، ص ۹۹.

اعجاز عدد «هفت» توسط مهندس عبدالدائم الکحیل (۲۰۰۲م) مطرح شده است. ایشان با استفاده از آیه ۱۲ سوره طلاق که خداوند می فرماید «اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَ مِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ» ۱ نتیجه می گیرد که باید بین عدد هفت و تعالیم قرآن ارتباطی باشد برای مثال:

آیه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ عدد حروف ۳۴۶۶ اگر این اعداد را کنار هم بگذاریم عدد ۶۶۴۳ به دست می آید که یکی از مضرب های عدد هفت است یعنی (۶۶۴۳ ۹۴۶۷) ایشان معتقد است در بیشتر آیات قرآن، اگر تعداد حروف کلمات آن را کنار هم بگذاریم، یکی از مضرب های عدد هفت می باشد. (۱)

۶ - موافقان و مخالفان اعجاز عددی

همانطور که قبلاً بیان کردیم اعجاز قرآن ابعاد گوناگونی دارد، که یکی از این ابعاد، اعجاز عددی قرآن کریم است. تا چند سال اخیر این راز علمی پنهان مانده بود و با ظهور رایانه هایی که می توانند حساب های بسیار زیادی را در مدت زمان کم و با دقت بالایی انجام دهد، پرده از روی نظم ریاضی قرآن برداشته شد. در رأس این گروه افرادی همچون «رشاد خلیفه» و «عبدالرزاق نوفل» و... هستند.

ص: ۴۴

در مقابل آنان گروه دیگری از نویسندگان و صاحب نظران قرآنی قرار دارند که این مطالب را نمی پذیرند و برخی محاسبات آنان را خطا آلود می دانند. حتی برخی نویسندگان با شدت هر چه بیشتر قسمتی از این مطالب را توطئه بهائیت معرفی می کنند و آن را یک جریانی انحرافی می دانند و در این مورد به ادعای نبوت «رشاد خلیفه» و کشته شدن او استشهد می کنند. (۱)

ما گزارشی از کتاب ها و نویسندگان دو گروه بیان می کنیم.

الف: موافقان اعجاز عددی قرآن

در این مورد افراد زیادی کتاب نوشته اند که به مهمترین آنها اشاره می کنیم:

۱- معجزة القرآن الکریم، دکتر رشاد خلیفه

دکتر «رشاد خلیفه» در خانواده ای از صوفیان مصر در شهر «طنطه» متولد شد و در سال ۱۹۷۱ میلادی در شهر مکه به جرگه نائبان مکتب تصوف در آمد. او تحصیلات جدید خود را تا کارشناسی در دانشکده کشاورزی «عين الشمس» قاهره گذراند و سپس کارشناسی ارشد خود را در دانشگاه آریزونا (۱۹۵۹-۱۹۶۱م) آمریکا گذراند و سپس دکترای خود را در دانشگاه کالیفرنیا (۱۹۶۲ - ۱۹۶۴م) در رشته بیوشیمی گیاهی دریافت کرد. (۲)

ص: ۴۵

۱- ۱). پژوهشی در اعجاز علمی قرآن، محمدعلی رضایی اصفهانی، ج ۱، ص ۲۲۰

۲- ۲). ر. ک: پژوهشی در اعجاز علمی قرآن، دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی، ص ۲۲۰.

او به مدت سه سال در مورد قرآن با استفاده از رایانه تحقیق کرد و نتیجه این تحقیقات را در سال ۱۳۵۱ شمسی به روزنامه های دنیا داد. (۱)

۲- اعجاز قرآن، تحلیل آماری حروف مقطعه، تألیف رشاد خلیفه، ترجمه و ضمائم از سید محمدتقی آیت الهی

مترجم محترم، کتاب را از نسخه اصل انگلیسی ترجمه کرده و در سال ۱۳۶۵ توسط انتشارات دانشگاه شیراز منتشر شده است.

ایشان مقدمه ای درباره معرفی نویسنده (رشاد خلیفه) و مقدمه ای به عنوان «سخن مترجم» اضافه کرده است. و برخی از خطاهای متن انگلیسی را یادآور شده است. (۲)

۳- معجزه القرآن العشرين من كشف سباعیه و ثلاثیه اوامر القرآن الکریم، ابن خلیفه علیوی

ایشان در کتاب خود که ۱۱۰ صفحه است، می گوید ۹۰٪ اوامر قرآن هفتگانه یا سه گانه یا یگانه است. و تکرار آنها در موارد خود لازم بوده است.

۴- الاعجاز العددي للقرآن الکریم، عبدالرزاق نوفل

این کتاب در سه جزء جداگانه چاپ شده است. و سپس تحت عنوان «اعجاز عددی در قرآن کریم» توسط مصطفی حسینی ترجمه شده است. (۳)

ص: ۴۶

۱- ۱. همان، ص ۲۲۰

۲- ۲. همان، ص ۲۲۲

۳- ۳. پژوهشی در اعجاز علمی قرآن، دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی، ص ۲۲۳.

ایشان تلاش کرده تا نظام ریاضی تکرار واژه ها را در قرآن نشان دهد. برای مثال:

واژه «دنیا ۱۱۵ بار و واژه «آخرت» نیز ۱۱۵ بار آمده است.

واژه «شیطان» و «ملائکة» هر کدام ۶۸ بار در قرآن آمده است. (۱)

۵- اعجازات حدیثه علمیه و رقمیه فی القرآن، دکتر رفیق ابوالسعود

ایشان در یک فصل کتاب خود معجزه اعداد و ارقام را در قرآن مطرح می کند و مطالبی شبیه مطالب «عبدالرزاق نوفل» می آورد. (۲)

۶- تفسیر نمونه، آیه الله مکارم شیرازی

ایشان در جلد دوم تفسیر نمونه ذیل آیه اول سوره «آل عمران» بحثی را از دکتر «رشاد خلیفه» به صورت مبسوط گزارش می کنند. ولی قضاوت در مورد صحت و سقم آن را نیازمند بررسی فراوان می دانند و لذا قضاوتی نمی کنند.

ایشان پس از ذکر مطالب دکتر «رشادخلیفه» این نتایج را می گیرند:

الف: رسم الخط اصلی قرآن را حفظ کنید.

ب: این مطالب دلیل دیگری بر عدم تحریف قرآن است.

ج: اشارات پر معنی: در بسیاری از سوره هایی که با حروف مقطعه آغاز می شود، پس از ذکر این حروف اشاره به حقانیت و عظمت قرآن شده است مانند:

«الْم. ذَلِكْ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ» (۳) و (۴)

ص: ۴۷

۱- ۱). ر. ک: الاعجاز العددي للقرآن الكريم، الجزء الاول، ص ۱۰ به بعد

۲- ۲). اعجازات حدیثه علمیه و رقمیه فی القرآن، ص ۶۸ - ۷۵

۳- ۳). آن کتاب [با عظمت] هیچ تردیدی در آن نیست. [و] راهنمای پارسایان (خود نگهدار) است. (بقره / ۲)

۴- ۴). تفسیر نمونه ج ۲، ص ۴۱۹.

۷- اعجاز عددی قرآن کریم و رد شبهات، محمود احمدی

ایشان کوشش نموده است تا اشکالاتی را که بر اعجاز عددی و محاسبات «ارشادخلیفه» نموده اند جواب دهد.

۸- اعجاز ریاضی زوج و فرد در قرآن کریم، کورش جم نشان

ایشان با توجه به آیه سوم سوره «فجر» که خداوند متعال به زوج و فرد سوگند یاد کرده است به فکر افتاده است که شاید یک نظام عددی بر مبنای زوج و فرد در قرآن باشد. (۱)

۹- معجزه القرآن فی عصر المعلوماتیة، المهندس عبدالدائم الکحیل

ایشان با استفاده از آیه ۱۲ سوره «طلاق» که خداوند می فرماید: «اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَمِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ» نتیجه می گیرد که باید بین عدد هفت و تعالیم قرآن ارتباطی باشد. (۲)

ب: مخالفان اعجاز عددی قرآن

در این مورد به چند کتاب و مقاله برخورد کردیم که به آنها اشاره می کنیم:

۱- تسعة عشر ملكاً، بیان ان فريقة الاعجاز العددی للقرآن خدعة، حسین ناجی محمد محی الدین

ایشان به شدت به کسانی که عدد ۱۹ را یکی از اسرار قرآن می دانند حمله می کند و آن را نوعی دروغ بستن به خدا دانسته است. سپس متذکر

ص: ۴۸

۱- ۱. این بحث به طور مفصل می آید

۲- ۲. همان.

می شود که عدد ۱۹ از شعارهای بهائیان است که در نظر مسلمانان مرتد و کافر هستند.

۲- اعجاز عددی و نظم ریاضی قرآن، عباس یزدانی

ایشان در مقاله ای مفصل در مجله «کیهان اندیشه» اشکالات متعددی نسبت به برخی از کتاب ها و مقالاتی که اعجاز عددی را پذیرفته اند، مطرح می کند و این جریان را انحرافی دانسته که موجب سرگردانی افراد می شود. (۱)

۳- پژوهش در اعجاز علمی قرآن، دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی

این صاحب نظر اینچنین نگاشته است:

«نظم ریاضی قرآن یک مطلب شگفت انگیز است. چرا که یک فرد «امی» و درس نخوانده در طی ۲۳ سال کتابی با نظم خاص ریاضی آورده است. اما آیا می توان ادعا کرد که این نظم ریاضی اعجاز قرآن را نیز ثابت کند؟

در اینجا دو اشکال عمده وجود دارد: نخست آنکه، این مطلب از لحاظ صغری قابل خدشه است، چرا که نظم ریاضی به صورت موجبه کلیه اثبات نشده و کثرت مطالب اثبات شده طوری نیست که اعجاز را ثابت کند.

و دوم آنکه، از لحاظ کبری قابل خدشه است، چرا که قرآن کریم که تحدی و مبارزه طلبی کرده است (که اگر می توانید مثل قرآن را

ص: ۴۹

۱- ۱) . مجله کیهان اندیشه، شماره ۶۷، ص ۶۲ به بعد.

بیاورید) تحدی آن عام نیست و شامل همه جنبه های اعجاز قرآن نمی شود و در قرآن نیز اشاره ای به اعجاز عددی آن نشده است.

هر چند که ما در فصل اول کتاب به اشکال دوم پاسخ دادیم و بیان کردیم که ممکن است تحدی قرآن عام باشد اما اشکال اول هنوز سر جای خود باقی است، پس اعجاز علمی قرآن از طریق اعجاز عددی آن فعلاً قابل اثبات نیست. (۱)

ص: ۵۰

۱- ۱. ر. ک: پژوهشی در اعجاز علمی قرآن، دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی، ج ۱، ص ۲۳۲.

آیا همه علوم بشری در قرآن وجود دارد؟

شکی نیست که قرآن، معجزه جاوید پیامبر اسلام (صلی الله علیه و آله) است و از جهات گوناگونی، اعجاز آن به اثبات رسیده است و یکی از وجوه اعجاز قرآن، اعجاز علمی آن است. در عصری که جاهلیت عرب و سیاهی مطلق بر جهان سایه افکنده بود. قرآن با روشنفکری های علمی و توجه وافر به علم و علما و دعوت به تفکر پا به میدان مبارزه با جهل و ظلمت گذاشت. اما در اینجا بحث بر سر این مطلب است که آیا، تمام علوم بشری (علم به معنای عام که شامل علوم عقلی و نقلی و تجربی می شود) با تمام دقایق و ظرایف آنها، در لابلای آیات نهفته است، به طوری که هر زمان مقداری از آن، توسط دانشمندان کشف می شود، و یا قرآن منشاء بسیاری از علوم است و توجه به علم و علما دارد، اما کتاب، فیزیک، شیمی، ریاضی و... نیست، بلکه کتاب هدایت و تربیت است و فقط این علوم را تشویق می کند.

در مورد این مطلب دو دیدگاه وجود دارد که صاحبان هر دیدگاه برای خود، دلایلی دارند که ما به بررسی آنها می پردازیم:

الف: دلایل کسانی که معتقدند، همه علوم در قرآن کریم موجود است عبارتند از:

۱- ظاهر آیات قرآن، دلالت بر این دارد که همه چیز در قرآن هست، مانند آیه ی:

ص: ۵۱

«وَلَا زُطْبٌ وَلَا يَابِسٌ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ» ۱ هیچ تر و خشکی نیست مگر آنکه در کتاب مبین الهی وجود دارد.

قرآن وجود کتبی جهان تکوین و خلاصه ای از اسرار آفرینش است، پس همه علوم در قرآن وجود دارد و از آن الهام گرفته است و حتی مسائل فیزیک، شیمی و ریاضی در قرآن هست و اگر ما نتوانیم آنها را پیدا کنیم، علتش این است که عقل ما، از درک واستخراج آنها از قرآن قاصر است. و در آینده بشریت پیشرفت می کند و همه مسائل را از قرآن به دست می آورد.

۲- آیاتی که اشاره به علوم مختلف دارد. به عنوان مثال:

- علوم ریاضی، قال تعالی: «وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا وَكَفَى بِنَا حَاسِبِينَ» ۲

چون در آیه از حساب و اندازه، سخن گفته است، پس اشاره به علوم ریاضی دارد.

- علوم ماشین سازی و میکروب شناسی، خداوند در قرآن می فرماید: «وَالْخَيْلَ وَالْإِبْغَالَ وَالْخَمِيرَ لِتَرْكَبُوهَا وَزِينَةً وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ» . ۳ چون در آیه اشاره به خلق وسایل نقلیه می کند که اعراب آن زمان اطلاعی

ص:۵۲

نداشته اند پس منظور؛ وسایل نقلیه ی جدید، ماشین، هواپیما و... است. و شاید به خلق میکروب ها و ویروس ها است که در آن زمان مردم از آنها اطلاعی نداشتند.

۳- روایاتی که در این زمینه وارد شده و مؤید عمومیت مستفاد از لفظ آیات است و به علاوه ائمه (علیهم السلام) در مورد علوم مختلف (مانند: پزشکی، فضایی و...) سخن گفته اند. و سپس فرموده اند که تمام علوم ما از قرآن است. به عنوان نمونه به یک روایت اشاره می کنیم:

عن الباقر (علیه السلام): «ان الله تبارك و تعالی لم یدع شیئاً تحتاج الیه الامه الا نزله فی کتابه و ینه لرسوله» (۱).

«خداوند تبارك و تعالی هیچ چیزی را که مسلمانان، به آن محتاج باشند فروگذار نکرده است و آنها را در قرآن، نازل فرموده و برای پیامبر (صلی الله علیه و آله) بیان کرده است».

۴ - دلیل آخر، مسئله بطون قرآن است.

در بسیاری از روایات اسلامی، به بطون قرآن و اینکه هر آیه، یک بطن دارد اشاره شده است (۲). پس این اعجاز قرآن است که از یک آیه، هر کس یک مطلب می فهمد و به بطن آن آگاهی می یابد. و عارف، فقیه، فیلسوف، فیزیکدان، ریاضی دان و... هر کدام یک برداشت جداگانه، از آیات قرآن دارند و هر کدام از یک آیه، چیزی متوجه می شوند که دیگران از آن غفلت دارند.

ص: ۵۳

۱- ۱). کتاب جواهر القرآن، فصل ۴، ص ۱۸

۲- ۲). اصول کافی، ج ۱، ص ۳۸۸ حدیث دوم.

ب: دلایل کسانی که معتقدند، همه علوم بشری، در قرآن کریم موجود نیست:

۱. قرآن کتاب هدایت، اخلاق، تربیت و دینی انسان است و نازل شده تا انسان ها را به سوی فضیلت ها و خداشناسی هدایت کند. تا از خرافه پرستی دور شوند و حقوق (افراد و خانواده و اجتماع) را به صورت کلی بیان کرده، تا مردم با رعایت احکام الهی، زندگی سالم داشته باشند.

بنابراین ضرورتی ندارد که قرآن، همه مسائل علوم تجربی، عقلی و نقلی را با تفصیلات و فرمول های آن، بیان کرده باشد.

۲. ظهور آیاتی که دلالت بر این دارد که همه چیز، در قرآن است قابل اخذ نیست به سه دلیل:

الف: این ظهور خلاف بداهت است. چون بسیاری از مسائل علوم جدید مانند: فرمول های شیمی، فیزیک و ریاضی در ظواهر قرآن، موجود نیست.

ب: بعضی از مفسران قرآن، حتی برخی از سردمداران تفسیر علمی قرآن، صریحاً این ظواهر را انکار کرده اند.

ج: در مورد کتاب، در آیات شریفه، چندین احتمال است یکی از آنها این است که منظور قرآن باشد.

۳. در مورد آیات قرآن که اشاراتی به علوم طبیعی تجربی و شناخت طبیعت دارد، آیا هدف آن بیان و کشف فرمول های هندسه و شیمی است؟ یا به طور استطرادی و حاشیه ای، این بحث ها را مطرح کرده است! در اینجا بسیاری معتقدند که ذکر مثال های علمی در قرآن، موضوعیت ندارد. یعنی صرف مثال است و هدف آموزش علوم نیست بلکه مثال را برای هدفی دیگر آورده است. (۱)

ص: ۵۴

فصل دوم: عدد و اعجاز آن در قرآن

اشاره

۱. اعداد موجود در قرآن ۲. عملیات چهارگانه ریاضی

۳. اعجاز عدد ۱۹۴. اعجاز حروف مقطعه

۵. اعجاز عدد هفت ۶. اعجاز زوج و فرد

۷. اعجاز تکرار واژه ها ۸. جمع بندی

ص: ۵۵

الف: اعداد صحیح در قرآن:

اعداد زیر هر کدام در قرآن دفعات زیادی تکرار شده اند که ما برای هر عدد یک نمونه ذکر می کنیم:

۱. عدد ۱:

«قُلْ إِنَّمَا هُوَ إِلَهُ وَاحِدٌ وَإِنِّی بَرِیءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ» ۱

بگو: «او تنها معبود یگانه است؛ و مسلماً من نسبت به آنچه شریک (خدا) قرار می دهید بی تعهدم!»

۲. عدد ۲:

«وَقَالَ اللَّهُ لَا تَتَّخِذُوا إِلَهِینِ اثْنینِ إِنَّمَا هُوَ إِلَهُ وَاحِدٌ» ۲

و خدا فرمود: «دو معبود (برای خود) مگیرید، چرا که او تنها معبود یگانه است.»

۳. عدد ۳:

«وَلَا تَقُولُوا ثَلَاثَهُ إِنْتَهُوا خیراً لَّكُمْ» ۳

و نگویید: «[خدا]سه گانه است.» (به این سخنان) پایان دهید.

ص: ۵۷

۴. عدد ۴:

«فَسِيحُوا فِي الْأَرْضِ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ» ۱

پس چهار ماه (مهلت دارید که آزادانه) در زمین گردش کنید.

۵. عدد ۵:

«يَقُولُونَ خَمْسَةٌ سَادِسُهُمْ كَلْبُهُمْ رَجْمًا بِالْغَيْبِ» ۲

و (گروهی) می گویند: «پنج نفر بودند، که ششمین آنان سگشان بود.»

۶. عدد ۶:

«إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ» ۳

در واقع پروردگارش، خدایی است که آسمانها و زمین را در شش روز [و دوره] آفرید.

۷. عدد ۷:

«لَهَا سَبْعَةُ أَبْوَابٍ لِكُلِّ بَابٍ مِنْهُمْ جُزْءٌ مَقْسُومٌ» ۴

برای آن (جهنم) هفت در است که برای هر دری، بخشی جداگانه از آن (کمراه) آن است.

۸. عدد ۸:

«وَيَحْمِلُ عَرْشَ رَبِّكَ فَوْقَهُمْ يَوْمَئِذٍ ثَمَانِيَةٌ» ۵

و در آن روز تخت (جهانداری و تدبیر هستی) پروردگارت را هشت (نفر) بر فرازشان حمل می کنند.

ص: ۵۸

۹. عدد ۹:

«وَكَانَ فِي الْمَدِينَةِ تِسْعَةُ رَهْطٍ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ» ۱

و در آن شهر نه قبیله کوچک بودند که در زمین فساد می کردند.

۱۰. عدد ۱۰:

«بَلَّكَ عَشْرَةَ كَامِلَةً» ۲

این ده [روز] کامل است.

۱۱. عدد ۱۱:

«إِذْ قَالَ يُوسُفُ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا» ۳

(یاد کن) هنگامی را که یوسف به پدرش گفت: «ای پدر (م) براستی من در خواب یازده سیاره دیدم.

۱۲. عدد ۱۲:

«إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِي كِتَابِ اللَّهِ» ۴

در حقیقت تعداد ماه ها نزد خدا، در کتاب الهی دوازده ماه است.

۱۳. عدد ۱۹:

«عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ» ۵

که نوزده (فرشته) بر آن (گماشته) است.

ص: ۵۹

۱۴. عدد ۲۰:

«إِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ عَشْرُونَ صَابِرُونَ يَغْلِبُوا مِائَتَيْنِ» ۱

اگر از شما بیست (نفر) شکیباً باشند، بر دویست (نفر) پیروز می شوند.

۱۵. عدد ۳۰:

«وَحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا» ۲

و بارداری او و از شیر باز گرفتنش سی ماه است.

۱۶. عدد ۴۰:

«وَإِذْ وَاَعَدْنَا مُوسَىٰ أَزْوَاجَ نِسَائِهِ» ۳

و (یاد کنید) هنگامی را که با موسی چهل شب وعده گذاشتیم؛

۱۷. عدد ۵۰:

«وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا خَمْسِينَ» ۴

و یقیناً نوح را به سوی قومش فرستادیم؛ و در میان آنان هزار سال جز پنجاه سال، درنگ کرد.

۱۸. عدد ۶۰:

«فَمَنْ لَّمْ يَسْتَطِعْ فَاِطْعَامُ سِتِّينَ مِسْكِينًا» ۵

و هر کس نتواند، پس غذا دادن شصت یتیم (بر او واجب است) .

ص: ۶۰

«تُمْ فِي سُلَيْلِهِ ذُرْعُهَا سَبْعُونَ ذِرَاعًا فَاسْلُكُوهُ» ۱

سپس او را در زنجیری که طولش هفتاد ذرع (سی و پنج متر) است (در بند نمایید) و او را وارد (آتش) کنید!

«فَاجْلِدُوهُمْ ثَمَانِينَ جَلْدَةً وَلَا تَقْبَلُوا لَهُمْ شَهَادَةً أَبَدًا» ۲

پس آنان را هشتاد تازیانه بزنید، و هیچ گواهی را هرگز از آنان نپذیرید.

«إِنَّ هَذَا أَخِي لَهُ تِسْعٌ وَ تِسْعُونَ نَعْجَةً وَلِيَ نَعْجَةً وَاحِدَةً» ۳

در واقع این برادر من است او نود و نه میش دارد و من یک میش دارم.

«قَالَ بَلْ لَبِثْتُ مِائَةً عَامًا» ۴

(خدا) فرمود: «بلکه صد سال درنگ کردی!»

«إِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ عِشْرُونَ صَابِرُونَ يَغْلِبُوا مِائَتَيْنِ» ۵

اگر از شما بیست [نفر]شکیبا باشند، بر دویست [نفر]پیروز می شوند.

۲۴. عدد ۳۰۰:

«وَلِيْتُوا فِي كَهْفِهِمْ ثَلَاثَ مِائَةٍ سِنِينَ وَازْدَادُوا تِسْعًا» ۱

و در غارشان سیصد سال درنگ کردند و نه سال (نیز بر آن) افزودند.

۲۵. عدد ۱۰۰۰:

«وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ أَلْفٌ يَعْلَمُونَ الْقَتِيلَ يَأْذِنِ اللَّهُ» ۲

و اگر از شما هزار (نفر شکّیا) باشند با رخصت الهی، بر دو هزار نفر پیروز خواهند شد.

۲۶. عدد ۲۰۰۰:

«وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ أَلْفٌ يَعْلَمُونَ الْقَتِيلَ يَأْذِنِ اللَّهُ» ۳

و اگر از شما هزار (نفر شکّیا) باشند با رخصت الهی، بر دو هزار نفر پیروز خواهند شد.

۲۷. عدد ۳۰۰۰:

«أَلَنْ يَكْفِيَكُمْ أَنْ يُبَدِّلَ رَبُّكُمْ بَنَاتَهُ آلَافٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُنْزَلِينَ» ۴

آیا (برای) شما کافی نیست که پروردگارتان، شما را با سه هزار (نفر) از فرشتگان فرود آمده یاری تان کند!

ص: ۶۲

«يُمِدُّكُمْ رَبُّكُمْ بِخَمْسَةِ آلَافٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُسَوِّمِينَ» ۱

پروردگارتان شما را با پنج هزار (نفر) از فرشتگان، نشانه گذار، مدد خواهد کرد.

«وَأَرْسَلْنَاهُ إِلَى مِائَةِ أَلْفٍ أَوْ يَزِيدُونَ» ۲

و او را به سوی صد هزار (نفر) یا بیشتر فرستادیم.

الفاظ میلیون و میلیون به بالا در قرآن وجود ندارد چون این الفاظ عربی نیستند و عرب ها به این الفاظ آگاهی نداشتند و هنگامی که می خواستند عدد میلیون را بگویند، به جای آن می گفتند: «الف الف» به جای پنج میلیون (خمسه ملامین) می گفتند: «خمسه آلاف الف» . (۱)

ب: کسرها:

«فَإِنْ كُنَّ نِسَاءً فَوْقَ اِثْنَيْنِ فَلَهُنَّ ثُلُثَا مَا تَرَكَ» ۴

و اگر آن وارثان دخترانی (دو یا) بیش از دو باشند، پس دو سوم میراث فقط برای آنان است.

۲- نصف:

«وَلَكُمْ نِصْفُ مَا تَرَكَ أَرْوَاجُكُمْ» ۱

و نصف میراث همسرانتان فقط برای شما است.

۳- ثلث:

«إِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ وَلَدٌ وَوَرِثَهُ أَبَوَاهُ فَلِأُمِّهِ الثُّلُثُ» ۲

و اگر فرزندی برایش نبود و (تنها) پدر و مادرش از او ارث برند. پس یک سوم میراث فقط برای مادرش است.

۴- ربع:

«إِنْ كَانَ لَهُنَّ وَلَدٌ فَلَكُمْ الرُّبُعُ مِمَّا تَرَكْنَ» ۳

و اگر برایشان فرزندی باشد پس یک چهارم میراثشان فقط برای شماست.

۵- خمس:

«وَاعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَ لِلرَّسُولِ» ۴

بدانید که هر چیزی از غنیمت به دست آورید، پس یک پنجم آن فقط برای خدا و برای فرستاده اش.

ص: ۶۴

۶ - سدس:

«فَإِنْ كَانَ لَهُ إِخْوَةٌ فَلِأُمِّهِ السُّدُسُ» ۱

و اگر برایش برادران باشد، پس یک ششم (میراث)

۷ - ثمن:

«فَإِنْ كَانَ لَكُمْ وَلَدٌ فَلَهُنَّ الثَّمَنُ مِمَّا تَرَكْتُمْ» ۲

و اگر برای شما فرزندی باشد، پس یک هشتم میراثشان فقط برای آن (ان) است.

۸ - معشار:

«وَكَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَ مَا بَلَّغُوا مِيعَاشَ مَا آتَيْنَاهُمْ فَكَذَّبُوا رُسُلِي» ۳

و کسانی که پیش از آنان بودند (نیز آیات الهی و پیامبران را) دروغ انگاشته اند در حالی که (اینان) به یک دهم آنچه به آنان دادیم نرسیدند.

ص: ۶۵

در ریاضیات چهار عمل اصلی وجود دارد که عبارتند از:

بخش دوم: عملیات چهارگانه ریاضی:

اشاره

۱- جمع ۲- تفریق ۳- ضرب ۴- تقسیم

این چهار عمل اصلی پایه و اساس نظام ریاضی است که در هیچ صورتی علی رغم وجود تکنولوژی و اختراع وسایل حساب، از این عملیات چهارگانه بی نیاز نیستیم. هر شخصی حتی در زندگی عادی روزمره خود احتیاج به این چهار عملیات دارد.

در قرآن کریم آیاتی وجود دارد که مشتمل بر این چهار عملیات است، بعضی از این آیات فقط شامل یک عملیات بعضی دیگر شامل چند عملیات هستند. (۱)

۱. جمع:

عملیات جمع در چند آیه از قرآن وجود دارد که برای نمونه چند مثال ذکر می کنیم:

ص: ۶۷

۱- ۱. الرياضیات فی القرآن الکریم، دکتر خلیفه عبدالسمیع خلیفه، ص ۵۷.

الف: خداوند در سوره بقره می فرماید:

«فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ فِي الْحَجِّ وَ سَبْعِهِ إِذَا رَجَعْتُمْ إِلَيْكُمْ عَشْرَةٌ كَامِلَةٌ» ۱

پس سه روز در [موسم] حج، و هفت [روز] هنگامی که بازگشتید، روزه بدارد. این، ده [روز] کامل است.

یعنی ۱۰ + ۳ =

در این آیه به بیان حکم کسانی می پردازد که در حال حج تمتع قادر به قربانی نیستند، بنابراین اگر قربانی پیدا نشود یا وضع مالی انسان اجازه ندهد، جبران آن ده روز روزه است که سه روز آن (روز هفتم، هشتم و نهم ذی الحجه) در ایام حج واقع می شود و این از روزه هایی است که انجام آن در سفر مانفی ندارد و هفت روز دیگر را بعد از بازگشت به وطن انجام می دهد. (۱)

ب: خداوند در سوره کهف می فرماید:

«وَلْيَتُوبَا فِي كَهْفِهِمْ ثَلَاثَ مِائَةٍ سِنِينَ وَ ارْجِعَا» ۳

و در غارشان سیصد سال درنگ کردند، و نه سال (نیز بر آن) افزودند.

یعنی ۳۰۰ + ۹۳۰۹ سال

این آیه اشاره به تفاوت سال شمسی و قمری دارد. یعنی هر ۱۰۰ سال شمسی، ۱۰۳ سال قمری است پس ۳۰۰ سال شمسی می شود ۳۰۹ سال قمری. (۲)

ص: ۶۸

۱- ۲). برای توضیح بیشتر ر. ک: تفسیر نمونه، ج ۲، ص ۴۵

۲- ۴). برای توضیح بیشتر ر. ک: تفسیر نمونه، ج ۱۲، ص ۳۹۲.

ج: خداوند در سوره انعام می فرماید:

«نَمَاتِيهٔ اَزْوَاجٍ مِّنَ الضَّأْنِ اِثْنَيْنِ وَ مِّنَ الْمَعْزِ اِثْنَيْنِ...» ۱

هشت زوج (از دام ها آفرید) از میش دو تا و از بُر دو تا؛ ...

یعنی ۲ + ۲ + ۲ + ۲ = ۸

در این آیات دربارهٔ حیوانات حلال گوشت و خدمات آنها سخن می گوید. در این آیات قسمتی از حیوانات حلال گوشت و قسمتی از حیواناتی را که هم بار می برند و هم برای تغذیه انسان قابل استفاده است، را شرح می دهد. [\(۱\)](#)

۲. تفریق:

عملیات تفریق نیز در چند آیه وجود دارد، برای مثال:

الف: خداوند در سوره عنکبوت می فرماید:

«وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا نُوحًا اِلٰی قَوْمِهٖ قَلِيْثَ فَيٰهُمْ اَلْفَ سَنَةٍ اِلَّا خَمْسِيْنَ عَامًا...» ۳

و بیقین نوح را به سوی قومش فرستادیم؛ و در [میان] آنان هزار سال جز پنجاه سال، درنگ کرد؛ ...

حضرت نوح در میان قوم خود ۹۵۰ سال زندگی کرد یعنی ۱۰۰۰ - ۵۰۹۵۰ سال

ص: ۶۹

در این آیات بخش هایی از آزمایش های سخت انبیاء و اقوام پیشین را منعکس می کند که چگونه تحت فشار و آزار دشمنان قرار گرفتند و چگونه صبر کردند و سرانجام پیروزی نصیب شان شد. (۱)

ب: خداوند در سوره توبه در مورد ماه های حرام می فرماید:

«إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِي كِتَابِ اللَّهِ يَوْمَ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرُمٌ» ۲

در حقیقت، تعداد ماه ها نزد خدا [از] روزی که آسمان ها و زمین را آفریده، در کتاب الهی، دوازده ماه است؛ . . .

از میان ۱۲ ماه، ۴ ماه آن از ماه های حرام هستند (ذی القعدة - ذی الحجه - محرم - رجب) یعنی ۱۲-۴۸

از آنجا که در این سوره بحث های مشروحی پیرامون جنگ با مشرکان آمده است در آیه ی مورد بحث اشاره به یکی از مقررات جنگ و جهاد اسلامی شده و آن احترام به ماه های حرام است. (۲)

۳. ضرب:

عملیات ضرب هم در چند آیه آمده است برای مثال:

خداوند در سوره بقره درباره انفاق می فرماید:

«مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَتَتْ سَنَابِلَ فِي كُلِّ سُجُلَةٍ مِائَةُ حَبَّةٍ وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ» ۴

ص: ۷۰

۱- (۱) . برای توضیح بیشتر ر، ک: تفسیر نمونه، ج ۱۶، ص ۲۲۸

۲- (۳) . برای توضیح بیشتر ر، ک: تفسیر نمونه، ج ۷، ص ۴۰۵

مثال کسانی که اموالشان را در راه خدا مصرف می کنند، همانند مثال دانه ای است که هفت خوشه برویاند؛ که در هر خوشه ای، صد دانه باشد؛ و خدا [آن را] برای هر کس بخواهد دو [یا چند] برابر می کند؛ و خدا گشایشگری داناست.

۷ سنبله در هر سنبله ۱۰۰ دانه ۷*۱۰۰۷۰۰ دانه

مسئله انفاق یکی از مهمترین مسائلی است که اسلام روی آن تأکید دارد و قرآن مجید تأکید فراوان روی آن نموده است. که آیه فوق نخستین آیه از یک مجموعه آیات است که در سوره بقره پیرامون انفاق سخن می گوید و شاید ذکر آنها پشت سر آیات مربوط به معاد از این نظر باشد که یکی از مهمترین اسباب نجات در قیامت انفاق و بخشش در راه خدا است. (۱)

۴. تقسیم:

عملیات تقسیم نیز در چند آیه آمده برای مثال:

خداوند در سوره نساء آیات ۱۱ و ۱۲ و ۱۷۶ در مورد تقسیم ارث می فرماید:

«يُوصِيكُمُ اللَّهُ فِي أَوْلَادِكُمْ لِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْأُنثِيَيْنِ. . .» ۲

این آیات می فرماید: ارث باید به ۲ و ۳ و ۴ و ۶ و ۸ تقسیم شود تا نصف و ثلث و ربع و سدس و ثمن، ایجاد شود. (۲)

ص: ۷۱

۱- ۱). ر، ک تفسیر نمونه، ج ۲، ص ۳۱۲
۲- ۳). الرياضيات في القرآن الكريم، دکتر خلیفه عبدالسمیع خلیفه، ص ۵۷ تا ۷۰.

قانون ارث چون ریشه فطری دارد به اشکال گوناگون در میان ملل گذشته دیده می شود. اسلام قانون فطری و طبیعی ارث را از خرافاتی که به آن آمیخته شده بود پاک کرد و تبعیضات ظالمانه ای را که در میان زن و مرد از یک سو، و کودک و بزرگسال، از سوی دیگر قائل بودند از بین برد. (۱)

ص: ۷۲

۱- ۱. برای توضیح بیشتر ر. ک: تفسیر نمونه، ج ۳، ص ۲۸۵.

اعجاز عدد ۱۹:

عدد ۱۹ در قرآن کریم فقط یک بار آمده است و آن هم در آیه ۳۰ سوره «مدثر» است، خداوند در تعدادی از آیات این سوره وضع بعضی از سران شرک و سخن آنان را در نفی و انکار قرآن مجید و رسالت پیامبر (صلی الله علیه و آله) بازگو می کند و به مجازات وحشتناک آنان در قیامت اشاره می کند و چنین می فرماید:

سَأُضِلُّهُ سَبْعَ* مَا أَذْرَاكَ مَا سَبْعَ* لَا تُبْقَى وَلَا تَذَرُ* لَوَاحِهُ لِّلْبَشْرِ* عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ* وَ مَا جَعَلْنَا أَصْحَابَ النَّارِ إِلَّا مَلَائِكَةً وَ مَا جَعَلْنَا عِدَّتَهُمْ إِلَّا فِتْنَةً لِّلَّذِينَ كَفَرُوا لِيَسْتَيَقِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَ يَزِدَّ الَّذِينَ آمَنُوا إِيمَانًا وَ لَا يَرْتَابَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَ الْمُؤْمِنُونَ وَ لَيَقُولَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ وَ الْكَافِرُونَ مَا ذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَن يَشَاءُ وَ يَهْدِي مَن يَشَاءُ وَ مَا يَعْلَمُ خُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ وَ مَا هِيَ إِلَّا ذِكْرَى لِّلْبَشْرِ* كَلَّا وَ الْقَمَرِ* وَ اللَّيْلِ إِذْ أَدْبَرَ. ۱

ص: ۷۳

بزودی او را به دوزخ آزار دهنده وارد می کنم (و می سوزانم) !*و چه چیز تورا آگاه کرد که «دوزخ آزار دهنده» چیست؟!*(دوزخی) که نه باقی می گذارد و نه رها می سازد. *که (آن دوزخ) سوزاننده و تغییر دهنده (رنگ) پوست هاست. *که نوزده (فرشته) بر آن (گماشته) است. *(مأموران) اهل آتش را جز فرشتگان قرار ندادیم، و تعداد آنان را جز آزمایشی برای کسانی که کفر ورزیدند قرار ندادیم، تا کسانی که به آنان کتاب داده شده یقین کنند و بر ایمان کسانی که ایمان آوردند بیفزایند، و کسانی که به آنان کتاب داده شده و مؤمنان تردید نکنند، و برای اینکه کسانی که در دل هایشان [نوعی] بیماری است و کافران بگویند: «خدا از این مَثَل چه اراده کرده است؟!» اینگونه خدا هر کس را بخواهد (بخطا اعمالش) در گمراهی وا می نهد، و هر کس را (شایسته بداند و) بخواهد راهنمایی می کند. و (تعداد) لشکریان پروردگارت را جز او نمی داند و این جز یادآوری برای بشر نیست. *هرگز چنین نیست، (که تصور می کنند)، سوگند به ماه! *و سوگند به شب، هنگامی که پشت کند!

اعجاز عدد ۱۹ از دو جهت قابل بررسی است:

الف: رابطه حروف مقطعه با عدد ۱۹؛

ب: خصوصیات عدد ۱۹ در قرآن کریم؛

جهت دوم در این بخش بررسی می شود جهت اول در فصل بعدی (اعجاز حروف مقطعه) بررسی خواهد شد.

۱. این نظریه از اینجا شروع شد که اولین آیه قرآن کریم یعنی (بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ) دارای ۱۹ حرف است. (۱)

۲. بسم الله الرحمن الرحيم از ۴ کلمه تشکیل شده است، که تعداد تکرار این ۴ کلمه در قرآن کریم یکی از مقسم های عدد ۱۹ می باشد: (۲)

اسم ۱۹ بار (۱۹*۱)

الله ۲۶۹۸ بار (۱۹*۱۴)

رحمن ۵۷ بار (۱۹*۳)

رحیم ۱۱۴ بار (۱۹*۶)

۳. تعداد کل سوره های قرآن کریم ۱۱۴ سوره است یعنی ۱۹*۶.

۴. اولین آیاتی که بر پیامبر نازل شده است دارای ۱۹ کلمه است: (اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ * خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ * اقْرَأْ وَ رَبُّكَ الْأَكْرَمُ * الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ * عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ)

این در صورتی است که (مالم) یک کلمه باشد. و این جمله ۷۶ حرف دارد یعنی (۱۹*۴) (۳)

ص:۷۵

۱-۱. معجزات الارقام فی القرآن، حسین سلیم، ص ۱۱۵، واضواء علی اعجاز القرآن کریم، شیخ عکرمه سعید صبری، ص ۱۲۰-۱۲۸

۲-۲. الاعجاز العددی، دکتر لیب بیضون و معجزات الارقام فی القرآن، حسین سلیم، ص ۱۳۳

۳-۳. همان

۵. عدد آیات سوره «علق» ۱۹ آیه است، و متشکل از ۲۸۵ حرف است (۱۹*۱۵) و ترتیب سوره «علق» در قرآن کریم ۱۹ است (از آخر). (۱)

۶. دومین باری که قرآن نازل شد آیات (۹ تا ۱۰) سوره «قلم» بود که دارای ۳۸ کلمه است (۱۹*۲).

۷. سومین دفعه که قرآن نازل شد آیات (۱۰ تا ۱۱) سوره «مزل» بود که دارای ۵۷ کلمه است (۱۹*۳).

۸. چهارمین مورد آیات (۱ تا ۳۰) سوره «مدثر» بود که آیه ی ۳۰ آن، آیه معروف (عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ) است. (۲)

۹. اولین آیاتی که در رسالت نازل شده است آیات ۱ تا ۳۰ سوره «مدثر» است. اگر به سوره «مدثر» نگاه کنیم، می بینیم که از آیه اول تا آیه ۳۰ که می فرماید: «عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ» همه آیات کوتاه هستند، بعد آیه ۳۱ طولانی شد. و دوباره از آیه ۳۲ کوتاه می شود.

علت طولانی شدن آیه ۳۱ چیست؟

این آیه (آیه ۳۱) برای این نازل شده است که حکمت تخصیص به عدد ۱۹ را بیان کند. (۳)

۱۰. سوره «مدثر» از آیه اول تا آیه ۳۰ که می فرماید: (عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ) ۹۵ کلمه است (۱۹*۵)

ص: ۷۶

۱-۱. همان

۲-۲. همان

۳-۳. اعجاز رقم ۱۹، بسام نهاد جرار.

۱۱. آیه ۳۱ سوره مدثر دارای ۵۷ کلمه است که به دو بخش تقسیم می شود:

الف: بخش اول که با این کلام خداوند تمام می شود «ما ذا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا» که حکمت تخصیص به عدد ۱۹ را بیان می کند، دارای ۳۸ کلمه است (۱۹*۲) .

ب: بخش دوم «كَذَٰلِكَ... لِتُبَشِّرَ» ۱۹ کلمه دارد (۱۹*۱)

۱۳. آیه ۳۱ سوره مدثر آخرین آیه ای است - در ترتیب مصحف - که تعداد کلمات آن یکی از مضرب های عدد ۱۹ می باشد. (۱)

۱۴. آخرین سوره ای که نازل شده است سوره «نصر» می باشد که دارای ۱۹ کلمه است. و اولین آیه آن «إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ» از ۱۹ حرف تشکیل شده است.

۱۵. سوره فاتحه هفت آیه دارد که اگر ما ارقام آیات را پشت سر هم از راست به چپ بنویسیم رقمی به دست می آید که یکی از مضرب های عدد ۱۹ می باشد.

(۷۶۵۴۳۲۱) (۱۹*۴۰۲۸۵۹)

و اگر عدد حروف هر آیه را پشت سر هم از راست به چپ بنویسیم. باز هم عددی به دست می آید که یکی از مضرب های عدد ۱۹ می باشد.

(۱۹*۲۲۷۲۷۳۲۱) ۱۹ ۱۷ ۱۲ ۱۱ ۱۹ ۱۸ ۴۳

ص:۷۷

۱۶. سورهٔ «توبه» (بسم الله) ندارد در حالی که سورهٔ «نمل» دارای دو (بسم الله) است. این مسئله دارای اعجازهایی است:

الف: اگر شمارش سوره ها را از سوره ای شروع کنیم که (بسم الله) ندارد یعنی سورهٔ توبه، در این صورت سوره نمل نوزدهمین (۱۹) سوره است، که در آن دو (بسم الله) وجود دارد.

ب: عدد کلمات از اولین آیه سورهٔ نمل تا آیه ۳۰ که می فرماید: «إِنَّهُ مِنْ سُلَيْمَانَ وَإِنَّهُ بِشْمِ اللَّهِ الْوَحْمَنِ الرَّحِيمِ» ۳۴۲ کلمه است (۱۹*۱۸). (۱۲)

ج: ترتیب سورهٔ توبه در مصحف ۹ است، ترتیب سورهٔ نمل در مصحف ۲۷ است اگر رقم های ترتیب سوره ها را با هم جمع کنیم، یعنی - (۲۷ + ۲۶ + ۱۲ + ۱۱ + ۱۰ + ۹) ۳۴۲ می شود (۱۹*۱۸)

د: آیهٔ ۱۰ سورهٔ نمل از ۱۹ کلمه تشکیل شده است. و این آیه از یکی از معجزات حضرت موسی خبر می دهد (عصا).

آیهٔ ۱۲ سورهٔ نمل از ۱۹ کلمه تشکیل شده است و این آیه از معجزه دیگری برای حضرت موسی خبر می دهد.

آیهٔ ۴۰ سورهٔ نمل از ۳۸ کلمه تشکیل شده (۱۹*۲) و این آیه معجزات یکی از افراد حضرت سلیمان خبر می دهد. «قَالَ الَّذِي عِنْدَهُ عِلْمٌ مِنَ الْكِتَابِ»

ص: ۷۸

۱-۱). این در صورتی است که «بِمَا لَمْ» در «بِمَا لَمْ تُحِطْ بِهِ» یک کلمه حساب شود.

آیه ۶۴ سوره نمل که آخرین آیه از سوره مذکور است از ۱۹ کلمه تشکیل شده است «أَمِنْ يَدُّوا الْخُلُقُ...» که موضوع آن در مورد هستی است.

هـ:- سوره ی نمل با حروف مقطعه (طس) شروع می شود، حرف (ط) در این سوره ۲۷ بار تکرار شده و حرف (علیها السلام) ۹۳ بار، و این در حالی است که ترتیب سوره نمل در مصحف ۲۷ است و آیات سوره نمل ۹۳ آیه است. (۱)

۱۷. آخرین سوره در مصحف سوره ناس است. اگر شماره سوره ناس را بر شماره آیات آن تقسیم کنیم نتیجه آن ۱۹ می شود. ۱۹

۱۸. عدد ۱۹ در تمام زبانها به یک صورت نوشته می شود.

۱۹. عدد ۱۹ شامل بزرگترین عدد یک رقمی یعنی (۹) و کوچکترین عدد یک رقمی یعنی (۱) است. در اینجا خصوصییتی برای عدد ۱۹ ذکر می کنیم که فقط مختص این عدد و عدد یک می باشد:

۱۹*۱۹ و مجموع ارقام این عدد (۹ + ۱) ۱۰ و مجموع (۱+۱) می شود ۱

۱۹*۲۸ و مجموع ارقام این عدد (۸ + ۳) ۱۱ و مجموع (۱+۱) می شود ۲

۱۹*۳۵ و مجموع ارقام این عدد (۷ + ۵) ۱۲ و مجموع (۲+۱) می شود ۳

.....

.....

۱۹*۱۷۱ و مجموع ارقام این عدد (۱+۷+۱) ۹

۱۹*۱۹۰ و مجموع ارقام این عدد (۰+۹+۱) ۱۰ و مجموع (۱+۱) می شود ۱

ص:۷۹

۱- (۱). اعجاز رقم ۱۹، بسام نهاد جراز.

اگر همینطور ادامه بدهیم از (۱) شروع می شود و به (۹) ختم می شود، سپس دوباره از (۱) شروع می شود و به (۹) ختم می شود. (۱)

۲۸۵.۲۱ بار در قرآن عدد ذکر شده است ۱۵*۲۸۵.۱۹.

۲۲. اعداد صحیح که در قرآن کریم وارد شده است:

۱۰۰۰۰-۵۰۰۰۰-۵۰۰۰-۳۰۰۰-۲۰۰۰-۱۰۰۰-۳۰۰-۲۰۰-۱۰۰-۹۹-۸۰-۷۰-۶۰-۵۰-۴۰-۳۰-۲۰-۱۹-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱ که تمام این ها ۳۰ عدد می باشد.

الف: اگر تمام این اعداد را با هم جمع کنیم عدد (۱۶۲۱۴۶) به دست می آید که یکی از مضرب های عدد ۱۹ می باشد. (۸۵۳۴*۱۹)

ب: اگر عددهایی که در قرآن آمده است را با هم جمع کنیم مشروط بر این که تکراری ها را هم به حساب بیاوریم، جمع کل آن عدد (۱۷۴۵۹۱) می شود که باز هم بر (۱۹) بخش پذیر است. (۹۱۸۹*۱۹)

ج: اگر اعدادی را که در قرآن تصریح نشده اند را با هم جمع کنیم، مثلاً عدد (۹۹) «تَشْعُ وَ تَشْمُونَ» در قرآن آمده است، این عدد متشکل از دو عدد (۹۰ + ۹) است. در قرآن عدد ۹ ذکر شده است در مورد اصحاب کهف ولی عدد (۹۰) به طور جداگانه نیامده است.

همینطور عدد ۹۵۰ که به طور صریح نیامده است ولی در این آیه آمده «فَلَيْتَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا» ۲

ص: ۸۰

و عدد (۳۰۹) که در قرآن به این صورت آمده «ثَلَاثَ مِائَةٍ سِتِّينَ وَ اِزْدَادُوا تِسْعًا» ۱

اگر اعدادی را که به طور صریح نیامده است را با هم جمع کنیم (۹۰+۳۰۹+۹۵۰) ۱۳۴۹ باز هم این عدد یکی از مضربهای عدد (۱۹) می باشد (۱۹*۷۱)

۲۳. عدد (۱۹) و لفظ جلاله «الله»

الف - همان طور که قبلاً گفتیم کلمه «الله» در قرآن ۲۶۹۸ مرتبه تکرار شده است (۱۹*۱۴۲)

ب - مجموع شماره آیاتی که در آنها کلمه «الله» آمده است می شود ۱۱۸۱۲۳ که مضربی از عدد (۱۹) می باشد (۱۹*۶۲۱۷۱۹)

ج - از اولین آیه ای که دارای حروف مقطعه است یعنی (الم - ۲:۱) تا آخرین آیه (ن ۱:۶۸) ۲۶۴۱ مرتبه کلمه «الله» تکرار شده است یعنی (۱۹*۱۳۹)

د - کلمه «الله» ۵۷ مرتبه در قسمت خارج سوره های دارای حروف مقطعه، آمده است. یعنی سوره های ۱ و ۶۹ و ۷۰... تا آخر (جدول)

ه - با جمع کردن شماره سوره ها و آیاتی که این ۵۷ مرتبه کلمه «الله» در آنها آمده است، مجموع آن ۲۴۳۲ می شود. یعنی (۱۹*۱۲۸) (جدول)

ص: ۸۱

شماره سوره	شماره آیات	تعداد کلمات
۱	۲-۱	۲
۶۹	۲۳	۱
۷۰	۳	۱
۷۱	۲۵-۱۹-۱۷-۱۵-۱۳-۴-۲	۷
۷۲	۲۳-۱۲-۱۹-۱۸-۱۲-۷-۵-۴	۱۰
۷۳	۲۰	۷
۷۴	۵۶-۳۱	۳
۷۶	۳۰-۱۱-۹-۶	۵
۷۹	۲۵	۱
۸۱	۲۹	۱
۸۲	۱۹	۱
۸۴	۲۳	۱
۸۵	۲۰-۸-۹	۳
۸۷	۷	۱
۸۸	۲۴	۱
۹۱	۱۳	۲
۹۵	۸	۱
۹۶	۱۴	۱
۹۸	۸-۵-۲	۳
۱۰۴	۶	۱
۱۱۰	۲-۱	۲
۱۱۲	۲-۱	۲
۱۷۹۸	۶۲۴	۵۷
۱۷۹۸ = ۶۲۴ + ۲۲۲۲ (۱۹ × ۱۲۸) + ... + مجموع شماره آیات و شماره سوره ها (۱۹ × ۲) = ۵۷		

۲۴- عدد ۱۹ و یگانگی خداوند:

مهم ترین پیغام قرآن این است که فقط (یک خدا) وجود دارد. کلمه ی «یک» در عربی (واحد) است. این کلمه ۲۵ مرتبه در قرآن تکرار شده است. ۶ مرتبه از آن به غیر خدا اشاره دارد (یک نوع غذا. . .). و ۱۹ بار دیگر آن اشاره به خداوند دارد.

اهمیت فراوان کلمه ی (واحد) به عنوان پیغام اصلی قرآن از این مشخص می شود که مضرب عددی قرآن یعنی ۱۹، مقدار عددی کلمه ی «واحد» است. (۱)

واحد ۱۹ ۴ + ۸ + ۱ + ۶

۲۵- عدد ۱۹ و جمله (لا اله الا الله) :

اولین ستون اسلام در سورة آل عمران آیه ۱۸ آمده است (لا اله الا الله) این جمله که مهم ترین عبارت است در ۱۹ سوره آمده است. اولین تکرار در (۲:۱۶۳) و آخرین تکرار در (۷۳:۹) آمده است.

جدول زیر نشان می دهد که مجموع شماره سوره ها به اضافه شماره آیاتی که این جمله در آنها تکرار شده است، به اضافه مجموع تعداد تکرار این جمله (یعنی ۲۹) ، عدد ۲۱۲۸ می شود. یعنی (۱۹*۱۱۲)

ص:۸۳

۱- ۱). توضیح مقدار عددی در صفحات بعدی می آید.

ردیف	شماره سوره	شماره آیات	تعداد تکرار
۱	۳	۲۲۵ - ۱۶۳	۲
۲	۳	۲ - ۱۸۶ (دو بار)	۴
۳	۴	۸۷	۱
۴	۶	۱۰۶ - ۱۰۴	۳
۵	۷	۱۵۸	۱
۶	۹	۳۱	۱
۷	۱۱	۱۴	۱
۸	۱۳	۳۰	۱
۹	۲۰	۹۸ - ۸	۴
۱۰	۲۳	۱۱۶	۱
۱۱	۲۷	۲۶	۱
۱۲	۲۸	۸۸ - ۷۰	۴
۱۳	۳۵	۳	۱
۱۴	۳۹	۶	۱
۱۵	۴۰	۶۵ - ۶۲، ۳	۳
۱۶	۴۹	۸	۱
۱۷	۵۹	۲۳ - ۲۲	۲
۱۸	۶۴	۱۴	۱
۱۹	۷۳	۹	۱
جمع	۵۰۷	۱۵۹۴	۲۹
$۲۹ \times ۱۵۹۴ = ۵۰۷ - ۲۱۴۸ (۱۹ \times ۱۱۲)$			

۲۶ عدد ۱۹ نشانه مصون ماندن قرآن:

سیستم شماره گذاری سوره ها و آیات قرآن کاملاً حفاظت شده است؛ اگر ما شماره سوره ها را با هم جمع کنیم پس حاصل جمع را به اضافه

ص: ۸۴

مجموع تعداد آیات، و مجموع شماره های آیات سوره ها کنیم، عدد ۳۴۶۱۹۹ به دست می آید یعنی (۱۹*۱۸۲۲۱). (۱۲)

شماره سوره	تعداد آیات	مجموعه شماره آیات	جمع کل
۱	۷	۱ + ۲ + ۳ + ۴ + ۵ + ۶ + ۷ = ۲۸	۲۶
۲	۲۸۶	۲۱۰۲۱	۲۱۴۲۹
...	...	...	...
۹	۱۲۷	۸۱۲۸	۸۱۶۴
...	...	...	...
۱۱۳	۵	۱۵	۱۳۳
۱۱۴	۶	۲۱	۱۴۱
۶۵۵	۶۲۲۱	۳۳۴۶۱۰	۳۴۶۱۹۹ (۱۹ * ۱۸۲۲۱)

۲۷- مقدار عددی: هنگامی که قرآن وحی شد یعنی ۱۴ قرن پیش، اعدادی که امروزه می شناسیم وجود نداشتند، در آن زمان از روشی عمومی پیروی می شد که از حروف عربی، عبری، آرامی و یونانی به عنوان اعداد استفاده می شد. عدد تعیین شده برای هر حرف، مقدار عددی آن حرف است:

ا	ب	ج	د	هـ	و	ز	ح	ط	ق	ک
۱۰۰	۲۰	۳۰	۴۰	۵۰	۶۰	۷۰	۸۰	۹۰	۱۰۰	۱۰۰
۱۰۰۰	۲۰۰	۳۰۰	۴۰۰	۵۰۰	۶۰۰	۷۰۰	۸۰۰	۹۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰

ص: ۸۵

۱- ۱). ر. ک: پایان نامه بهارہ رمضان، ص ۴۸.

الف: چهارده حرف عربی، نیمی از الفبای عربی، در تشکیل ۱۴ مجموعه مختلف حروف نورانی شرکت دارند. با اضافه کردن مقدار عددی هر یک از این حروف به تعداد سوره هایی که با حروف مقطعه آغاز می شوند (۲۹ سوره) عدد (۷۲۲) به دست می آید (۷۲۲) که یکی از مضرب های عدد ۱۹ می باشد. (۱۹*۳۸) (جدول)

ب: به علاوه اگر مجموع مقدار عددی همه ۱۴ حرف را با هم جمع کنیم و این عدد را با شماره های سوره های آنها جمع کنیم این عدد به دست می آید (۹۸۸) یعنی (۱۹*۵۲) (جدول)

حروف	مقدار عددی	شماره سوره	ط	۹	۲۰
ا	۱	۲	س	۶۰	۳۶
ل	۳۰	۲	ح	۸	۴۰
م	۴۰	۲	ق	۱۰۰	۴۲
ص	۹۰	۷	ن	۵۰	۶۸
ر	۲۰۰	۱۰	جمع	۶۹۳	۲۹۵
ک	۲۰	۱۹	$۶۹۳ + ۲۹ = ۷۲۲ \quad (۱۹ \times ۳۸)$ $۶۹۳ + ۲۹۵ = ۹۸۸ \quad (۱۹ \times ۵۲)$		
هـ	۵	۱۹			
ی	۱۰	۱۹			
ع	۷۰	۱۹			

ص: ۸۶

نظریه جدید در مورد اعجاز عدد ۱۹:

مهندس «عدنان رفاعی» در کتاب خود به نام «احدی الکبر» (معجزه عدد ۱۹) را اینگونه می نویسد: ایشان مقدار عددی حروف قرآن را از خود قرآن استفاده کرده، می گوید:

حروف قرآن را به ترتیب بیشترین تکرار آن در قرآن می نویسیم بعد برای هر یک، عددی را انتخاب می کنیم و آن را «ابجدیه قرآنی» نامگذاری می کند.

برای توضیح بیشتر به جدول زیر مراجعه کنید:

حرف	مقدار عددی	حرف	مقدار عددی
ا، ی، و	۱	س	۱۵
ل	۲	د	۱۶
ن	۳	ذ	۱۷
م	۴	ح	۱۸
و، و، و	۵	ج	۱۹
ی، ی، ی	۶	خ	۲۰
ه، ه، ه	۷	ش	۲۱
ر	۸	ص	۲۲
ب	۹	ض	۲۳
ک	۱۰	ز	۲۴
ت	۱۱	ث	۲۵
ع	۱۲	ط	۲۶
ف	۱۳	غ	۲۷
ق	۱۴	ظ	۲۸

برای مثال: کلمه(محمد) مقدار عددی آن، این گونه حساب می شود:

$$\text{محمد م + ح + م + د } ۴۲ + ۱۶ + ۴ + ۱۸ + ۴.$$

و عبارت (رسول الله) مقدار عددی آن این است:

$$\text{رسول الله ر + س + و + ل + ل + ا + ل + ل + ه } ۴۲ + ۱ + ۲ + ۲ + ۱ + ۲ + ۵ + ۵ + ۸$$

نتیجه جالب این است که مقدار عددی دو کلمه(محمد) و (رسول الله) با هم برابر است.

ایشان – مهندس عدنان رفاعی – نام کتاب خود را که در مورد اعجاز عدد ۱۹ می باشد «احدی الکبر» نامیده است و این اسم را از آیه ۳۵ سوره «مدثر» اخذ کرده است، آنجا که صحبت در مورد مأموران آتش است، و خداوند می فرماید: عدد نگهبانان آن ۱۹ نفر است، (۱) در ادامه در آیه ۳۵ می فرماید: «إِنَّهَا لَإِخْدَىٰ الْأَكْبَرِ» (یعنی عدد ۱۹) یکی از مسائل مهم است.

ایشان در ادامه می فرماید:

اعجاز عددی ۱۹ از اولین آیه قرآن یعنی (بسم الله الرحمن الرحيم) شروع می شود که دارای ۱۹ حرف است. قیمت عددی این آیه را طبق ابجدیه قرآنی حساب می کنیم، عددی که به دست می آید ۱۱۵ است. اگر قیمت عددی را در حروف (بسم الله الرحمن الرحيم) ضرب کنیم این عدد به دست می آید: ۱۱۵*۲۱۸۵=۱۹

ص:۸۸

در طرف دیگر اگر قیمت عددی آیات ۳۰ تا ۳۷ سوره مدثر را که اعجاز عدد ۱۹ و احدى الکبر از آن استفاده شده است را حساب کنیم، به نتیجه جالبی دست پیدا می کنیم. برای توضیح بیشتر مقدار عددی هر آیه را جداگانه حساب می کنیم:

آیه ۳۰: «عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ»

۱۱۴ آیه ۳۱: «وَمَا جَعَلْنَا أَصْحَابَ النَّارِ... ذِكْرًا لِلْبَشَرِ» ۱۵۲۶ آیه ۳۲: «كَلَّا وَالْقَمَرَ» ۴۷ آیه ۳۳: «وَاللَّيْلُ إِذَا أَدْبَرَ» ۶۸ آیه ۳۴: «وَالصَّبْحُ إِذَا أَشْفَرَ» ۱۱۳ آیه ۳۵: «إِنَّهَا لَإِخْدَى الْكَبِيرِ» ۸۰ آیه ۳۶: «نَذِيرًا لِلْبَشَرِ» ۱۷۷ آیه ۳۷: «لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَتَقَدَّمَ أَوْ يَتَأَخَّرَ» ۱۶ تمام این اعداد را با هم جمع می کنیم: ۱۱۴ + ۱۵۲۶ + ۴۷ + ۶۸ + ۱۱۳ + ۸۰ + ۷۷ + ۱۶۰ + ۲۱۸۵

۱- اگر با دقت توجه کنید ملاحظه می کنید این عدد همان عددی است که از ضرب تعداد حروف (بِشْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ) در قیمت عددی آن به دست آمد یعنی ۱۱۵ ۲۱۸۵*۱۹

۲- نسبت بین قیمت عددی (بِشْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ) و قیمت عددی آیات ۳۰ تا ۳۷ سوره مدثر، (۱۹) است که این عدد اساس معجزه است:

۱۱۵ ۱۹ ۲۱۸۵

ص: ۸۹

۳- مقدار عددی آیه ۳۰ سوره مدثر «عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ» که اساس نظام اعجاز عددی ۱۹ است یکی از مضرب های عدد ۱۹ می باشد:

۱۹ ۶ ۱۱۴

۴- اگر عباراتی را که خداوند قسم خورده برای اثبات معجزه احدی الکبر در قرآن کریم ملاحظه کنیم می بینیم که مجموع قیمت عددی این آیات یکی از مضرب های عدد ۱۹ می باشد که این همان قیمت عددی کلمه «الله» است.

«كَلَّا وَالْقَمَرِ» ۴۷

«وَاللَّيْلِ إِذَا أَدْبَرَ» ۶۸

«وَالصُّبْحِ إِذَا أَشْفَرَ» ۱۱۳

۱۹ ۱۲ ۱۱۳ + ۶۸ + ۴۷ ۲۸

مقدار عددی کلمه «الله» نیز عدد ۱۲ است.

در ادامه کتاب، مهندس «عدنان رفاعی» آیتی را که مرتبط به هم هستند و در یک موضوع بحث می کنند را آورده و قیمت عددی آنها را حساب می کند، همه آنها یکی از مضرب های عدد ۱۹ می باشند.

برای مثال:

در سوره روم آیه ۶ با عبارت «وَمِنْ آيَاتِهِ» شروع شده است، اگر مجموع قیمت عددی تمام این ۶ آیه را حساب کنیم، می بینیم که این آیات مرتبط به معجزه «احدی الکبر» هستند:

ص: ۹۰

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ إِذَا أَنْتُمْ بَشَرٌ تَنْتَشِرُونَ ٢٠-٢٩٤٢ آيه ٢١ سوره روم: وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ٥٥٧٣- آيه ٢٢ سوره روم: وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالاختلاف أَلْيَسَ بَيْنَكُمْ وَ أَلْوَانُكُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْعَالَمِينَ ٣٨٢٤- آيه ٢٣ سوره روم: وَمِنْ آيَاتِهِ مَنَامُكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَابْتِغَاؤُكُمْ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَشْعُرُونَ ٣٧٧٥- آيه ٢٤ سوره روم: وَمِنْ آيَاتِهِ يُرِيكُمُ الْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا وَيُنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيَخْجِي بِهِ الْأَرْضَ بِغَيْدٍ مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ٥٦٧٦- آيه ٢٥ سوره روم: وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ بِأَمْرِهِ ثُمَّ إِذَا دَعَاكُمْ دَعْوَهُ مِنَ الْأَرْضِ إِذَا أَنْتُمْ تَخْرُجُونَ ١٩ ١٣٨ ٢٩٤ + ٥٥٧ + ٣٨٢ + ٣٧٧ + ٥٦٧ + ٤٤٥ ٢٦٢٢ ٢٦٢٢ ٤٤٥٢٦٢٢ ٤٤٥

بعد از این که در مورد اعجاز عدد (۱۹) و خصوصیات این عدد در قرآن مباحثی را مطرح نمودیم به بررسی موارد اعجاز عدد ۱۹ و اشکالاتی که در مورد اعجاز این عدد است می پردازیم:

۱- جمله «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ» که اولین آیه قرآن است، دارای ۱۹ حرف است. تک تک کلمات این جمله به تعدادی قابل تقسیم بر عدد ۱۹ در قرآن به کار رفته است. تعداد کلمه «الله» ۲۶۹۸ مرتبه، «رحمن» ۵۷ مرتبه و «رحیم» ۱۱۴ مرتبه است که همه مضرب صحیح عدد ۱۹ می باشد.

اشکال: از این ۴ آمار فقط رقم ۵۷ صحیح است، آن هم مشروط به اینکه «الرحمن» را در بسم الله سورة حمد به حساب آورده و در بقیه بسم الله های سوره های قرآن به حساب نیاوریم و برای آنکه آمار «الله» به نصاب مورد نظر برسد، «یا الله» و «تالله» و «لله» و «فالله» را باید حساب کنیم، اما «اللهم» را از حساب خارج کنیم و یا کلمه «اسم» در قرآن کریم ۲۲ مرتبه آمده است و اگر منظور ایشان «باسم» باشد فقط ۷ مرتبه تکرار شده است.

«اشرف عبدالرزاق قطنه» در کتاب خود این طور نگاشته است: (۱) کلمه «الله» در معجم المفهرس - سید فؤاد عبدالباقی - ۲۶۹۸ است ولی در

ص: ۹۳

۱- ۱. ر. ک: رسم المصحف و الاعجاز العددي، اشرف عبدالرزاق قطنه، ص ۸۱.

معجم دکتر محمود رومانی ۲۶۹۹ است. کلمه «رحیم» ۱۱۵ مورد است چون کلمه «رحیم» در آیه «لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُفٌ رَحِيمٌ» ۱ را به حساب نیاورده اند، چون صفت پیامبر بوده است.

و در شمارش «اسم» در «بسم الله» ، (اسم ربك) را استثناء کرده اند در حالی که کلمات (اسمه، اسماء و اسمائه) را داخل در شمارش کرده اند، چه فرقی بین (اسم الله و اسم ربك) وجود دارد.

۲- سورة «ناس» که آخرین سورة قرآن است، تعداد حروف آن ۱۱۴ حرف است که مضرب ۱۹ می باشد.

اشکال: نمی دانیم ایشان چگونه حساب کرده اند. چون این سوره بدون احتساب بسم الله ، ۸۰ حرف است و با احتساب بسم الله ، ۹۹ حرف می شود که در هیچ حالت مضرب ۱۹ نیست. (۱)

۳- اولین آیاتی که نازل شد: ۵ آیه از سورة «علق» ، سپس سورة «قلم» بعد «مزمّل» بعد «مدثر» و بعد «بسم الله» از سورة «حمد» بود.

اشکال: این حرف صحیح نیست، چون از احادیث صحیحه برمی آید که بعد از سورة «علق» آیات اول سورة «مدثر» نازل شده است. (۲)

۴- سورة «علق» مطابق شمارش کامپیوتری ۲۸۵ حرف است یعنی (۱۵*۱۹) .

ص: ۹۴

۱- ۲) . اعجاز القرآن الکریم، فضل حسن عباس و سناء فضل عباس، ص ۳۴۹

۲- ۳) . ر. ک: مجله کیهان اندیشه، شماره ۶۷، ص ۶۲ به بعد.

اشکال: این حرف درست نیست، با قرآن های به خط عثمان طه به این رقم نمی رسد و با قرآن های رسم الخط ایرانی از این رقم تجاوز می کند.

۵- سوره «نصر» که بنابر قولی آخرین سوره می باشد، درست دارای ۱۹ کلمه است، اولین آیه این سوره نیز ۱۹ حرف دارد.

اشکال: نمی دانیم چگونه حساب کرده است که ۱۹ کلمه شده است، مگر آنکه کلمه نزد ایشان اصطلاح خاصی باشد ایشان در این سوره جمله «وَإِشْرَافُ» را یک جمله ی حساب نموده با آنکه یک کلمه نبوده و حداقل سه کلمه است، و «والفتح» را نیز یک کلمه حساب کرده، در حالی که دو کلمه است، اگر بگویند حروف را نباید جداگانه حساب کرد می گوییم، پس چرا «فی» را یک کلمه جداگانه حساب کرده اید. (۱)

۶- اولین آیاتی که از سوره «علق» نازل شده یعنی ۵ آیه اول دارای ۲۰ کلمه است نه ۱۹ کلمه. (۲)

۷- دومین آیات یعنی آیات ۱ تا ۹ سوره «قلم» دارای ۴۰ کلمه است نه ۳۸ کلمه. (۳)

عدد ۱۹ و بهائیت:

«رشاد خلیفه» از اتباع «میرزا علی محمد» معروف به زعیم اول است که بابت را پایه گذاری کرده و در سال ۱۲۶۰ به عنوان مهدی در شیراز ظهور کرد.

ص: ۹۵

۱- ۱). همان

۲- ۲). اعجاز العلمی فی القرآن الکریم، محمد سامی محمد علی، ص ۲۳۵

۳- ۳). همان.

یکی از عقاید آنها تقدیس عدد ۱۹ است. آنها هر سال را به ۱۹ ماه و هر ماه را به ۱۹ روز تقسیم می کنند. (۱)

رشاد خلیفه در اواخر عمر کتاب هایی بر ضد پیامبران و ائمه (علیهم السلام) نگاشته بود، و آنها را متهم به تفرقه انداختن بین بشر، کرده است. «رشاد خلیفه» طاقت گوش کردن به آیاتی که در مدح پیامبران مخصوصاً پیامبر اسلام (صلی الله علیه و آله) بوده است را نداشته و آنها را انکار می کرده است. (۲)مانند آیه «لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُفٌ رَحِيمٌ» ۳

رشاد خلیفه زمان قیامت را مشخص کرد. به این صورت که تمام حرف های حروف مقطعه را به حساب ابجد، حساب کرد و این عدد (۱۷۰۹) به دست آورد و برای اینکه این عدد یکی از مضرب های عدد ۱۹ شود یک عدد از جیب خودش به آن اضافه کرد تا عدد (۱۷۱۰) به دست آمد یعنی (۹۰*۱۹). (۳)

تذکر: در بحث های علمی ما کاری به قائل و انگیزه او نداریم، اگر حرفی صحیح باشد، گرچه قائل آن شخص کافری هم باشد می پذیریم.

ص:۹۶

۱-۱). همان

۲-۲). ر. ک: اعجاز القرآن الکریم، فضل حسن عباس و سنا فضل عباس، ص ۳۵۳

۳-۴). ر. ک: اعجاز العلمی فی القرآن الکریم، محمد سامی محمد علی، ص ۲۳۷.

همین طور بخوان (الف، لام، میم) (۱) چهارده حرف از الفبای زبان عرب در ابتدای ۲۹ سوره قرآن مجید، حروفی که بعضی تنها و بعضی با چند حرف دیگر همراه هستند. حق کلمه کردن این حروف را نداری، این حروف مقطعه اند. حق چسباندن آنها به حرف دیگر را نداری. قطعه، قطعه بخوان، نخوان «الم» بخوان «الف، لام، میم» هنر تألیف این حروف فقط با معصوم است که هرگاه خداوند را با این حروف بخوانند، دعایشان به اجابت می رسد. (۲)

زمانی که از قرآن سخن می گوئیم، تک تک حروف آن هم معنا دار و بطن دار می شوند و معانی آن به قدری دقیق می شود که دیگر معنای آنها را. . . !

و خوب می دانیم که گزینش و چینش این حروف از جهت زیبایی، صوت، مفهوم، ظرفیت و هم خوانی با واژه های دیگر به گونه ای است که

هیچ واژه ای را نمی شود جایگزین آنها کرد و از وزن، قالب و آهنگ خاصی برخوردار است که همه را آماده شنیدن می کند. (۱)

خالق قرآن، خوب می داند که معناها و بطن ها در دایره محدود کلمات نمی گنجد و برای فهماندن معانی از نمادها استفاده می کند و چه خوب از حروف، نماد می سازد. وقتی وسعت مفاهیم از حدود وجود ما، فهم و عقل و از حدود واژه ها و کلمات خارج می شوند، خالق قرآن برای توجه فهم و درک ما از نمادها استفاده می کند تا کلمات، واژه ها و جملات نازلۀ عرشی را برای ما ساده و آسان سازد. درست وقتی ما عظمت مبارزه با نفس و کشتن شیطان درون را درک نمی کنیم و در برابر آن ضعف نشان می دهیم دعوت مان می کند تا به یک تکه سنگ، سنگ ریزه پرتاب کنیم و سنگ برای ما نماد می شود.

و اینجا در این معجزه جاودان قرآن کریم «حروف مقطعه» برای ما نماد شده اند.

نکته ظریفی که اینجا تجلی می یابد این است که همتاطلبی و نظیرگویی (تحدی) قرآن شامل این حروف مقطعه هم می شود. چرا که کسی تاکنون نتوانسته به زیبایی و ظرافت و آهنگ (کهیصص) (۲) و یا (حم - عسق) (۳) نظیر بیاورد. پس این حروف نمادین، عظمت حکیم سخن آفرین است تا به مخلوقات خود اعم از جن و انس و ملک تفهیم نماید که من با این

ص: ۹۸

۱- ۱. دانستی های قرآن، ص ۷۷

۲- ۲. مریم / ۱

۳- ۳. شوری / ۱-۲.

حروف، کلمات و جملاتی را خلق کرده ام که هیچ گاه رنگ کهنگی نمی پذیرد و همیشه پیام تازه ای را برای خوانندگان، و شنندگان خود الهام می کند.

سور قرآن کریم:

قرآن کریم دارای ۱۱۴ سوره می باشد که با دقت و توجه می توان برای ابتدای این ۱۱۴ سوره تقسیم بندی زیر را ارائه نمود:

۲۹ سوره با حروف مقطعه آغاز شده است؛

۲۳ سوره با جمله خبریه آغاز شده است؛

۱۵ سوره با قسم؛

۵ سوره الحمد لله ۱۴ سوره با ثناء و تسبیح شروع شده است: ۲ سوره تبرک ۱۰ سوره با حروف نداء شروع شده است؛ ۷ سوره التساییح ۵ سوره با «قل»

۷ س --- و ره ب -- ا م ----- ر ۶ سور با شرط؛ ۲ سوره با «اقراء» ۶ سوره با استفهام (هل ایتی) (الم نشرح) ۳ سوره با عذاب و تهدید «وَيْلٌ لِلْمُطَفِّفِينَ»

۱ سوره با تعلیل «لایلاف قریش»

ص: ۹۹

شناخت فواتح سور:

همان طور که می دانیم، قرآن کریم از ۱۱۴ سوره تشکیل شده است. که ۲۹ سوره از این ۱۱۴ سوره با حروف نورانی شروع می شوند مانند: الم - المر... که این سوره ها تقریباً نصف حجم قرآن را تشکیل می دهند. که ما تمام آنها را به ترتیب مصحف می آوریم:

ردیف

شماره سوره سوره فواتح ردیف شماره سور هسوره فواتح ۱۲ بقره الم ۱۷۳۱ لقمان الم ۲۲۳ آل
عمران الم ۱۸۳۲ سجد هالم ۱۳۷ اعراف المص ۱۹۳۶ یسین ۴۱۰ یونسالر ۲۰۳۸ صص ۵۱۱ هودالر ۲۱۴۰ غافر حم ۶۱۲ یوسفالر ۲۲۴۱ فصلتحم ۷۱۳ رعد الم ۲۳۴۲ شوریحم
عسق ۱۸۱۴ ابراهیمالر ۲۴۴۳ زخرفحم ۹۱۵ حجرالر ۲۵۴۴ دخانحم ۱۰۱۹ مریمکهیصص ۲۶۴۵ جاثیهحم ۱۱۲۰ طهطه ۱۲۷۴۶ احقافحم ۱۲۲۶ شعراء طسم ۲۸۵۰ قق ۱۳۲۷ نملطس ۲۹۶۸ قلمن ۴۲۸ قصصطسم ۱۵۲۹ عنکبوتالم ۱۶۳۰ ر.

ص: ۱۰۱

حروف مقطعه قرآن، جزء کلمات اسرارآمیز قرآن می باشد و مفسران مذاهب گوناگون در تفسیر این حروف اقوال زیادی ذکر کرده اند، ولی بر هیچ قولی جزم پیدا نکرده اند. در تفسیر این حروف در بیشتر کتب تفسیری به این کلام برمی خوریم «الله اعلم بمراده»

در اینجا به تعدادی از این اقوال اشاره می کنیم:

۱- این کتاب آسمانی با این همه عظمت که جهان عرب و غیر عرب را متحیر کرده و همه از آوردن مثل آن عاجز هستند، از همین حروف الفبا و کلمات معمولی ترتیب یافته است که در دسترس همگان می باشد.

۲- ممکن است اهداف حروف مقطعه برای جلب توجه شنوندگان و دعوت به آنها به سکوت و استماع، بوده است. زیرا این حروف حس کنجکاوی را تحریک کرده و به دنبال آن توجه شنودگان را جلب می نماید.

۳- در ۲۴ سوره از سوره هایی که با این حروف شروع شده بلافاصله سخن از قرآن و عظمت آن به میان آمده است، پس ارتباطی میان حروف مقطعه و عظمت قرآن موجود است.

۴- این حروف علائم اختصاری و اشاراتی است به نام های خداوند تبارک و تعالی، مانند: «الم» که «الف» اشاره به (الله) و «لام» اشاره به (لطیف) و «میم» اشاره به (مجید) [\(۱\)](#) دارد.

ص: ۱۰۲

۵- این حروف نام هایی است برای سوره هایی که این حروف در ابتدای آنها آمده است.

۶- این حروف از متشابهات قرآن است که فقط خداوند تأویل آن را می داند. (۱)

۷- نام های خداوند است که به صورت مقطعه آمده که اگر تألیف آن را می دانستند، پی به اسم اعظم می بردند. (۲)

۸- این اسماء اشاره ای است به بقاء این امت و تعیین مدت آن براساس حروف ابجد و اعداد و ارقام.

۹- علامه طباطبایی می فرماید: «اگر سوره هایی را که با حروف مشترکی از حروف مقطعه آغاز شده اند مورد تدبیر قرار دهی، همچون «الم» ها و «الر» ها و... می بینی که همه آنها از نظر مضامین و تناسب سیاق با هم شبیه اند. بنابراین، می توان چنین نتیجه گرفت که بین این حروف و بین مضامین این سوره ها یک ارتباط خاص و ویژه ای وجود دارد.» (۳)

۱۰- نسبت دقیق ریاضی بین حروف مقطعه هر سوره با حروف همان سوره برقرار است. که در صفحات بعدی به توضیح آن می پردازیم.

ص: ۱۰۳

۱-۱. المیزان، ج ۱۸، ص ۶

۲-۲. همان، ج ۱۸، ص ۷

۳-۳. ر. ک: المیزان، جلد ۱۸، ص ۱۰.

- ۱- اگر مکررات حروف مقطعه را حذف کنیم ۱۴ حرف باقی می ماند که درست نصف حروف زبان عربی می باشد. (یعنی ا - ح - ر - س - ص - ط - ع - ق - ک - ل - م - ن - ه - ی) .
- ۲- عدد فواتح سور - در صورت حذف مکررات - ۱۴ فاتحه می باشد. (یعنی الم - المص - المر - الر - حم - حم عسق - کهیعص - یس - طه - طسم - طس - ص - ق - ن) .
- ۳- در بین فواتح سور بعضی تنها از یک حرف تشکیل شده اند (ن - ق - ص) و بعضی از دو حرف (طه - یس - طس - حم) و بعضی از سه حرف (الم - الر - طسم) و بعضی از چهار حرف (المص - المر) و بعضی از پنج حرف (کهیعص - حم عسق) تشکیل شده اند.
- ۴- فقط سور (حوامیم) در قرآن کریم پشت سر هم هستند (۴۰ - ۴۱ - ۴۲ - ۴۳ - ۴۴ - ۴۵ - ۴۶) و همچنین در ترتیب نزول هم، پشت سر هم هستند یعنی اول سوره ۴۱ بعد ۴۲ بعد ۴۳. . . و از اینکه در سوره شوری (حم) یک آیه است و (عسق) یک آیه جدا، فهمیده می شود که فواتح (حوامیم) بدون انقطاع پشت سر هم نازل شده اند. ولی مثلاً در فواتح (الر) فاتحه (الر) فاصله شده است. (۱).[\(۱\)](#)
- ۵- اولین سوره ای که از فواتح نازل شده است سوره «قلم» می باشد که دارای حرف مقطعه (ن) است، بعد سوره (ق) بعد (صلی الله علیه و آله) و اولین سوره از فواتح که نازل شده دارای حرف واحد است.

ص: ۱۰۴

۶- این فواتح (الر - الر - الر - المر - الر - الر - طس - ق - ص - ن) آیه نیستند ولی بقیه فواتح آیه هستند. پس ۱۹ سوره فواتح آن آیه است و ۱۰ سوره فواتح آن آیه نیست.

۷- عدد حروف فواتح بدون تکرار (۱۴) و عدد فواتح بدون تکرار (۱۴) و عدد سوره ها (۲۹) می باشد. اگر این سه عدد را جمع کنیم عدد ۵۷ به دست می آید. (۱)

$$۵۷ = ۲۹ + ۱۴ + ۱۴$$

۸- عادت قرآن کریم بر این است که همیشه بعد از حروف مقطعه کلامی را ذکر می کند که متعلق به قرآن است مانند: «الْم ذَلِكَ الْكِتَابُ» - «المص. كِتَابٌ أَنْزِلُ إِلَيْكَ» - «الر. تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ» - «طه. مَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لِتَشْقَى» - «طسم. تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ» - «یس. وَالْقُرْآنَ الْحَكِيمِ» - «ص. وَالْقُرْآنَ ذِي الذِّكْرِ» - «حم. تَنْزِيلُ الْكِتَابِ» - «ق. وَالْقُرْآنَ الْمَجِيدِ». مگر سه سوره «روم، عنکبوت، قلم» که بعد از این حروف متعلق از قرآن وجود ندارد. (۲)

۹- سوره هایی که در قرآن دارای حرف مقطعه یک حرفی هستند. در ترتیب قرآن (ص - ق - ن) است ولی در ترتیب نزول، اولین سوره ای - از میان این سه سوره - که بر پیامبر نازل شد، سوره (ن) است بعد سوره (ق) بعد سوره (صلی الله علیه و آله) یعنی (ن - ق - ص). در این صورت اولین

ص: ۱۰۵

۱-۱. اعجاز رقم ۱۹، بسام نماد جراز، ص ۸۰

۲-۲. ر. ک: الانتقان، ج ۲، ص ۱۱۲.

سوره ای که بر پیامبر نازل شد سوره (ن) است و این حرف فقط یک بار نازل شده است. و دومین سوره، سوره (ق) است که این حرف در دو سوره تکرار شده است. و سومین سوره، سوره (صلی الله علیه و آله) است که این حرف در سه سوره وجود دارد. [\(۱\)](#)

ص: ۱۰۶

۱-۱. الکشف فی الاعجاز القرآنی و علم الحروف، شیخ رضوان سعید فقیه، ص ۸۰.

چندی قبل مجله معروف مصری به نام «آخر الساعه» که از بزرگ ترین مجله های مصور خاورمیانه است، گزارشی درباره تحقیقات دانشمندی مصری، در مورد تفسیر پاره ای از آیات قرآن مجید به کمک کامپیوتر منتشر ساخت که اعجاب همگان را در نقاط مختلف جهان برانگیخت. (۱) این تحقیقات محصول سه سال کوشش پی گیر و کار مداوم «دکتر رشاد خلیفه» شیمیدان مصری بود. او برای تحقیقات خود مدت ها از کامپیوتر استفاده نمود.

تمام کوشش استاد مزبور برای کشف معانی حروف مقطعه قرآن مانند (الم - یس - ق و . .) صورت گرفته است. او با کمک محاسبات پیچیده ای ثابت کرد که رابطه نزدیکی میان حروف مزبور با حروف سوره ای که در آغاز آن قرار گرفته است، وجود دارد. (۲)

اینک توجه شما را به نتایج جالبی که «دکتر رشاد خلیفه» رسیده است جلب می کنیم:

ص: ۱۰۷

۱- ۱. این تحقیقات در سال ۱۳۵۱ به روزنامه های دنیا داده شد

۲- ۲. ایشان از کامپیوتر برای انجام محاسبه تعداد حروف سوره ها و به دست آوردن نسبت هر یک از این حروف کمک گرفته است.

۱- حروف مقطعه يك حرفی

نسبت حرف «ق» در سوره «ق» از تمامی سوره های دیگر قرآن، بدون استثناء بیشتر است. و نیز محاسبات نشان داد که حرف «ص» در سوره «ص» چنین است، یعنی مقدار آن به تناسب مجموع حروف از هر سوره دیگری بیشتر است. و نیز حرف (ن) در سوره (ن و القلم). (۱)

۲- حروف مقطعه چند حرفی

اگر چهار حرف (المص) را در آغاز سوره «اعراف» در نظر بگیریم، اگر الف ها، لام ها، میم ها و صادهایی که در این سوره وجود دارد را با هم جمع کنیم و نسبت آن را با حروف این سوره بسنجیم خواهیم دید که از تعداد مجموع آن در هر سوره دیگر قرآن بیشتر است. همچنین (المر) در آغاز سوره «رعد» و (کهیص) در آغاز سوره مریم.

۳- حروفی که در آغاز چند سوره قرار دارد

تاکنون بحث درباره حروفی بود که تنها در آغاز يك سوره قرار داشت. اما حروفی که در آغاز چند سوره قرار دارد مانند (الر - الم) شکل دیگری دارد، و آن اینکه بر طبق محاسبات کامپیوتر مجموع این سه حرف مثلاً (الف - لام - میم) اگر در مجموع سوره هایی که با «الم» آغاز

ص: ۱۰۸

۱-۱). تنها استثنایی که در این زمینه وجود دارد سوره «حجر» است که تعداد نسبی حرف (ن) در آن بیشتر است. ولی چون سوره «حجر» دارای حرف مقطعه (الر) است و بعداً می گوئیم که سوره هایی که دارای حروف مقطعه واحد هستند باید در حکم يك سوره باشند، این اشکال رفع می شود.

شده است حساب شود و نسبت آن با مجموع حروف این سوره ها به دست آید، از میزان هر یک از سوره های دیگر قرآن بیشتر است. (۱)

۴- محاسبات کامپیوتر نشان داد که حاصل جمع حروف مقطعه در هر سوره - سوره هایی که دارای حروف مقطعه واحد هستند - یکی از مضرب های عدد ۱۹ می باشد. برای روشن شدن مطلب، تک تک حروف مقطعه را مورد بررسی قرار می دهیم.

۱. (ق):

اطلاعات کامپیوتر نشان داد که تنها سوره هایی (۴۲ و ۵۰) که حرف مقطعه (ق) دارند، هر دو دارای تعداد مساوی (ق) هستند یعنی ۵۷.

نام سوره ۵۰ (ق) است و با (ق) شروع می شود و اولین آیه این طور خوانده می شود: «ق. وَ الْقُرْآنَ الْمَجِيدَ» (۲) این نشان می دهد که (ق) نماینده قرآن است، و مجموع «ق» ها در دو سوره حرف مقطعه دار «ق» نشان دهنده ۱۱۴ سوره قرآن است (۵۷ + ۵۷). این عقیده با این واقعیت که کلمه «قرآن» در قرآن کریم ۵۷ مرتبه تکرار شده است، محکم تر می شود. (۳)

قرآن در سوره (ق) به عنوان مجید، توجیه شده است. و کلمه «مجید» مقدار عددی آن ۵۷ است:

ص: ۱۰۹

۱- ۱. تفسیر نمونه، ج ۲، ص ۴۱۳-۴۱۹

۲- ۲. قاف، سوگند به قرآن با عظمت (که نبوت تو و معاد حق است)!

۳- ۳. البته کلمه «قرآن» ۵۸ مورد است ولی یکی از این آیات اشاره به قرآنی غیر از این قرآن دارد.

مجید م (۴۰) + ج (۳) + ی (۱۰) + د (۴) ۵۷ (۳*۵۷) (۱۹)

- سوره ۴۲ دارای ۵۳ آیه است: ۴۲ + ۵۳ = ۹۵ یعنی (۱۹*۹۵۵)

- سوره ۵۰ دارای ۴۵ آیه است: ۵۰ + ۴۵ = ۹۵ یعنی (۱۹*۹۵۵)

- تعداد «ق» ها در تمام آیات شماره (۱۹) در سراسر قرآن ۷۶ مرتبه است (۱۹*۴۱).

در اینجا نظر شما را به یک نکته جالب جلب می کنیم:

مردمی که به قوم لوط کافر شدند در آیه ۱۳ سوره «ق» آمده است و در همه قرآن ۱۳ بار تکرار شده:

۳۳/۵۴ - ۱۲/۵۰ - ۱۳/۳۸ - ۲۸/۲۹ - ۵۶ - ۵۴/۲۷ - ۱۶۰/۲۶ - ۴۳/۲۲ - ۷۴/۲۱ - ۷۰/۱۱ - ۸۴/۷۴ - ۸۰/۷ همه جا به عنوان قوم اشاره شده است به جز یک استثناء که در سوره (ق) است، جایی که به آنها به عنوان (اخوان) اشاره شده است. واضح است که اگر کلمه «ق» دار (قوم) استفاده شده بود، شمارش حرف (ق) در سوره (۵۰)، (۵۸) مورد می شد. و این پدیده به کلی از بین می رفت، صحت و دقت مطلق ریاضی به طوری است که تغییر تنها یک حرف، این سیستم را از بین می برد.

۲. (ن):

حرف مقطعه «ن» فقط در یک سوره آمده است. این حرف در سوره (ن والقلم) ۱۳۳ مورد تکرار شده است که یکی از مضرب های عدد ۱۹ می باشد. (۱۹*۷)

ص: ۱۱۰

۳. (صلی الله علیه و آله) :

این حرف در ابتدای سه سوره آمده است، (۷ - ۱۹ - ۳۸) و مجموع تکرار حرف (صلی الله علیه و آله) در این سه سوره ۱۵۲ می شود یعنی (۸*۱۹)

شماره سوره

تعداد تکرار حرف (صلی الله علیه و آله) ۷۱۹

۳۸

۹۷۲۶

۲۹

جمع ۱۵۲۴. (یس) : این دو حرف در ابتدای سوره ۳۶ «یس» آمده است. حرف «ی» در این سوره ۲۳۷ مرتبه و حرف «س» ۴۸ مرتبه تکرار شده است. مجموع این دو حرف ۲۸۵ می شود. یعنی (۱۵*۱۹)

۵. (عسق) :

این حروف آیه دوم از سوره ۴۲ را تشکیل می دهد. حرف «ع» در این سوره ۹۸ مرتبه و حرف «س» ۵۴ مرتبه و حرف «ق» ۵۷ مرتبه تکرار شده است. مجموع این سه حرف ۲۰۹ می شود یعنی (۱۱*۱۹)

۶. (کهيعص) :

این طولانی ترین مجموعه حروف مقطعه است که دارای پنج حرف و در سوره ۱۹ آمده است.

ص: ۱۱۱

در این سوره حرف «ك» ۱۳۷ مرتبه و حرف «هـ» ۱۷۵ مرتبه و حرف «ی» ۳۴۳ مرتبه و حرف «ع» ۱۱۷ مرتبه و حرف «ص» ۲۶ مرتبه تکرار شده است. بنابراین مجموع تکرار این پنج حرف عدد (۷۹۸) می شود که یکی از مضرب های (۱۹) می باشد.

$$۷۹۸ \text{ (} ۱۹ \times ۴۲ \text{)} = ۱۳۷ + ۱۷۵ + ۳۴۳ + ۱۱۷ + ۲۶$$

۷. (المز):

این حروف در ابتدای یک سوره آمده اند که سوره شماره ۱۳ می باشد. در این سوره حرف «الف» ۶۰۵ مرتبه و حرف «ل» ۴۸۰ مرتبه و حرف «میم» ۲۶۰ مرتبه و حرف «ر» ۱۳۷ مرتبه تکرار شده است. مجموع تکرار این چهار حرف عدد ۱۴۸۲ می شود که یکی از مغرب های (۱۹) می باشد.

$$۱۴۸۲ \text{ (} ۱۹ \times ۷۸ \text{)} = ۶۰۵ + ۴۸۰ + ۲۶۰ + ۱۳۷$$

۸. (المص):

تنها یک سوره با این حروف آغاز شده است و آن سوره شماره ۷ است. حرف «الف» در این سوره ۲۵۲۹ مرتبه، حرف «ل» ۱۵۳۰ مرتبه، حرف «م» ۱۱۶۴ مرتبه و حرف «ص» ۹۷ مرتبه تکرار شده است. بنابراین مجموع این چهار حرف در این سوره عدد ۵۳۲۰ می شود که یکی از مضرب های (۱۹) می باشد.

$$۵۳۲۰ \text{ (} ۱۹ \times ۲۸۰ \text{)} = ۲۵۲۹ + ۱۵۳۰ + ۱۱۶۴ + ۹۷$$

نکته قابل توجهی که در اینجا وجود دارد که ارتباط خاص اتصال حرف «ص» را نشان می دهد. این حرف در سوره های ۱۹ و ۳۸ هم آمده

ص: ۱۱۲

است. حرف «ص» در سورهٔ ۷ باعث می شود تا عددی حاصل شود که بر عدد ۱۹ قابل تقسیم باشد. و این حرف با سوره های ۱۹ و ۳۸ باعث می شود تا مجموعه ای قابل قسمت بر عدد ۱۹ تشکیل دهند.

۹. (الم) :

حروف الف - لام - میم پر استفاده ترین حروف در زبان عربی هستند و به همین ترتیب در آغاز ۶ سوره قرار دارند (۲ - ۳ - ۲۹ - ۳۰ - ۳۱ - ۳۲) و مجموع تکرار این سه حرف در هر یک از این شش سوره مضربی از ۱۹ است. برای توضیح بیشتر به جدول ذیل مراجعه کنید:

سوره

الف لم مجموع ۵۱۵ ۸۵۷۰ (۱۹*۴۳) ۳۱ ۳۴۷ ۲۹۷ ۱۷۳ ۸۱۷ (۱۹*۶۶) ۳۰۵ ۴۴۳۹ ۳۳۱۷ ۱۲۵۴ (۱۹*۸۸) ۲۹۷ ۷۴۵ ۵۴۳ ۴۴۱ ۶۷۲ (۱۹*۲۹۸) ۳۲ ۵۲۱۱ ۸۹۲۱ ۲۴۹ ۵۶۶۲ (۱۹*۵۲۱) ۲۴ ۵۰۲۳۲۰ ۲۲۱۹ ۵۹۸۹۹
۳۲۲۵ ۷۱۵ (۱۹*۳۰) جمع ۸۹۴۵۶ ۴۹۳ ۴۴۳ ۶۱۹ ۸۷۴ ۱۰ (۱۹*۱۰۴۶) (الر) : این حروف در سوره های ۱۰ - ۱۱ - ۱۲ - ۱۴ - ۱۵ یافت می شوند. مجموع تکرار این حروف در این سوره ها مضربی از عدد ۱۹ است: به جدول ذیل مراجعه کنید:

ص: ۱۱۳

الفلمجموع(۱۹*۴۸)۱۵۴۹۳۳۲۳۹۶۹۱۲(۱۹*۶۳)۱۴۵۸۵۴۵۲۱۶۰۱۱۹۷(۱۹*۱۲۵)۱۲۱۳۰۶۸۱۲۲۵۷۲۳۷۵(۱۹*۱۳۱)۱۱۱۳۷۰۷۹۴۳۲۵۲۴۸۹(۱۹*۱۳۱)۱۰۱۳۱۹۹۱۳۲۵۷۲۴۸۹

جمع(۱۹*۴۹۸)۵۰۷۳۳۲۹۴۱۰۹۵۹۴۶۲. (حم): هفت سوره در قرآن با حروف مقطعه «حم» شروع می شود - سوره های ۴۰ تا ۴۶ - مجموع تکرار این حروف در این هفت سوره ۲۱۴۷ می شود

(۱۹*۱۱۳). طبیعتاً تغییر تنها یک حرف «ح» یا «م» در هر یک از این هفت سوره این پدیده را از بین می برد. (جدول)

شماره سوره

حم مجموع ۶۱ ۲۵۲ ۳۶۲ ۱۴۶ ۰۰۲۳ ۱۶۶۴ ۵۳۱۲ ۰۰۲۳ ۱۶۶۴ ۵۳۱۲ ۶۱۵۰ ۸۴۴۱ ۴۳۶ ۴۳۲ ۳۴۳۴ ۰۳۵ ۵۳۳۰ ۴۴۲ ۷۶۳۲ ۴۸۲ ۴۴۱ ۰۴۴ ۴۳۸ ۴۰۶ جمع ۲۱۴۷ ۱۸۵۵ ۲۹۲(۱۹*۱۱۳)

ص:۱۱۴

۱۲. «طه» (ط + ه -) ، «طس» (ط + س) ، «طسم» (ط + س + م) :

ارتباط پیچیده ای این پاراف های قرآنی را به هم مربوط می سازد تا مجموعی حاصل کند که بر عدد ۱۹ قابل تقسیم است. حرف «ه» در سوره های ۱۹ و ۲۰، دو حرف «طه» در سوره ۲۰، دو حرف «طس» در ابتدای سوره ۲۷ و حروف مقطعه «طسم» در ابتدای دو سوره ۲۶ و ۲۸:

سوره

ه- طسم ۲۴۶۰ ۱۹۱۰ ۴۲۸ ۷۲۷۹ ۴۸۴۲ ۳۳۹۴ ۲۸۲۶ ۰۲۵۱ ۱۷۵۲ ۱۹ جمع ۹۴۴ ۲۹۰ ۱۰۷ ۴۲۶ (۱۹*۹۳) ۹۴۴ + ۲۹۰ + ۱۰۷ + ۴۲۶ ۱۷۶۷ نکته: اگر چهارده (۱۴) حرف مقطعه را با شماره سوره هایی که در آن این حروف آمده است جمع کنیم، عدد ۲۰۳۳ به دست می آید یعنی (۱۰۷*۱۹) ، به جدول نگاه کنید:

ص:۱۱۵

از اول بخش چهارم در مورد اعجاز حروف مقطعه و نظرگاه مفسران در مورد این حروف و رابطه این حروف با ریاضیات مطالبی ارائه شد، حال به اشکالاتی که در مورد اعجاز حروف مقطعه است می پردازیم:

۱- رشاد خلیفه در مورد حروف مقطعه، به این نتیجه رسیده که همواره معدل توارد و تکرار حروف مقطعه در سوره ای خاص بر معدل توارد و تکرار حروف دیگر تفوق دارد. چنانچه در سوره «ق» حرف «ق» معدلی بالاتر از سایر حروف در این سوره و سایر سوره های قرآن دارد.

اگر آمارها با موارد نقض روبه رو نمی شد، شاید ما هم با ایشان و سایر پیروان تئوری نظم ریاضی قرآن هم عقیده می شدیم. اما با استثناهای فراوانی روبه رو می شویم. برای مثال:

الف: تعداد حرف «ق» در سوره های الشمس و القیامه و الفلق، در حدی است که معدل تکرار آن از معدل تکرار «ق» بیشتر می شود.

ب: در مورد سوره طه با پنج استثناء مواجه می شویم: سوره حج، نور، فتح، مجادله و توبه.

ج: در مورد سوره یس نتیجه کاملاً معکوس است؛ یعنی «یاء» و «سین» کم ترین تکرار را به خود اختصاص داده اند.

د: در مورد حرف «ن» می بینیم تکرار آن در سوره «حجر» بیشتر از تکرار «ن» در سوره قلم می باشد. (۱)

۲- رشاد خلیفه می گوید: تعداد تکرار حروف مقطعه در هر سوره عددی است که یکی از مضرب های عدد ۱۹ می باشد، این ادعا با اشکالاتی روبه رو است. به عنوان مثال:

الف: ایشان می گوید حرف «ن» در سوره قلم ۱۳۳ مرتبه تکرار شده یعنی (۷*۱۹)؛

این ادعا صحیح نیست چون تعداد تکرار حرف «ن» در سوره «قلم» ۱۳۱ مرتبه است. ایشان با آنکه تأکید می کند همه جا رسم الخط «عثمان طه» ملاک و معیار است ولی در اینجا این ملاک را صرف نظر کرده و «ن» را در اول سوره «قلم» به صورت «نون» نوشته است تا یک نون اضافه بیاید و بعد یک نون دیگر از «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ» آغاز سوره وام گرفته است و به این ترتیب کسری نون را جبران می کند. در حالی که حرف نون در اول سوره «قلم» به این صورت است «ن»، چون فواتح سور به صورت حرف نوشته می شوند نه به صورت اسم آنها مثلاً (ا) نوشته می شود نه «الف» و «ل» نوشته می شود نه «لام». (۲)

و اگر به صورت «نون» باشد می بایست در تلفظ این گونه تلفظ شود (نون - واو - نون) نه به صورت «نون» .

ص: ۱۱۸

۱-۱) . کیهان اندیشه، ش ۶۷، ص ۶۲ به بعد

۲-۲) . رسم المصحف و الاعجاز العددی، اشرف عبدالرزاق قطنه، ص ۱۰۰.

ب: ایشان می گوید: در سوره «طه» مجموع دو حرف (ط + هـ) ۳۴۲ است یعنی (۱۸*۱۹)؛

این ادعا هم صحیح نیست چون در این سوره «تاء» گرد را «هاء» محسوب کرده است در حالی که همه می دانند «تاء» گرد حقیقتاً «تاء» می باشد. هرچند به هنگام توقف به صورت «هـاء» تلفظ شود. یعنی کلمات: زینة، خیفه، سحره، صلوة و مانند آنها مختوم به «تاء» می باشد. چنانچه با صدای تاء تلفظ می شود ولی تنگی قافیه ایشان را مجبور کرده است، این موارد را هم در شمارش دخالت دهد تا به نصاب لازم برسد.

ج: ایشان می گوید: در سوره های ۱۹، ۷ و ۳۸، حرف «ص» در میان حروف مقطعه آن ها مشترک است و اگر تعداد «ص» را در این سوره ها حساب کرده با هم جمع کنیم، به عدد ۱۵۲ می رسیم که مضرب ۱۹ است یعنی (۸*۱۹) .

اگر ملاحظه کنید ایشان در سوره «ق» حرف «ق» را به طور مستقل شمارش کرده و ضریب ۱۹ شده است؛ ولی چون در سوره «ص» به نتیجه نرسیده است، روش را تغییر داده و همه سوره هایی را که در آغاز «ص» دارند با هم حساب کرده است.

ممکن است ایشان بگوید، «ق» را چه مستقل و چه به طور مجموع حساب کنیم. به ضریب ۱۹ می رسیم. زیرا در سوره شوری هم «ق» ۱۳۳ مرتبه ذکر شده است که ضریب ۱۹ است. پس آنجا که تکرار دیده می شود باید همه را با هم حساب کنیم، مثال «ص» یا «ق»، ولی آنجا که منحصر به فرد است، مثل حرف «ن» در سوره «قلم» باید به طور جداگانه حساب کنیم.

ص: ۱۱۹

باز می بینیم این پاسخ کامل نیست زیرا در سوره «مریم» در میان حروف مقطعه «کاف» را داریم که در جای دیگر نداریم و اگر تعداد آن را به طور مستقل در نظر بگیریم، به نصاب لازم نمی رسد.

به هر حال چنانچه بارها یادآور شدیم، ایشان رویه واحدی را در شمارش ها اتخاذ نمی کند و فقط در صدد جور کردن نصاب لازم است.

د: ایشان می گوید: اگر ارقام مربوط به حروف مشترک در حروف مقطعه را حساب کنیم، به ضرب ۱۹ می رسیم ایشان چنین جدولی ترسیم کرده است:

سوره

حروف مقطعه-طسممریمک ه-ی ع ص ۱۷۵-----طهط ه-۲۵۱۲۸-----شعراط س م--۳۹۴۴۸۴نملط س--۲۷۹۴--قصصط س م--۱۹۱۰۲۴۶۰جمع ۴۲۶۱۰۷۲۹۰۹۴۴(۱۹*۶۳)۴۲۶+ ۱۰۷+ ۲۹۰+ ۱۷۶۷۹۴۴ چه مانعی داشت ایشان کلمه «یس» را هم به این مجموعه اضافه می کرد. چون «یس» از طریق «سین» و «یاء» با چهار سوره از مجموعه فوق اشتراک پیدا می کند. یا اگر «عسق» را که در آغاز سوره «شوری» آمده است در این جدول می گنجانیم از طریق «عین» و «سین» با سوره مریم، شعرا، نمل و قصص مشترک می شد.

ص: ۱۲۰

ه: رشاد خلیفه می گوید: «در سوره «ق» آیه ۱۲ و ۱۳ (اخوان لوط) آمده است «كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَأَصْحَابُ الْأُرْسِ وَ نَمُودُ»، ایشان می گوید: «اخوان» آمده چون اگر «قوم» می آمد تعداد «قاف ها» ۵۸ مورد می شد و نظام عددی به هم می خورد.

اشکال مطلب فوق این است که کلمات قرآن مانند فواصل آن رسالتی دارند که از کلمه دیگری بر نمی آید چون در بحث اعجاز بیانی ثابت شده که آمدن کلمه «اخوان» جای «لوط» یکی از اعجازهای بیانی است. (۱)

و: در کتاب -الاعجاز العددی فی القرآن - تألیف دکتر لیب بیضون آمده است:

توضیح ۱- «فلاحظ ان العد السابق للتكرار قد اعتبر البسملة آیه من الفاتحة فقط و لذلك لم يحص البسملات الواردة فی اوائل السور الاخری فی القرآن، علماً بان آیه البسملة لم تنزل الا مرة واحدة مع سوره الفاتحة»

در حالی که چند صفحه بعد درباره شمارش حرف «ن» می گوید:

«واذا عددنا الحرف «ن» فی هذه السورة نجده ۱۳۳(۷*۱۹)» بعد می فرماید: «عدّ البعض هذا الحرف فی هذه السورة فوجدوه ۱۳۱، والسبب انهم لم يعدّوا حرف النون فی البسملة، فالبسملة جزء من السورة. .» . (۲)

از اینجا معلوم می شود که اگر نصاب لازم به دست نیاید، قانون را به هم می زنند تا نصاب لازم به دست آید.

ص: ۱۲۱

۱- ۱). ر. ک: اعجاز القرآن الکریم، فضل حسن عباس و سناء فضل عباس، ص ۳۵۱. در ضمن برای توضیح بیشتر به کتب اعجاز بیانی مراجعه شود

۲- ۲). ر. ک: الاعجاز العددی فی القرآن، دکتر لیب بیضون، ص ۲۱۸.

ز: در مورد سوره «ص» در شمارش حرف «ص» وقتی به کلمه «بِصْطَةُ» در آیه ۶۹ سوره اعراف برخورد می کنند: بعضی روایت می آورند که «بِصْطَةُ» باید با «سین» باشد «بِسطَةُ» چون در شمارش یک (صاد) زیاد می آورند و بعضی روایت می آورند که باید با (صاد) باشد چون در شمارش یک (صاد) کم می آورند. مؤلف کتاب الاعجاز العددی فی القرآن می گوید: «نجد فی قوله تعالى (وَ زَادَكُمْ فِي الْخَلْقِ بَضِیْطَةً) حیث ورد کلمة (بِصْطَةُ) بالصاد و ليس بالسین. ولدی الرجوع الی روایه القرآن نجد ان الروایة تقول بان جبرائیل (علیه السلام) حین انزل هذه الآية قال للنبی (صلی الله علیه و آله): قل لكتاب الوحی ان یکتبوا هذه الکلمة بالصاد و ليس بالسین» . (۱)

ص: ۱۲۲

در مورد اعجاز عدد هفت فقط دو نفر کتاب نوشته اند:

۱- ابن خلیفه علیوی در کتاب «معجزة القرن العشرين فی کشف سباعیة و ثلاثیة اوامر القرآن الکریم» ایشان در این کتاب می گوید: بیشتر اوامر قرآن یا سه گان است یا هفت گانه.

۲- مهندس «عبدالدائم الکحیل» در کتاب «معجزة القرآن فی عصر المعلوماتیة» که این نوشتار برگرفته از این کتاب می باشد.

معجزة قرآن در عصر علم چیست؟

ما در عصر تبلور علم و در قرن ۲۱ زندگی می کنیم، در این زمان معجزة قرآن چیست؟

در عصر بلاغت هنگامی که قرآن نازل شد، بلغاء و فصیحان عرب، عاجز شدند تا اینکه این گونه گفتند: «إِنْ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ». ۱

اما در زمان اینترنت و ارقام، معجزة قرآن چیست؟ معجزة باید متناسب عصر خود باشد. در این زمان نظم و حساب ریاضی و کامپیوتر

ص: ۱۲۳

به جایی رسیده که در هر چیزی، نظم وجود دارد، قرآن در این زمان - ارقام و کامپیوتر - چه نظم و اعجازی دارد. قرآنی که می فرماید:

«لَوْ أَنزَلْنَاهُ هَذَا الْقُرْآنَ عَلَىٰ جَبَلٍ لَّرَأَيْنَاهُ خَاشِعًا مُّتَصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةِ اللَّهِ» ۱

نظام جهان و نظام قرآن:

یکی از آیاتی که در رابطه با اهمیت عدد هفت (۷) در مورد نظام جهان (۷ آسمان و ۷ زمین) است، این آیه «اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَ مِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ» ۲ می باشد.

خداوند عدد هفت را برای اساس نظام جهان اختیار کرده است. آیا بین عدد هفت علاقه و ربطی با قرآن وجود دارد؟ به عبارت دیگر: آیا نظام عددی خاصی که بر هفت بنا باشد در قرآن وجود دارد؟

خداوندی که جهان را بر قواعد محکم و دقیق منظم کرده هر آینه باید کتابش را (قرآن) نیز بر قواعد دقیق منظم کرده باشد.

بهترین شروع برای هر کاری:

بهترین و زیباترین سخن و کلامی که ممکن است هر شخصی در شروع هر کار بگوید این کلام است: (بسم الله الرحمن الرحيم) [\(۱\)](#) و این اولین آیه در قرآن کریم می باشد، که از چهار کلمه و هر کلمه از چند حرف تشکیل شده است.

ص: ۱۲۴

آیا این چهار کلمه در (بسم الله...) ربطی به عدد هفت دارد؟

برای مشخص شدن این مطلب هر کلمه را با تعداد حروف آن می نویسیم:

آیهیسماللهالرحمنالرحیم عدد کلمات ۳۴۶۶ اگر اعداد را کنار هم بگذاریم، این عدد به دست می آید (۶۶۴۳). این عدد یکی از مضرب های عدد هفت می باشد. یعنی ۶۶۴۳ ۹۴۹ ۷

در این بحث مشخص می کنیم که بیشتر آیات قرآن - چه یک آیه کامل یا جزئی از آیه یا چند آیه - همه بر نظام دقیقی چیده شده اند.

چرا عدد هفت؟

-سموات سبع:

در قرآن کریم کلمه «سبع» که با «سموات» باشد - چه قبل و چه بعد - هفت بار ذکر شده است: (۱).

۱- بقره / ۲۹؛ «هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعاً ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ فَسَوَّاهُنَّ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ» ۲

ص: ۱۲۵

۱- (۱). اعجاز قرآن، دکتر سیدرضا مؤدب ص ۱۸۷ ولغة الأرقام في القرآن، حسين احمد سليم، ص ۶۰

٢- اسراء / ٤٤؛ «تُسَبِّحُ لَهُ السَّمَاوَاتُ السَّبْعُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ وَلَكِنْ لَا تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ إِنَّهُ كَانَ خَلِيمًا غَفُورًا» ١

٣- مؤمنون / ٨٦؛ «قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ» ٢

٤- فصلت / ١٢؛ «فَقَضَاهُنَّ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ فِي يَوْمَيْنِ وَأَوْحَىٰ فِي كُلِّ سَمَاءٍ أَمْرَهَا وَزَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ وَحِفْظًا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ» ٣

٥- طلاق / ١٢؛ «اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَمِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَتَنَزَّلُ الْأَمْرُ بَيْنَهُنَّ لِتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا» ٤

٦- ملك / ٣؛ «الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا مَا تَرَىٰ فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ مِنْ تَفَافُوتٍ فَارْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرَىٰ مِنْ فُطُورٍ» ٥

٧- نوح / ١٥؛ «أَلَمْ تَرَوْا كَيْفَ خَلَقَ اللَّهُ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا» ٦

هفت سوره از سوره های قرآن با تسییح شروع شده است که عبارتند از: (۱)

۱- اسراء: «سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى...»

۲- حدید: «سَبِّحْ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ...»

۳- حشر: «سَبِّحْ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ...»

۴- صف: «سَبِّحْ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ...»

۵- جمعه: «يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ...»

۶- تغابن: «يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ...»

۷- اعلی: «سَبِّحْ إِسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى...»

مراحل هفت گانه خلقت:

در سوره «مؤمنون» مشاهده می کنیم که مراتب خلقت انسان هفت مرتبه و مرحله است:

۱- «وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ سُلَالَةٍ مِنْ طِينٍ» ۲

۲- «ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً فِي قَرَارٍ مَكِينٍ» ۳

۳- «ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً» ۴

۴- «فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً» ۵

ص: ۱۲۷

۵- «فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظَامًا» ۱

۶- «فَكَسَوْنَا الْعِظَامَ لَحْمًا» ۲

۷- «ثُمَّ أَنْشَأْنَاهُ خُلُقًا» ۳

– هفت مرحله بودن نور خدا:

در آیه ۲۵ سوره «نور» مشاهده می کنیم تمثیلی که برای نور خدا بیان شده، به هفت مرحله اشاره دارد:

۱- «مِثْلُ نُورٍ كَمِشْكَاهٍ»

۲- «فِيهَا مِصْبَاحٌ»

۳- «الْمِصْبَاحُ فِي زُجَاجٍ»

۴- «الزُّجَاجُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ»

۵- «يُوقَدُ مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ زَيْتُونَةٍ لَا شَرْقِيَّةٍ وَلَا غَرْبِيَّةٍ»

۶- «يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ»

۷- «نُورٌ عَلَى نُورٍ»

– هفت مرحله بودن رحمت الهی:

در آیه ۴۳ همین سوره (نور) آنجا که خداوند به فرستادن ابرها و فرو فرستادن باران و مشیت الهی می پردازد، شاهد تقسیم هفت گانه هستیم: [\(۱\)](#)

ص: ۱۲۸

۱- «أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَرْجِي سَحَابًا»

۲- «ثُمَّ يُؤَلِّفُ بَيْنَهُ»

۳- «ثُمَّ يَجْعَلُهُ رُكَامًا»

۴- «فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ خِلَالِهِ»

۵- «وَيُنَزَّلُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ جِبَالٍ فِيهَا مِنْ بَرَدٍ»

۶- «فَيَصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ»

۷- «وَيَصْرِفُهُ عَنِ مَنْ يَشَاءُ»

—هفت دور طواف:

لفظ طواف و مشتقات آن، هفت بار در قرآن آمده است و این مطابق عدد طواف واجب است: (۱)

۱- بقره / ۱۲۵؛ «وَ إِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ مَثَابَةً لِّلنَّاسِ وَ اٰمَنَّا وَ اتَّخِذُوْا مِنْ مَّقَامِۭ اِبْرٰهٖمَ مُصَلًّی وَّ عَهِدْنَا اِلٰی اِبْرٰهٖمَ وَ اِسمٰعٖلَ اَنْ طَهِّرَا بَيْتَیْ لِلطَّائِفِیْنَ وَ الْعَاكِفِیْنَ وَ الرُّكَّعِ السُّجُوْدِ» ۲

۲- حج / ۲۶؛ «وَ اِذْ بَوَّأْنَا لِاِبْرٰهٖمَ مَکَانَ الْبَیْتِ اَنْ لَا تُشْرِکَ بِیْ شَیْئًا وَ طَهَّرَ بَیْتَیْ لِلطَّائِفِیْنَ وَ الْقَائِمِیْنَ وَ الرُّکَّعِ السُّجُوْدِ» ۳

ص: ۱۲۹

۱- ۱). . الکشف فی الاعجاز القرآنی و علم الحروف، شیخ رضوان سعید فقیه، ص ۱۴۵

۳ و ۴ - قلم / ۱۹؛ «وَإِنَّ لَكَ لَأَجْرًا غَيْرَ مَمْنُونٍ وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ» ۱

۵- بقره / ۱۵۸؛ «إِنَّ الْأَصْفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ»

۶- حج / ۲۹؛ «ثُمَّ لْيَقْضُوا تَفَثَهُمْ وَلْيُوفُوا نُذُورَهُمْ وَلْيَطَّوَّفُوا بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ» ۲

۷- نور / ۵۸؛ «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِيَسْتَأْذِنُكُمُ الَّذِينَ مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ وَالَّذِينَ لَمْ يَبْلُغُوا الْحُلُمَ مِنْكُمْ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ مِنْ قَبْلِ صَلَاةِ الْفَجْرِ وَحِينَ تَضَعُونَ ثِيَابَكُمْ مِنَ الظَّهِيرَةِ وَمِنْ بَعْدِ صَلَاةِ الْعِشَاءِ ثَلَاثُ عَوْرَاتٍ لَكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ وَلَا عَلَيْهِمْ جُنَاحٌ بَعْدَهُنَّ طَوَافُونَ عَلَيْكُمْ بَعْضُكُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ» ۳

—مساجد هفت گانه:

وقتی انسان سر به سجده می گذارد هفت عضو از اعضاء بدن را باید به زمین بگذارد که عبارتند از:

ص: ۱۳۰

۱- پیشانی؛

۲ و ۳- دو کف دست ها؛

۴ و ۵- زانو ها؛

۶ و ۷- دو سر انگشت بزرگ پاها.

خداوند می فرماید: «وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا» . ۱- ۲

- شهادتین دارای هفت کلمه است.

- اولین سوره قرآن دارای هفت آیه است.

- تعداد حروف در زبان عربی ۲۸ حرف است یعنی (۴*۷)

- از پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) در مورد علاقه قرآن به عدد هفت این حدیث حکایت شده است:

«ان هذا القرآن انزل علی سبعة احرف» قرآن بر هفت حرف نازل شده است.

- خداوند کسانی را که قرآن را تکذیب کنند وعده جهنم داده است. جهنمی که دارای هفت درب است. (۱)

آیات نزول قرآن و رابطه آن با عدد هفت

«من الذي انزل القرآن» دلایل عددی بر اینکه قرآن از ناحیه خداوند است:

۱- قرآن از جانب خداوند نازل شده است.

ص: ۱۳۱

صفات نازل کننده قرآن چیست؟ همانا خداوند عزیز، قادر، رحیم... بر بندگان است. قرآن از این صفات این گونه یاد می کند - «تَنْزِيلَ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ» - ۱

این آیه کوتاه از سه کلمه تشکیل شده است که ثابت می کند قرآن از جانب خداوند نازل شده است. برای اینکه ببینیم چه علاقه ای بین این آیه و عدد هفت وجود دارد، کلمات آن را جداگانه می نویسیم:

قرآنتزیلالعزیزالرحیم عدد ۵۶۶ حال اگر این سه عدد را کنار هم قرار دهیم، عدد ۶۶۵ به دست می آید ۶۶۵ که یکی از مضرب های عدد هفت می باشد یعنی (۷*۹۵). (۱) همانا کسی که آسمان های هفت گانه را بنا کرد و قرآن را طوری نازل کرد که نظم ریاضی خاصی - که عدد ۷ است - داشته باشد، برای هر کس که این قرآن را تکذیب و انکار کند، آتش جهنم را وعده داده است. خداوند در قرآن می فرماید:

«وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمَوْعِدُهُمْ أَجْمَعِينَ لَهَا سَبْعَةُ أَبْوَابٍ لِكُلِّ بَابٍ مِنْهُمْ جُزْءٌ مَقْسُومٌ؛ وَ قَطْعاً جَهَنَّمَ وَعَدَهُمْ وَ عَدَهُمْ جَاهٌ هَمَّ أَنْهَاسُ! بَرَاءِ أَنْ (جهنم) هفت در است که برای هر دری، بخشی جداگانه از آن (گمراه) ان است.» (۲)

ص: ۱۳۲

۱- ۲). اعجاز عدد هفت، مهندس عبدالدائم الکحیل

۲- ۳). حجر / ۴۳-۴۴.

مثالی دیگر:

خداوند در اول سوره جاثیه می فرماید: «حَمِّ تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ»

این آیه بر نظام عددی هفت استوار است. برای توضیح بیشتر به جدول زیر مراجعه کنید:

آیه‌حمتنزیرالکتابمنااللهالعزیزالحکیم عدد۲۵۵۲۴۶۶ از کنار هم گذاشتن این هفت عدد - ۶۶۴۲۵۵۲ - عددی به دست می آید که یکی از مضرب های عدد هفت می باشد: یعنی (۹۴۸۹۳۶*۷) . اگر به کلمه (الکتاب) نگاه کنیم می بینیم بدون «الف» نوشته شده است (الکتب) اگر با الف نوشته شده بود نظم عدد ۷ به هم می خورد.

۲- آیات تحریف ناپذیری قرآن و عدد هفت

قرآن در مدت ۲۳ سال بر قلب مبارک پیامبر (صلی الله علیه و آله) نازل شده است. و بعد از گذشت بیش از ۱۴۰۰ سال، قرآن با عنایت پروردگار محفوظ مانده است، هیچ گونه تحریفی در آن صورت نگرفته است. حتی طریقه کتاب مانند قبل مانده است. (۱)و تا قیامت محفوظ باقی می ماند.

خداوند در قرآن می فرماید: «إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ» ۲ این آیه همان طور که مفهومش می گوید: قرآن تحریف نشده، عدد کلمات آن هم دلیل دیگری بر عدم تحریف قرآن است.

ص:۱۳۳

۱- (۱) . البته این موضوع جای بحث دارد که در کتاب های مربوطه بحث شده است

برای روشن شدن مطلب به جدول زیر مراجعه کنید:

آیهانانحنزنلناالذکروانالهلحفظون عدد۳۳۵۵۱۳۲۶ از کنار هم گذاشتن این اعداد، عدد ۶۲۳۱۵۵۳۳ به دست می آید که قابل تقسیم بر عدد هفت می باشد، یعنی (۷*۸۹۰۲۲۱۹) اگر به دقت به کلمات آیه نگاه کنیم، می بینیم که کلمه (لحافظون) بدون «الف» است یعنی (لحفظون) اگر «الف» وجود داشت این عدد به دست می آمد ۷۲۳۱۵۵۳۳ که قابل قسمت بر عدد هفت نیست و این خود دلیل دیگر است بر عدم تحریف قرآن.

۳- قرآن کلام جدا کننده است

خداوند در سوره طارق می فرماید: «إِنَّهُ لَقَوْلُ فَصْلٍ» (۱) یعنی قرآن جداکننده حق از باطل است. این آیه هم بر نظام عددی ۷ استوار است. به جدول زیر مراجعه کنید:

آیهانهلقولفصل عدد۳۴۳ عددی که به دست می آید یعنی ۳۴۳، قابل قسمت بر عدد هفت می باشد یعنی: (۷*۴۹)

ص:۱۳۴

اگر خداوند در این آیه می فرمود: «انه قول فصل» عددی که از این آیه به دست می آمد (۳۳۳) قابل قسمت بر عدد هفت نبود.

۴- قرآن کلامی آسان برای یادآوری:

خداوند وسایل و اسباب بسیار زیادی که از شمارش انسان به دور است، برای هر انسانی فراهم کرده تا اینکه کلام خدا را بشنود و آن را بخواند و در آن نظر کند. «ولکن هل من متذکر؟»

خداوند در سوره «قمر» می فرماید: «وَلَقَدْ يَسِّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ ۱

نظم عددی این آیه را در جدول مشاهده می کنیم:

آیه اول قدیس را القرآن للذکر فهمند کرد عدد ۱۳۵۶۵۳۲۴ عددی که به دست می آید: ۴۲۳۵۶۵۳۱ قابل قسمت بر عدد هفت می باشد یعنی (۶۰۵۰۹۳۳*۷). نکته قابل توجه اینجاست که این عدد را دوباره می توان بر هفت تقسیم کرد: (۸۶۴۴۱۹ ۶۰۵۰۹۳۳*۷).

۵- بشر نمی تواند همانند قرآن را بیاورد

خداوند در قرآن به پیامبر (صلی الله علیه و آله) می فرماید که به مردم بگو: «قُلْ لِّئِنْ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَى أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَ لَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيراً» ۲

ص: ۱۳۵

چه سری در قرآن وجود دارد که خداوند در این آیه جنّ و انس را از آوردن مثل قرآن عاجز می خواند، شاید بتوان دلایلی را برای این عجز بیان کرد:

۱- دلیل منطقی:

تا این زمان هیچ کس نتوانسته کتابی همانند قرآن بیاورد. و این دلیل عاجز بودن بشر بر آوردن مثل قرآن است.

۲- دلیل علمی:

حقایق موجود در قرآن، این قرآنی که ۱۴۰۰ سال پیش نازل شده است، نمی تواند ساخته دست بشر باشد، هر چند که این بشر با هوش باشد. چرا که ما حقایق علمی موجود در قرآن را حداکثر از ۱۰۰ سال پیش پی به وجود آن ها برده ایم.

۳- دلیل رقمی:

نظام عددی (رقمی) آیه ۸۸ سوره «اسراء» دلیل دیگری بر عدم آوردن مثل قرآن است برای روشن شدن این مطلب به جدول زیر مراجعه نمایید:

آیه قللننا اجتماعا لنسوالجنعلیانیا تو اب مثل عدد ۲۳۶۵۱۴۳۲۵۴ آیه هذالقرآن لایاتو نمثلوهو لو کان بعضهم لبعض ظهیرا عدد ۳۶۲۵۵۱۲۳۵۴۵ اگر تمام اعداد را کنار هم بگذاریم این عدد به دست می آید: ۳۴ ۱۵۶ ۳۲ ۵۴۵ ۳۲۱۵ ۵۲۶ ۳۴۵۲

ص: ۱۳۶

عدد به این بزرگی قابل تقسیم بر عدد هفت می باشد یعنی:

۷۶۳۵۹۰۷۸۹۴۷۳۰۷۳۰۷۷۹۰*

اگر با دقت به آیه نگاه کنیم می بینیم این آیه از ۳ جمله تشکیل شده است:

۱- «قُلْ لِّئِنْ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنَّ»

۲- «عَلَى أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ»

۳- «وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا»

هر مقطعی از مقاطع سه گانه این آیه دارای نظام عددی است، یعنی عددی که از هر مقطعی از این آیه به دست می آید قابل قسمت بر عدد هفت می باشد. و این بدین معنا است که نظام قرآنی، از معنای نص قرآن تبعیت می کند. (۱)

الف: مقطع اول:

«قُلْ لِّئِنْ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنَّ» کلمات این مقطع را داخل جدول قرار می دهیم:

آیه‌قللثناجتمعتالانسوالجن عدد۲۳۶۵۱۴ این عدد قابل قسمت بر عدد ۷ می باشد:۷۶۳۵۹۰۷۸۹۴۷۳۰۷۷۹۰*

ص:۱۳۷

ب: مقطع دوم:

«عَلَى أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ» کلمات را داخل جدول قرار می دهیم:

آ ی ه ع ل ی آ ن ی آ ت و ا ب م ث ل ه ذ ا ل ق ر ا ن ل ا ی آ ت و ن ب م ث ل ه عدد ۳۲۵۴۳۶۲۵۵ این عدد هم قابل قسمت بر عدد ۷ می باشد: یعنی ۷۸۹ ۴۷ ۲۳ ۳۴۵ ۲۶ ۵۵*۷

ج: مقطع سوم:

«وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيراً» کلمات را داخل جدول قرار می دهیم:

آ ی ه و ل و ک ا ن ب ع ض ه م ل ب ع ض ه م ل ب ع ض ظ ه ی ر ا عدد ۱۲۳۵۴۵ این عدد هم قابل قسمت بر عدد ۷ می باشد: یعنی ۷۹۰۳ ۱۱ ۲۱ ۳۲۱ ۴۵*۷

ص: ۱۳۸

القرآن کتاب الله. . . والرسول (صلی الله علیه و آله) علی حق، قرآن کتاب خداست و پیامبر بر حق.

در آیات زیادی خداوند پیامبر را مورد خطاب قرار داده است، هر آینه خداوند اراده کرده که بفرماید: «ان هذا القرآن کله حق و ان محمد (صلی الله علیه و آله) علی حق. . .»

آیا در آیات قرآن بر اثبات این فرمایش اسرار عددی وجود دارد؟

پیامبر (صلی الله علیه و آله) چه در دریافت و چه در ابلاغ وحی معصوم بودند، یعنی کم و زیادی در وحی به وجود نمی آمد. خداوند از این حقیقت، با کلماتی که دارای نظام عددی است خبر داده و می فرماید:

«وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ» ۱

برای توضیح بیشتر کلمات آیه را به طور جداگانه داخل جدول قرار می دهیم:

آیهوماينطقعنالهويانهاوالاوحيوحي عدد۱۲۴۲۵۲۲۳۳۴

ص:۱۳۹

این عدد قابل تقسیم بر عدد هفت می باشد:

۴۳ ۳۲۲ ۵۲۴ ۲۱ ۶۱۸ ۸۹ ۳۲۰۳۷

همان طور که می دانیم بحث اعداد و ریاضی بسیار دقیق است، تغییر یک حرف منجر به اختلال در تقسیم می شود، پس از اینجا نتیجه می گیریم که پیامبر (صلی الله علیه و آله) «لَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ» بلکه قرآن را همان طور که دریافت می نمودند، ابلاغ می فرمود.

آیاتی که در آن خداوند پیامبر (صلی الله علیه و آله) را مخاطب قرار داده است از نظام عدوی و ریاضی خاصی برخوردار است.

به عنوان مثال:

۱- «إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ» ۱:

این خطاب خداوند است به پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) است که نظام عددی این آیه را در جدول زیر ملاحظه می کنیم:

آیهانکلمنالمرسلین عدد۳۳۸ این عدد قابل قسمت بر عدد هفت می باشد:۸۳۳*۷

ص: ۱۴۰

۲- «قَوْلًا سَقِيًّا» :

خداوند در آیه دیگری پیامبر اسلام (صلی الله علیه و آله) را مخاطب قرار داده می فرماید:

«إِنَّا سَنُلْقِي عَلَيْكَ قَوْلًا ثَقِيلًا» ۱

نظام عددی این آیه را (که دارای ۲۱ حرف است ۷*۳) بررسی می کنیم:

آیهاناسنلقیعلیکقولاسقیلاً عدد۳۵۴۴۵۱اگر اعداد به دست آمده در جدول را از چپ به راست کنار هم قرار دهیم (۵۴۴۵۳) به دست می آید که قابل تقسیم بر عدد۷ می باشد یعنی:۷*۵۴۴۵۳۷۷۷۹

در مورد این مطلب آیات زیادی وجود دارد که ما فقط به ذکر چند آیه دیگر می پردازیم:

۳- «وَأُذْكِرُ إِشْمَ رَبِّكَ بُكْرَةً وَأَصِيلًا» ۲

۴- «وَمِنَ اللَّيْلِ فَاسْجُدْ لَهُ وَسَبِّحْهُ لَيْلًا طَوِيلًا» ۳

۵- «إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَا تُشْغِلْ عَنْ أَصْحَابِ الْجَحِيمِ» ۴-۵

ص:۱۴۱

قرآن آمده تا از خداوند به ما خبر دهد.

آیات قرآن که نازل شده برای این است که به ما بگوید، تمام کلمات قرآن از جانب خداوند است. قرآن کتابی است که آمده تا به ما بگوید: «من هو الله سبحانه و تعالی؟»

از بین ۱۰۰ آیه ای که از علم، قدرت، رحمت و... خداوند حکایت می کند، بعضی از این آیات را می آوریم تا معلوم شود که این قرآن از جانب خداوند است و از قدرت بشر خارج است.

۱- علم الله:

دقت قرآن در تعبیر از علم خداوند را در این آیه می بینیم:

«أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ» ۱

کلمات این آیه را در جدول قرار می دهیم:

آیه

الم تعلم ان الله يعلم ما في السماء و الارض انذلك عدد ۱۵۲۳ ۲۲۵ ۲۴۴ ۳۴

ص: ۱۴۲

آیه

فیکت بانذل کعلی الله یسیر عدد ۳۴۴ ۲۳۲۳ این عدد قابل تقسیم بر عدد هفت می باشد یعنی: ۷ ۷۷۷۴۹ ۰۳۵۹۳۱ ۶۳۳۳۱۸۹ ۲۴۳ ۲۴۴ ۲۵۱۵۲ ۳۲۳ ۳۲ ۴۴۳

۲- والله غیب السموات والارض:

آیه دیگری که از علم خداوند حکایت می کند:

«وَلِلَّهِ غَيْبُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا أَمْرُ السَّاعَةِ إِلَّا كَلَمْحِ الْبَصَرِ أَوْ هُوَ أَقْرَبُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ» ۱

نظام عددی این آیه را در جدول زیر مشاهده می کنیم:

آیه

ول له غیبال سموتوالارض و ما امر الساعه الا کلمح عدد ۶۳۴ ۱۲۳ ۱۵ ۱۳۳۶ آیه

البصرا و هو اقرب انالله علیک لشی قدیر عدد ۲۲۴ ۲۴۳ ۵۲۲۴ این آیه نیز بر عدد هفت قابل تقسیم است: ۷ ۳۳۳ ۴۵۰۲ ۹۴۷ ۷۹۱ ۳۱ ۶۰۳۳۴۶ ۳۱ ۱۶۳ ۳۱ ۴۳۶ ۲۲۵ ۴۲۴ ۴۲۳۳

اگر به دقت ملاحظه کنید، می بینید کلمه (سماوات) این گونه نوشته شده است (سموت) یعنی دارای ۶ حرف است به جای ۸ حرف. و اگر دارای ۸ حرف بود، نظام عددی این آیه به هم می خورد.

ص: ۱۴۳

آیات دیگر نیز وجود دارد که فقط به ذکر آنها اکتفا می کنیم:

۳- «يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ وَ مَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَ مَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَ مَا يَعْرُجُ فِيهَا وَ هُوَ الرَّحِيمُ الْغَفُورُ» ۱

۴- «عَالِمُ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَى غَيْبِهِ أَحَدًا» ۲

۵- «إِنَّ تَعْدُوا نِعْمَتَ اللَّهِ لَا تَحْصُوهَا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ» ۳

۶- «إِنَّا لَنَحْنُ نُحْيِي وَ نُمِيتُ وَ نَحْنُ الْوَارِثُونَ» ۴

۷- «فَسُبْحَانَ الَّذِي بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ» ۵-۶

نتیجه:

اگر تعداد حروف کلمات بیشتر آیات قرآن را کنار هم بگذاریم عددی به دست می آید که یکی از مضرب های عدد هفت است.

از مباحث گذشته به این نتیجه می رسیم که هیچ تحریفی در کلمات قرآن رخ نداده است.

ص: ۱۴۴

بعد از این که موارد اعجاز عددی هفت را در قرآن بیان و بررسی نمودیم به اشکالات آن می پردازیم:

آقای مهندس عبدالدائم الکحیل اعجاز عددی هفت را با این آیه شروع می کند:

«اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَ مِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ» ۱

ایشان می گوید چون خداوند عدد هفت را برای نظام جهان اختیار کرده است پس باید علاقه ای بین عدد هفت و قرآن وجود داشته باشد.

در ادامه ایشان آیاتی را می آورد که اگر تعداد حروف هر کلمه را کنار هم بگذاریم مضرب صحیحی از عدد هفت می شود.

در مطالب ایشان اشکالاتی وجود دارد که برای نمونه به چیز مورد آن اشاره می کنیم:

۱- اولاً ایشان از بین ۶۲۳۶ آیه فقط حدود ۲۰ آیه ذکر می کند که دارای مضرب صحیحی از عدد هفت می باشد. همان طور که می دانید، پیدا کردن حدود ۲۰ آیه از میان ۶۲۳۶ آیه کار خارق العاده ای و شگفت انگیزی نیست چون برای هر عددی می توان این تعداد آیه پیدا کرد که مضرب صحیح از آن عدد باشد.

۲- در شمارش حروف کلمات مخصوصاً در شمارش همزه، قاعده خاصی مراعات نشده است. چون هر جا به کلمه ای برخورد می کند که دارای همزه است اگر به آن همزه احتیاج دارد تا نصاب کامل شود با قرار دادن پایه ای برای همزه آن را در شمارش محسوب می کند ولی اگر بدون همزه به نصاب کامل برسد می گوید همزه نباید در شمارش محسوب شود.

۳- اینکه گفته شود چون عدد هفت در چند آیه آمده پس باید بین آن و قرآن رابطه ای باشد. این حرف را می توان در مورد عددهای دیگری زد. مانند عدد شش، برای توضیح چند نکته در مورد عدد شش مطرح می کنیم:

خداوند در آیه «اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَ مَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ» ۱ پس باید بین عدد شش و قرآن رابطه ای باشد:

۱- سوره «ناس» که آخرین سوره است دارای «۶» آیه می باشد.

۲- اگر شماره های آیه های سوره ناس را کنار هم بگذاریم عدد (۱۲۳۴۵۶) به دست می آید مضرب صحیحی از عدد ۶ می باشد یعنی (۶*۲۰۵۷۶)

۳- قرآن دارای ۱۱۴ سوره است یعنی (۱۹*۶)

۴- خلق زمین و آسمان در ۶ روز بوده است.

۵- تعداد حروف کلمه «الدنيا» ۶ حرف است.

۶- تعداد حروف کلمه «الحياة» ۶ حرف است.

ص: ۱۴۶

پس همان طور که گذشت می توان برای هر عدد خصوصیاتی پیدا کرد پس نمی توان گفت همه اعداد دارای اعجاز عددی می باشند.

به عبارت دیگر نمی توان یک رابطه جزئی را بین بعضی اعداد پیدا کرد و آن را به تمام اعداد سریان داد.

ص: ۱۴۷

در سوره «فجر» آیه سوم - «وَالسَّمْعِ وَالْأُتْرِ» - (۱) خداوند ربّ جلیل، به زوج و فرد سوگند یاد کرده است. کورش جم نشان با خواندن این آیه به فکر افتاده است که شاید یک نظام عددی بر مبنای زوج و فرد در قرآن موجود باشد. به دنبال این فرضیه، شروع به تحقیق کرده و به نتیجه ای جالب رسیده است و آن این است که تعداد سوره ها و ترتیب قرار گرفتن آن ها و تعداد آیات هر سوره، درست باید همین سان باشد که هست. اگر از آنها کم یا به آنها اضافه شده بود و حتی اگر جابه جا شده بودند (به عبارت دیگر هر تغییری در شماره و تعداد سوره ها و آیات قرآن به عمل آمده بود) کد ریاضی فرد و زوجی که در آن جای داده شده چنین جواب نمی داد.

خداوند در سوره حجر می فرماید: «در حقیقت ما خود، آگاه کننده (قرآن) را فرو فرستادیم و قطعاً ما پاسداران آن هستیم» (۲) و هم چنین در

ص: ۱۴۹

۱- ۱. سوگند به زوج و فرد!

۲- ۲. حجر / ۹.

سوره فصلت فرموده است: «در حقیقت کسانی که به آگاه کننده [قرآن] هنگامی که به سراغشان آمد کفر ورزیدند (برما مخفی نمی مانند) ؛ درحالی که قطعاً آن (قرآن) کتابی شکست ناپذیر است. که باطل از پیش روی آن و پشت سرش به سراغ آن نمی آید؛ (زیرا این) فرو فرستاده ای از جانب (خدای) فرزانه ستوده است.» [\(۱\)](#) آیات قرآن حق است.

در گذشته و هم در زمان حال مسلمانان جهان، تنها از روی باورهای محکم دینی اصالت و صحت آیات قرآن را بدون علم واقعی بدان، قبول می کردند. اما امروزه با پیدا شدن این معجزات ریاضی و عددی که عالی ترین و قابل قبول ترین راه منطقی برای اثبات و نفی هر موضوع علمی است، خدایی بودن قرآن را با اثبات منطقی باور می کنند.

حال پس از این مقدمه به یافته های این اندیش ور می پردازیم:

همان طور که می دانیم قرآن دارای ۱۱۴ سوره است، که هر سوره علاوه بر اسم، شماره ردیف و تعدادی آیه دارد. مثلاً اسم اولین سوره قرآن «الفاتحه» شماره ردیفش ۱ و تعداد آیاتش ۷ است.

نام دومین سوره قرآن «البقره» ، شماره ردیفش ۲ و تعداد آیاتش ۲۸۶ است، تا پایان.

اگر تعداد آیات ۱۱۴ سوره قرآن را با هم جمع کنیم، عدد ۶۲۳۶ به دست می آید و اگر شماره سوره های قرآن را با هم جمع کنیم، عدد

ص: ۱۵۰

۶۵۵۵ به دست می آید. حال اگر اعداد مربوط به هر سوره را با اعداد مربوط به آیاتش با هم جمع کنیم، جدول شماره ۱ به دست می آید:

جدول شماره ۱

ردیف

نام سوره شماره سوره تعداد آیات سوره حاصل جمع شماره و تعداد آیات سوره الفاتحه ۱۷۸۲ البقره ۲۸۶۲۸۸۳ آل عمران ۳۴۲۰۰۲۰ النساء ۴۱۷۶۱۸۰ المائده ۵۶۱۲۰۱۲۵۶ الانعام ۱۷۱۶۵۱۷۱۶ الاعراف ۳۸۱۲۰۶۲۰۶ الانفال ۳۹۸۷۵۸۳۹ التوبه ۱۰۹۱۲۹۱۳۸۱۰ یونس ۱۱۱۰۹۱۱۹۱۱ هود ۱۲۱۱۲۳۱۳۴۱۲ یوسف ۱۳۱۱۱۱۱۲۳۱۱۲ الرعد ۱۴۵۶۳۴۳۵۶ ابراه

ص: ۱۵۱

طه ١٣٥١٥٥٢١ الانبياء ٢١١١٢١٣٣٢٢ الحج ٢٢٧٨١٠٠٢٣ المومنون ١٨١٤١٢٤ الفرقان ٢٢٦ ٢٥٧٧١٠ الشعراء ٢٥٣٢٧ ٢٦٢٧٢٥٣٢٧ النمل ٢٨ ٢٧٩٣١٢٠ القصص ١١٦٢٩ ٢٨٨٨١١٦٢٩ العنكبوت ٢٩٩٩٨٣٠ الروم ٣١

نام سورهشماره سورهتعداد آیات سورهمحصل جمع شماره و تعداد آیات
سوره ۴۴الدخان۱۰۳۴۵۱۴۴۵۹۱۰الجاثیه۱۴۵۳۷۸۲۴۶الاحقاف۴۶۳۵۸۱۴۷محمد۴۷۳۸۸۵۴۸الفتح۴۸۲۹۷۷۴۹الحجرات۴۹۱۸۶۷۵۰قی۴۹۹۵۵۱الداریات۵۰۱۱۱۵۲الطور۵۰۱۶۰۱۱۵۳النجم۵۱۵۵۴القمر۵۱۵۵۵

الملك ١٦٧٨، القلم ١٦٧٩، المعارج ١٦٨٠، توح ١٦٨١، المجن ١٦٨٢، المزمّل ١٦٨٣، المدثر ١٦٨٤، القيامة ١٦٨٥، الإنسان ١٦٨٦، المرسلات ١٦٨٧.

نام سورهشماره سورهتعداد آیات سورهمحصل جمع شماره و تعداد آیات
سوره ۹۱ الشمس ۱۰۶۹۲ اللیل ۱۱۵۱۰۶۹۳ الضحی ۱۱۰۴۹۴ الشرح ۱۰۲۹۵ التین ۱۰۳۹۶ العلق ۱۱۵۹۷ القدر ۱۰۲۹۸ البینه ۱۰۶۹۹ الزلزله ۱۰۷۱۰ العادیات ۱۰۱۱۱۱۱۱۰۱ القارعه ۰۲

اینک ۱۱۴ عددی را که از جمع شمارهٔ سوره و تعداد آیات هر سوره به دست آمده است، بر حسب زوج و فرد بودن از هم جدا می کنیم و هر گروه را در جدولی به نام جدول «زوج» و جدول «فرد» جای می دهیم. (۱)

ص: ۱۵۶

۱-۱. مجلهٔ بینات، سال سوم، شماره ۹، ص ۱۰۲.

نام سورهمحصل جمع شماره و تعداد آيات سورہ الفاتحه ۸۲ البقرہ ۲۸۸۳ النساء ۱۸۰۴ التوبہ ۱۳۸۵ ہود۱۳۴۶ الرعد۵۶۷ ابراہیم۶۶۸ الحجر۱۱۴۹ النحل ۱۴۴۱۰ الکہف۱۲۸۱۱ الحج۱۰۰۱۲ النور۸۸۱۳
الاسراء۱۲۸۱۴ الفرقان۱۰۲۱۵ النمل۱۲۰۱۶ القصص۱۱۶۱۷ العنکبوت۹۸۱۸ الروم۹۰۱۹ السجده۶۲۲۰ الاحزاب۱۰۶۲۱ سبأ۸۸۲۲ فاطر۸۰۲۳ ص۱۲۶۲۴ الزمر۱۱۴۲۵ الزخرف۱۳۲۲۶ الجاثیہ۸۲۲۷
الواقعه۱۵۲۲۸ الحديد۸۶

المجادله ٨٠٣٠ المنافقون ٧٤٣١ التغاين ٨٢٣٢ التحريم ٧٨٣٣ القلم ١٢٠٣٤ المعارج ١١٤٣٥ الجن ١٠٠٣٦ المدثر ١٣٠٣٧ النبأ ١١٨٣٨ عيس ١٢٢٣٩ التكوير ١١٠٤٠ الأعلى ١٠٦٤١ الغاشيه ١١٤٤٢ البلد ١١٠٤٣
 الشمس ١٠٦٤٤ الضحى ١٠٤٤٥ الشرح ١٠٢٤٦ القدر ١٠٢٤٧ بينه ١٠٦٤٨ القارعه ١١٢٤٩ التكاثر ١١٠٥٠ العصر ١٠٦٥١ الفيل ١١٠٥٢ قریش ١١٠٥٣ الماعون ١١٤٥٤ المسد ١١٦٥٥ الاخلاص ١١٦٥٦ الفلق ١١٨٥٧
 الناس ١٢٠ جمع كل ٦٢٣٦

ص: ١٥٨

نام سورهمحصل جمع شماره و تعداد آيات سوره آل عمران ٢٠٣٢ المائدة ١٢٥٣ الانعام ١٧١٤ الاعراف ٢١٣٥ الانفال ٨٣٦ يونس ١١٩٧ يوسف ١٢٣٨ مريم ١١٧٩ طه ١٥٥١٠ الانبياء ١٣٣١١ المومنون ١٤١١٢ الشعراء ٢٥٣١٣ لقمان ٦٥١٤ يس ١١٩١٥ الصافات ٢١٩١٦ غافر ١٢٥١٧ فصلت ٩٥١٨ الشورى ٩٥١٩ الدخان ١٠٣٢٠ الاحقاف ٨١٢١ محمد ٨٥٢٢ الفتح ٧٧٢٣ الحجرات ٦٧٢٤ ق ٩٥٢٥ الذاريات ١١١٢٦ الطور ١٠١٢٧ النجم ١١٥٢٨ القمر ١٠٩

الرحمن ١٣٣٣٠ الحشر ٨٣٣١ الممتحنة ٧٣٣٢ الصف ٧٥٣٣ الجمعة ٧٣٣٤ الطلاق ٧٧٣٥ الملك ٩٧٣٦ الحاقه ١٢١٣٧ نوح ٩٩٣٨ المزمّل ٩٣٣٩ القيامة ١١٥٤٠ الانسان ١٠٧٤١ المرسلات ١٢٧٤٢ النزاعات ١٢٥٤٣
الانفطار ١٠١٤٤ المطففين ١١٩٤٥ الانشقاق ١٠٩٤٦ البروج ١٠٧٤٧ الطارق ١٠٣٤٨ الفجر ١١٩٤٩ الليل ١١٣٥٠ التين ١٠٣٥١ العلق ١١٥٥٢ الزلزله ١٠٧٥٣ العاديات ١١١٥٤ الهمزه ١١٣٥٥ الكوثر ١١١٥٦
الكافرون ١١٥٥٧ النصر ١١٣ جمع كل ٦٥٥٥

ص: ١٦٠

پس از دقت در جدول «زوج» و «فرد» نکات قابل توجه این اعجاز بدست می آید عبارتند از:

۱. در جدول «زوج» جمع کل اعداد یعنی ۶۲۳۶ درست معادل مجموع تعداد آیات قرآن کریم است.
۲. در جدول «فرد» جمع کل اعداد یعنی عدد ۶۵۵۵ درست معادل مجموع شماره های سوره های قرآن کریم است.
۳. در جدول «زوج» قرآن و در جدول «فرد» قرآن که هر یک از ۵۷ سوره درست شده اند، درست ۳۰ سوره با تعداد آیات زوج و ۲۷ سوره با تعداد آیات فرد شرکت کرده اند.

جدول مربوط را ملاحظه می کنیم:

ص: ۱۶۱

ردیف

نام سوره شماره سوره تعداد آیات سوره ١ البقره ٢٢٨٦٢ النساء ٤١٧٦٣ ابراهيم ١٤٥٢٤ النحل ١٦١٢٨٥ الكهف ١٨١١٠٦ الحج ٢٢٧٨٧ التور ٢٤٦٤٨ القصص ٢٨٨٨٩ الروم ٣٠٦٠١٠ السجده ٣٢٣٠١١ سباء ٣٤٥٤١٢
ص ٣٨٨٨١٣ الواقعة ٥٦٩٦١٤ المجادلہ ٥٨٢٢١٥ التغابن ٦٤١٨١٦ التحريم ٦٦١٢١٧ القلم ٦٨٥٢١٨ المعارج ٧٠٤٤١٩ الجن ٧٢٢٨٢٠ المدثر ٧٤٥٦٢١ النبأ ٧٨٤٠٢٢ عبس ٨٠٤٢٢٣ الغاشية ٨٨٢٦٢٤ البلد ٩٠٢٠٢٥
الشرح ٩٤٨٢٦ البينه ٩٨٨٢٧ التكاثر ١٠٢٨٢٨ قريش ١٠٦٤٢٩ الاخلاص ١١٢٤٣٠ الناس ١١٤٦

ص: ١٦٢

ردیف

نام سوره شماره سوره تعداد آیات سوره ۱ الانعام ۶۱۶۵۲ الانفال ۸۷۵۳ یونس ۱۰۱۰۹۴ یوسف ۱۲۱۱۱۵ طه ۲۰۱۳۵۶ الشعراء ۲۶۲۲۷۷ یس ۳۶۸۳۸ غافر ۴۰۸۵۹ الشوری ۴۲۵۳۱۰ الدخان ۴۴۵۹۱۱ الاحقاف ۴۶۳۵۱۲ الفتح ۴۸۲۹۱۳ ق ۵۰۴۵۱۴ الطور ۵۲۴۹۱۵ القمر ۵۴۵۵۱۶ الممتحنه ۶۰۱۳۱۷ الجمعه ۶۲۱۱۱۸ الانسان ۷۶۳۱۱۹ الانقطاع ۸۲۱۹۲۰ الانشقاق ۸۴۲۵۲۱ الطارق ۸۶۱۷۲۲ الليل ۹۲۲۱۲۳ العلق ۹۶۱۹۲۴ العاديات ۱۰۰۱۱۲۵ الهمزه ۱۰۴۹۲۶ الكوثر ۱۰۸۳۲۷ النصر ۱۱۰۳

ص: ۱۶۳

نام سوره شماره سوره تعداد آيات سوره آل عمران ٣٢٠٠٢ المائدة ٥١٢٠٣ الاعراف ٧٢٠٦٤ مريم ١٩٩٨٥ الانبياء ٢١١١٢٦ المومنون ٢٣١١٨٧ لقمان ٣١٣٤٨ الصافات ٣٧١٨٢٩ فصلت ٤١٥٤١٠ محمد ٤٧٣٨١١
الحجرات ٤٩١٨١٢ الذاريات ٥١٦٠١٣ النجم ٥٣٦٢١٤ الرحمن ٥٥٧٨١٥ الحشر ٥٩٢٤١٦ الصف ٦١١٤١٧ الطلاق ٦٥١٢١٨ الملك ٦٧٣٠١٩ الحاقة ٦٩٥٢٢٠ نوح ٧١٢٨٢١ المزمل ٧٣٢٠٢٢ القيامة ٧٥٤٠٢٣
المرسلات ٧٧٥٠٢٤ النازعات ٧٩٤٦٢٥ المطففين ٨٣٣٦٢٦ البروج ٨٥٢٢٢٧ الفجر ٨٩٣٠٢٨ التين ٩٥٨٢٩ الزلزله ٩٩٨٣٠ الكافرون ١٠٩٦

ردیف

نام سور ه شماره سور ه تعداد آيات سور ه ١ الفاتحه ١٧٢ التوبه ٩١٢٩٣ هود ١١١٢٣٤ الرعد ١٣٤٣٥ الحجر ١٥٩٩٦ الاسرا ١٧١١١٧ الفرقان ٢٥٧٧٨ النمل ٢٧٩٣٩ العنكبوت ٢٩٦٩١٠ الاحزاب ٣٣٧٣١١ فاطر ٣٥٤٥١٢ الزمر ٣٩٧٥١٣ الزخرف ٤٣٨٩١٤ الجاثيه ٤٥٣٧١٥ الحديد ٥٧٢٩١٦ المنافقون ٦٣١١١٧ التكوين ٨١٢٩١٨ الاعلى ٨٧١٩١٩ الشمس ٩١١٥٢٠ الضحى ٩٣١١٢١ القدر ٩٧٥٢٢ القارعه ١٠١١١٢٣ العصر ١٠٣٣٢٤ القيل ١٠٥٥٢٥ الماعون ١٠٧٧٢٦ المسد ١١١٥٢٧ الفلق ١١٣٥

ص: ١٦٥

همان طور که ملاحظه می کنید، تعداد سوره ها در جدول «زوج» و تعداد سوره ها در جدول «فرد» قرآن، هر کدام برابر با ۵۷ و با هم برابرند.

۵۷ سوره جدول «زوج»، از ۳۰ سوره با آیات زوج و ۲۷ سوره با آیات فرد تشکیل شده است و ۵۷ سوره جدول فرد نیز عیناً از ۳۰ سوره با آیات زوج و ۲۷ سوره با آیات فرد تشکیل شده است. بدین ترتیب نمونه دیگری از اعجاز عددی قرآن کشف شده است که نشان می دهد ترتیب جای گرفتن سوره ها و تعداد آیات هر سوره، مبتنی بر نظام مخصوص و حساب شده ای بوده است.

ص: ۱۶۷

شخصی به نام «کوروش جم نشان» از ونگور کانادا، با توجه به آیه سوم سوره «فجر» که خداوند متعال به زوج و فرد سوگند یاد کرده است، به فکر افتاده است که شاید یک نظام عددی بر مبنای زوج و فرد، در قرآن باشد و بعد از تحقیقات به این نتیجه رسیده که اگر اعدادی را که حاصل جمع شماره سوره ها و تعداد آیات سوره ها به دست می آید در یک ستون بنویسیم، بعد زوج ها را با هم و فرد ها را با هم جمع کنیم، جمع اعداد زوج دقیقاً مساوی با جمع تعداد آیات قرآن یعنی ۶۲۳۶ و جمع اعداد فرد مساوی ۶۵۵۵ است که حاصل جمع شماره سوره ها می باشد. بدین ترتیب نمونه دیگری از اعجاز عددی قرآن را کشف می کند و نشان می دهد که ترتیب قرار گرفتن سوره ها و تعداد آیات هر سوره مبتنی بر یک نظام مخصوص و حساب شده ای است.

در نقد این نظریه این طور می آوریم که: اگر در زوج و فرد بودن آیات قرآن نکته ای باشد، باید میان سوره های فرد و سوره های زوج یا آیه های دارای شماره فرد و آیه های دارای شماره زوج به وضوح دیده شود. اما اثبات، بلکه احداث نکته، آن هم با طی کردن این راه پیچ در پیچ ربطی به مفاد آیه ندارد.

ایشان بعد از آنکه بین آیات دارای شمارهٔ فرد و آیات دارای شمارهٔ زوج و عدد حاصل از مجموع آیات زوج و عدد حاصل از این دو مجموعه هیچ نکته ای نیافته است، شماره سوره را به تعداد آیات سوره اضافه کرده و ستونی از این اعداد تشکیل می دهد. آنها را با هم جمع کرده و باز به نکته ای نرسیده است. در مرتبه آخر، اعداد زوج این ستون را جداگانه و اعداد فرد را جداگانه با هم جمع کرده است و به دو عدد جدید رسیده است ۶۲۳۶ و ۶۵۵۵ عدد دوم مضرب ۱۹ می باشد. سراغ عدد اول رفته ولی آن را مضرب ۱۹ نیافته است. (۵) اگر هر دو مضرب ۱۹ می بود، خیلی به اعجاز ایشان می افزود اما متأسفانه یکی از این اعداد مضرب ۱۹ نیست. ولی در لابه لای همین محاسبات ناگاه متوجه می شوند که عدد اول معادل تعداد آیات قرآن کریم و عدد دوم مساوی با حاصل جمع شماره سوره ها است. اینجاست که تکبیرگویان اعلان موفقیت می کند.

ما می گوئیم خدای حکیم بسیار بعید است با مخاطبین خود از چنین طریقی ارتباط برقرار نماید. خداوند نیز در تفهیم و تفاهم با بندگانش همان راهی را طی می کند که بین عقلا جاری و مرسوم است و معما و لُغز به کار نمی برد و اگر بخواهد امری را معماگونه بیان کند، معمای او باید به گونه ای باشد که تا قیامت معما باشد. چراکه اگر بشر بتواند چیزی

ص: ۱۷۰

۱-۱). ایشان نیز از کسانی است که به عدد ۱۹ قرآن عنایت خاصی دارد چنان که در جزوه های دیگری از یافته های آقای عبدالله اریک تجلیل کرده است.

را که مشیت خدا آن را معما خواسته است کشف کند این نوعی نقص و ضعف برای خداوند خواهد بود. مثلاً تاریخ دقیق قیامت به تصریح خود قرآن از این مقوله است.

این نکته که خداوند در تفهیم مقاصد خود روش و از سیره عقلا تبعیت می کند، در یکی از فرمایشات امام صادق (علیه السلام) به آن تصریح شده است:

«قيل لابي عبدالله (عليه السلام) روى عنكم ان الخمر و المسير و الانصاب و الازلام رجال فقال ما كان الله ليخاطب خلقه بما لا يعقلون» (۱).

براساس این حدیث، تفسیرهای باطنی همه مردود است و اثبات تناسب های عددی و نظم ریاضی در قرآن هم با عبور از راه های ماریج، یکی از شاخه های تفسیر باطنی است. بنابراین بسیار بعید است خداوند از آیه شریفه «والشفع والوتر» (۲) چیزی را بخواهد به ما تفهیم نماید که آقای کورش جم نشان، کشف کرده اند. زیرا ادعای ایشان بسیار غریب و از فهم عرفی دور است و مخاطب، بعد از فهمیدن راه طی شده باز در هاله ای از شک و تردید باقی می ماند و شاید یکی از علل آن جمع شماره سوره با تعداد آیات سوره باشد. جمع این دو پارامتر جمع دو چیز غیر هم جنس است، مثل آنکه تعداد ستون های مسجدی را با روزهای هفته جمع کنیم.

ص: ۱۷۱

۱- ۱. کیهان اندیشه، ش ۶۷، ص ۶۷ به نقل از وسایل الشیعه، جلد ۱۲، ص ۲۴۳

۲- ۲. قسم به زوج و فرد

اشکال اساسی تر این است که چنین چیزی اثبات اعجاز قرآن نیست، زیرا به راحتی می توان کتابی نوشت و از آغاز بین ابواب و فواصل و تعداد جملات آن چنین نظمی را جاسازی نمود. بنابراین این کشفیات ذره ای موجب گرایش منکران قرآن به قرآن نخواهد بود. بلکه این گونه دفاعیات غیر منطقی و ضعیف خود موجب اعراض و اشمئزاز بیگانگان می شود.

اعجاز عددی تکرار واژه ها:

تناسب و تساوی و هماهنگی در اعداد و ارقام کلمات و موضوعات شبیه و مغایر با هم، در قرآن امری بسیار شگفت انگیز است. هیچ بشری بر آوردن کتابی که از نظر معنا و محتوا، آن قدر تعالی باشد و در کلمات و الفاظ آن نیز رعایت تناسب شده باشد، قادر نیست.

این تناسب شگفت انگیز در شرایطی فراهم شده که قرآن در طول ۲۳ سال در شرایط گوناگون نازل شده و هر بخشی از کلمات آن در حادثه خاصی بوده است. و پس از نزول هم از اصلاحیه و تنظیم بعدی برخوردار نبوده است.

این تساوی و توازن عددی، بدین صورت به وجود نیامده است که این کلمات متقابل در همه جای قرآن در کنار هم ذکر شده و در نتیجه چنین تقابلی حاصل شده باشد، زیرا چنین تقابل و توازنی یک توازن خود به خودی (و فاقد ارزش قابل ذکر) خواهد بود. به این مثال دقت کنید: کلمه «حیا» مقابل «میتا» است، در هیچ آیه ای از آیات قرآن به همراه آن ذکر نشده و بلکه در هیچ سوره ای نیز، این دو کلمه با هم جمع نشده اند. با این حال توازن عددی میان دفعات تکرار کلمه در سرتاسر قرآن برقرار است.

ص: ۱۷۳

برای مثال به نمونه هایی اشاره می کنیم: (۱)

۱. لفظ «دنیا» و مشتقاتش برابر است با لفظ «آخرت» و مشتقاتش که هر کدام ۱۱۵ بار تکرار شده است. (۲)

۲. لفظ «حیات» و مشتقاتش برابر است با لفظ «موت» و مشتقاتش که هر کدام ۱۴۵ بار تکرار شده است. (۳)

۳. لفظ «صالحات» و مشتقاتش برابر است با لفظ «سینات» و مشتقاتش که هر کدام ۱۶۷ بار تکرار شده است. (۴)

۴. لفظ «ملائکة» و مشتقاتش برابر است با لفظ «شیاطین» و مشتقاتش که هر کدام ۸۸ بار تکرار شده است. (۵)

۵. لفظ «هدی» و مشتقاتش برابر است با لفظ «رحمة» و مشتقاتش که هر کدام ۷۹ بار تکرار شده است. (۶)

۶. لفظ «عقل» و مشتقاتش برابر است با لفظ «نور» و مشتقاتش که هر کدام ۴۹ بار تکرار شده است. (۷)

۷. لفظ «مصیبة» و مشتقاتش برابر است با لفظ «شکر» و مشتقاتش که هر کدام ۷۵ بار تکرار شده است. (۸)

۸. لفظ «ابلیس» و مشتقاتش برابر است با لفظ «استعاده» و مشتقاتش که هر کدام ۱۱ بار تکرار شده است. (۹)

۹. لفظ «بر» و مشتقاتش برابر است با لفظ «ثواب» و مشتقاتش که هر کدام ۲۰ بار تکرار شده است. (۱۰)

ص: ۱۷۴

-
- ۱- ۱. ر. ک: الاعجاز العددي للقرآن الكريم، عبدالرزاق نوفل، ج ۱ - ۳، و معجزة الأرقام و الترقيم في القرآن الكريم، عبدالرزاق نوفل، ص ۵۰ - ۵۴. و الاعجاز العلمي في القرآن الكريم، محمد السيد ارنا ووط، ص ۱۳۵ - ۱۴۰. و اعجاز قرآن در نظر اهل بیت عصمت (عليه السلام) و بیست نفر از علمای بزرگ اسلام، سید رضا مؤدب ص ۱۸۵.
- ۲- ۲. الرسالة الشافية في الاعجاز، عبدالقاهر جرجاني، ص ۱۴ - ۱۷، موسوعة الأعداد في القرآن الكريم، مهدی سعید رزق کریم، ص ۳۷ و ۳۸
- ۳- ۳. همان
- ۴- ۴. همان
- ۵- ۵. الاعجاز العلمي الاسلامي للقرآن الكريم، محمد کامل عبدالصمد، ص ۸-۳۷۶
- ۶- ۶. وجوه من الاعجاز القرآني مصطفى الدباغ، ص ۱۱۲
- ۷- ۷. همان
- ۸- ۸. المعجزة (النظرية الاولى) مهندس عدنان رفاعي، ص ۳۶
- ۹- ۹. همان
- ۱۰- ۱۰. همان.

۱۰. لفظ «جهنم» و مشتقاتش برابر است با لفظ «جنت» و مشتقاتش که هر کدام ۷۷ بار تکرار شده است. (۱)

۱۱. لفظ «شیخ» و مشتقاتش برابر است با لفظ «طفل» و مشتقاتش که هر کدام ۴ بار تکرار شده است. (۲)

۱۲. لفظ «نسل» و مشتقاتش برابر است با لفظ «عقیم» و مشتقاتش که هر کدام ۴ بار تکرار شده است. (۳)

۱۳. لفظ «یفسد» و مشتقاتش برابر است با لفظ «ینفع» و مشتقاتش که هر کدام ۵۰ بار تکرار شده است. (۴)

ص: ۱۷۵

۱- ۱. همان

۲- ۲. النظرية الاولى، مهندس عدنان رفاعي، والاعجاز العددي في القرآن، لب بيضون، ص ۱۹۳

۳- ۳. همان

۴- ۴. همان.

۱۴. لفظ «برهان» و مشتقاتش برابر است با لفظ «بهتان» و مشتقاتش که هر کدام ۸ بار تکرار شده است. (۱)
۱۵. لفظ «ثیاب» و مشتقاتش برابر است با لفظ «حجاب» و مشتقاتش که هر کدام ۸ بار تکرار شده است. (۲)
۱۶. لفظ «وهن» و مشتقاتش برابر است با لفظ «عزم» و مشتقاتش که هر کدام ۹ بار تکرار شده است. (۳)
۱۷. لفظ «مجنون» و مشتقاتش برابر است با لفظ «سغیه» و مشتقاتش که هر کدام ۱۱ بار تکرار شده است. (۴)
۱۸. لفظ «نشر» و مشتقاتش برابر است با لفظ «کتم» و مشتقاتش که هر کدام ۲۱ بار تکرار شده است. (۵)
۱۹. لفظ «رذیله» و مشتقاتش برابر است با لفظ «عفه» و مشتقاتش که هر کدام ۴ بار تکرار شده است. (۶)
۲۰. لفظ «عوره» و مشتقاتش برابر است با لفظ «اغضض» و مشتقاتش که هر کدام ۴ بار تکرار شده است. (۷)

ص: ۱۷۶

۱- (۱). الموسوعة العلمية، الاعجاز القرآنی، سمیر عبدالحلیم، ص ۳-۱۴۰ و المعجزة النظرية الاولى)، مهندس عدنان رفاعی، ص ۲۸ - ۳۸

۲- (۲). همان

۳- (۳). همان

۴- (۴). همان

۵- (۵). همان

۶- (۶). همان

۷- (۷). همان.

۲۱. لفظ «وسطاً» و مشتقاتش برابر است با لفظ «طرفاً» و مشتقاتش که هر کدام ۵ بار تکرار شده است. (۱)
۲۲. لفظ «سعید» و مشتقاتش برابر است با لفظ «نحس» و مشتقاتش که هر کدام ۲ بار تکرار شده است. (۲)
۲۳. لفظ «فرقان» و مشتقاتش برابر است با لفظ «بنی آدم» و مشتقاتش که هر کدام ۷ بار تکرار شده است. (۳)
۲۴. لفظ «جحیم» و مشتقاتش برابر است با لفظ «عقاب» و مشتقاتش که هر کدام ۲۶ بار تکرار شده است. (۴)
۲۵. لفظ «حساب» و مشتقاتش برابر است با لفظ «عدل و قسط» و مشتقاتش که هر کدام ۲۹ بار تکرار شده است. (۵)
۲۶. لفظ «حرث» برابر است با لفظ «زراعت» و برابر است با لفظ «فاکله» که هر کدام ۱۴ بار تکرار شده است. (۶)
۲۷. لفظ «بخل» برابر است با الفاظ «حسرت، طمع، جحود» که هر کدام ۱۱۲ بار تکرار شده است. (۷)

ص: ۱۷۷

-
- ۱-۱. همان
- ۲-۲. همان
- ۳-۳. وجوه من الاعجاز القرانی، مصطفی الدباغ، ص ۱۱۲
- ۴-۴. همان
- ۵-۵. همان
- ۶-۶. معجزات الارقام فی القرآن، حسین سلیم، ص ۸۵
- ۷-۷. همان.

۲۸. لفظ «مصیر» (بازگشت) برابر است با لفظ «ابد» (همیشه) که هر کدام ۲۸ بار تکرار شده است. (۱)

۲۹. لفظ «ایمان» برابر است با لفظ «کفر» که هر کدام ۸۱۱ بار تکرار شده است. (۲)

۳۰. لفظ «غضبی» برابر است با لفظ «رحمتی» که هر کدام ۲ بار تکرار شده است. (۳)

۳۱. لفظ «نفعاً» برابر است با لفظ «ضراً» که هر کدام ۹ بار تکرار شده است. (۴)

۳۲. لفظ «البرد» برابر است با لفظ «الحر» که هر کدام ۲ بار تکرار شده است. (۵)

۳۳. لفظ «رجل» به صورت مفرد برابر است با لفظ «امراه» و مشتقاتش که هر کدام ۲۴ بار تکرار شده است. (۶)

۳۴. کلمه «بصر» و مشتقاتش برابر است با کلمه «قلب و فواد» و مشتقاتش که هر کدام ۱۴۸ بار تکرار شده است. (۷)

ص: ۱۷۸

۱- (۱). همان

۲- (۲). همان

۳- (۳). مشکوٰه، شماره ۳۹، تابستان ۱۳۷۲، ص ۳۴

۴- (۴). همان

۵- (۵). همان

۶- (۶). المعجزة (النظرية الاولى) مهندس عدنان رفاعی، والاعجاز العلمی فی القرآن الکریم، محمد سامی محمد علی، ص ۲۲۸-۲۳۴

۷- (۷). همان.

۳۵. کلمه «الناس» و مشتقاتش و مترادفات برابر است با لفظ «رسول» و مشتقاتش که هر کدام ۳۶۸ بار تکرار شده است. (۱)

۳۶. لفظ «جزاء و اجر» ۱۱۷ مرتبه که نصف لفظ «مغفرت» که ۲۳۴ مرتبه می باشد. و دلیل بر این است که بخشندگی خداوند، دو برابر جزاء او است. (۲)

۳۷. لفظ «رسل» ۳۶۸ مرتبه، «نبی» ۷۵ مرتبه، «بشیر» ۱۸ مرتبه «نذیر» ۷۵ مرتبه، که مجموع ارقام مذکور ۵۱۸ مرتبه است، و برابر است با تعداد نام های پیامبران در قرآن. (۳)

۳۸. لفظ «رحیم» که از اسماء حسنی است، ۱۱۴ مرتبه تکرار شده و برابر است با تعداد سوره های قرآن و دو برابر لفظ «رحمان» می باشد. با توجه به اینکه لفظ «رحیم» اسم عام و صفت خاص است، بر خلاف لفظ «رحمن» که اسم خاص و صفت عام است. (۴)

۳۹. لفظ «شهر» به معنی «ماه» ۱۲ مرتبه به تعداد ماه های سال که ۱۲ ماه است. (۵)

ص: ۱۷۹

۱-۱. همان

۲-۲. معجزات الارقام فی القرآن، حسین سلیم، ص ۸۵ واضواء علی اعجاز القرآن الکریم، شیخ عکرمه سعید صبری، ص ۱۱۷ - ۱۱۹

۳-۳. همان

۴-۴. لغة الارقام فی القرآن، حسین احمد سلیم، ص ۶۰

۵-۵. اعجاز القرآن الکریم، محمدباقر المنصوری، ص ۶۲، و زیباترین سخن، محمود احمدی، ص ۱۸۷.

۴۰. لفظ «یوم» به معنی روز با تمام مشتقاتش، ۳۶۵ مرتبه در قرآن به کار رفته که برابر با تعداد روزهای سال می باشد. (۱)

۴۱. لفظ «یوم» ۲۷ مرتبه و به صورت تنثیه، ۳ مرتبه که برابر است با تعداد روزهای یک ماه. (۲)

۴۲. لفظ «اجتبی» و مشتقاتش، ۱۲ بار و مساوی است با عدد امامان که ۱۲ نفر هستند و خداوند آنها را برگزیده است. (۳)

۴۳. لفظ «فرقه» ۷۲ بار در قرآن آمده و مطابق است با ۷۲ فرقه که از اهل جهنم می باشند. (۴)

۴۴. لفظ «محمد» ۴ مرتبه و برابر است با الفاظ «روح القدس» و «ملکوت» و «سراج» که هر کدام ۴ مرتبه تکرار شده اند. (۵)

۴۵. لفظ «ابرار» ۶ مرتبه و دو برابر لفظ «فجار» است که ۳ مرتبه تکرار شده است. (۶)

ص: ۱۸۰

۱- (۱) . همان

۲- (۲) . من الاعجاز البلاغی و العددی للقرآن الکریم، ابوزهراء النجدی، ص ۱۰۷

۳- (۳) . همان

۴- (۴) . عن علی بن ابی طالب قال: افرقت بنو اسرائیل بعد موسی احدى و سبعین فرقة کلها فی النار الا فرقة و افرقت النصارى بعد عیسی علی اثنتین و سبعین فرقة کلها فی النار الا فرقة، و تفرق هذه الامة علی ثلاث و سبعین فرقة کلها فی النار الا فرقة، المیزان، ج ۸، ص ۲۹

۵- (۵) . معجزات الارقام فی القرآن، حسین سلیم، ص ۸۵ و اضواء علی اعجاز القرآن الکریم، الشیخ عکرمه سعید صبری، ص ۱۱۷

۶- (۶) . همان.

۴۶. لفظ «یسر» ۳۶ مرتبه که سه برابر لفظ «عسر» است که ۱۲ مرتبه تکرار شده است. (۱)

۴۷. لفظ «قل» که امر از سوی خداوند است ۳۳۲ مرتبه تکرار شده است و مجموع الفاظ «قالوا» از انس و جن در حیات دنیا و آخرت هم ۳۳۲ بار آمده است. (۲)

۴۸. لفظ «سجد» که در مورد عاقلین است، ۳۴ مرتبه ذکر شده است و این عدد مطابق تعداد سجده های نمازهای یومیه است. (۳)

۴۹. لفظ «صلوات» ۵ بار ذکر شده که برابر با تعداد نمازها می باشد. (صبح، ظهر، عصر، مغرب، عشاء) (۴)

۵۰. لفظ «بر» به معنای خشکی ۱۲ مرتبه و لفظ «بحر» چه مفرد چه تثنیه چه جمع، ۴۰ بار تکرار شده است. نسبت این دو عدد مساوی است با نسبت خشکی به آب در روی کره زمین چون آب در زمین ۵/۶۴ است و خشکی ۳۵/۱۹ است. (۵)

۵۱. کلمه «عزم» ۵ بار ذکر شده که برابر است با تعداد پیامبران اولوالعزم. (۶)

ص: ۱۸۱

۱-۱. همان

۲-۲. الاعجاز العددی فی القرآن، لیبب بیضون، ص ۱۹۳

۳-۳. همان

۴-۴. همان

۵-۵. من الاعجاز البلاغی و العددی للقرآن الکریم، الدکتور ابوزهره النجدی، ص ۱۳۲

۶-۶. اعجاز العلمی فی الاسلام القرآن الکریم. محمد کامل عبدالصمد، ص ۳۷۸.

۵۲. لفظ «انسان» دارای هفت حرف است و این در حالی است که خداوند در قرآن می فرماید ما شما را در هفت مرحله خلق کردیم. (۱)

۵۳. لفظ «دنیا» دارای شش حرف است و خداوند می فرماید و همانا ما دنیا را در ۶ روز آفریدیم. (۲)

۵۴. لفظ «اسراف» و مشتقات آن با لفظ «سرعه» و مشتقاتش هر کدام ۲۳ مرتبه تکرار شده است. (۳)

۵۵. لفظ «اسباط» و لفظ «حواریون» هر کدام ۵ مرتبه تکرار شده است. (۴)

ص: ۱۸۲

۱- ۱. همان

۲- ۲. همان

۳- ۳. الاعجاز العددی فی القرآن الکریم، عبدالرزاق نوفل، ص ۷۳

۴- ۴. همان.

بسیاری از این آمار و ارقام هایی که در تناسب واژگان قرآن از نویسندگان مختلف نقل شده است در مقام محاسبه، درست نیست و نیازمند نگاه خوشبینانه است. بر فرض صحت نیازمند توجیهات و تکلفات فراوانی است که عملاً این تناسب ها را از اعجاز بودن دور می کند. برای مثال:

۱- در شمارش کلمه «یوم» برای اینکه به عدد ۳۶۵ برسند (عدد روزهای سال) گفته اند که باید «یوم» را به صورت مفرد در نظر بگیریم، زیرا اگر «ایام» و «یومین» را به حساب آوریم، به عدد مطلوب نمی رسیم.

اما باز هم منظور آنها تأمین نمی شود زیرا «یومئذ» و «یومکم» و «یومهم» نیز باید از لیست خارج شوند در حالی که اینها هم مفرد هستند. اگر منظور ایشان از مفرد این است که به «یوم» هیچ حرفی متصل نباشد، در این صورت باید «بالیوم» و «الیوم» و «فالیوم» را نیز از لیست خارج کرد و در این صورت آمار ما از ۳۶۵ بسیار کمتر می شود. خلاصه این افراد برای رسیدن به عدد ۳۶۵ از هیچ اسلوب منطقی پیروی نکرده اند.

۲- در مواردی که آمارشان به حد نصاب نمی رسد، به دنبال مشتقات آن واژه خاص رفته و می کوشند با اضافه کردن مشتقات، نصاب لازم را تهیه کنند. و این سؤال بی جواب می ماند که چرا در بعضی موارد باید

مشتقات را به حساب آوریم و در بعضی موارد فقط به آمار مفرد آن واژه بسنده کنیم. و عجیب تر اینکه می گویند در بعضی واژه ها مثل: جهنم و جنات، در یکی به صورت مفرد و در دیگری به ضم مشتقات باید به مطلوب نایل شد.

۳- در مواردی دو واژه در مقابل هم قرار می گیرند که اصلاً ربطی به هم ندارند. مثلاً واژه «یفسد» و مشتقات را شمارش می کنند و چون با تعداد واژه «یصلح» برابر نیست، سراغ واژه «ینفع» می روند. در حالی که برای آشنایان به زبان عربی واضح است که «یفسد» در مقابل «یصلح» می باشند نه «ینفع». و بسیاری از موارد دیگر. به جای اینکه «قلتم» را با «قلنا» بسنجند با «اقوال» مقایسه کرده اند؛ بین مصیبت و شکر چه ارتباطی هست؟ آیا در برابر مصیبت باید «صبر» نمود و یا «شکر» کرد؟ مگر قرآن نمی فرماید: «وَإِصْبِرْ عَلَى مَا أَصَابَكَ إِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ» به احتمال قوی، آقایان وقتی دیدند واژه صبر و مشتقات آن (۱۰۳) با تعداد واژه مصیبت مساوی نیست، سراغ واژه «شکر» رفته اند.

۴- کلمه «قالو» و «قیل» به طور دقیق با هم برابر نیستند؛ یعنی «قیل» ۳۳۳ مرتبه و «قالوا» ۳۳۲ مرتبه در قرآن آمده است.

۵- مورد دیگر واژه «اسراف» و «سرعت» است که روشن نیست تکرار ۲۳ مرتبه ای این دو واژه چه چیزی را اثبات می کند.

آیا می خواهند بگویند اسراف توأم با سرعت است، یا نباید با سرعت اسراف کرد، و یا اسراف موجب نابودی سریع است، و یا مسرف با «سَرِيعُ الْعِقَابِ» طرف خواهد بود؟ دو احتمال اول معقول نیست و دو

احتمال دوم می‌طلبد تا اسراف را با واژه «عقاب» و «هلاکت» بسنجیم، نه با واژه «سرعت».

۶- از همه عجیب و غریب‌تر، محاسبه میزان آب و خشکی کره زمین است. ایشان وقتی «بر» و «بحر» را با هم مقایسه کرده و به کسر مورد نظر دست پیدا نمی‌کند به واژه «بیساً» متوسل می‌شود و می‌گوید: اگر آن را نیز که مرادف «بز» می‌باشد، منظور کنیم تکرار واژه خشکی ۱۳ و تکرار دریا ۳۲ بوده و دو کسر $۴۵/۱۳$ و $۴۵/۳۲$ به دست می‌آید که خیلی شگفت‌انگیز و از معجزات قرآن است. (۱)

باید به ایشان گفت، چگونه است که باید «بیساً» را که مرادف «بز» است در شمارش دخالت دهیم، ولی کلمه «یم» را که مرادف «بحر» است دخالت ندهیم. وانگهی نسبت آب و خشکی کره زمین همیشه ثابت نیست، دو هزار سال پیش با امروز بسیار فرق داشته و هزار سال بعد نیز از میزان دریاها کاسته می‌شود و همین عدم دقیق میزان آب و خشکی باعث اختلاف شده است چنانچه قبلاً گفتیم آقای دکتر ابوزهره النجدی می‌گوید: واژه «بز» ۱۲ مرتبه و لفظ «بحر» ۴۰ مرتبه تکرار شده و نسبت این دو عدد $۵/۶۴$ و $۳۵/۱۹$ است که مساوی با کسر خشکی و آب در کره زمین است. (۲)

ص: ۱۸۵

۱- ۱. المعجزة، النظرية الاولى، مهندس عدنان رفاعی، ص ۳۷

۲- ۲. الاعجاز البلاغی و العددي للقرآن الکریم، ابوزهره النجدی، ص ۱۳۲.

۳۳ سال پیش شیمیدان مصری به نام «دکتر رشاد خلیفه» که در آمریکا اقامت داشت، پس از ۳ سال کار مداوم و استفاده از کامپیوتر ادعا نمود که نظم حیرت انگیزی را در قرآن کشف کرده است.

با اعلان این خبر و پخش آن در رسانه های گروهی و جراید آن روز، این موضوع به گونه ای غیر منتظره در همه جا صدا نمود و موجی از شادی و شغف در میان مسلمانان برانگیخت.

انتشار این خبر در میان روشنفکران کشورهای اسلامی، نه تنها موجب شغف و شادی بلکه موجب آن شد تا بسیاری از آنها خود به میدان آمده و با آمارگیری از تعداد حروف و کلمات قرآن، پرده های دیگری از اسرار و رموز این کتاب آسمانی را بر ملا سازند.

تعداد زیادی از دانشمندان مسلمان نظم ریاضی قرآن را دنبال کرده اند و به نتایج قابل توجهی رسیده اند، هر چند که برخی از محاسبات آنها خطا بوده و یا با اعمال سلیقه و ذوق شخصی همراه بوده است. از سخنان طرفین استفاده می شود که نظم ریاضی قرآن را به صورت موجه جزئیة مورد پذیرش موافقان و مخالفان اعجاز عددی واقع شده است اما به صورت موجه کلیه (یعنی در همه موارد ادعا شده) مورد قبول نیست.

ما درصدد آنیم تا اثبات کنیم، هر چند نظم ریاضی قرآن شگفت انگیز است اما در مورد ادعای اعجاز عددی اشکالات نقضی وحلی فراوانی بر دعاوی آنها وارد است. (۱)

اساساً باید ببینیم قرآن چگونه خود را معرفی کرده است، پیشوایان معصوم ما قرآن را چگونه معرفی کرده اند؟

با دقت در آیات قرآن در می یابیم که قرآن خود را حکمت، علم، نور، ذکر و موعظه... معرفی می کند. و همه این عناوین در پرتو توجه به محتوای قرآن و پیروی از رهنمودهای آن میسر می شود.

نکته قابل توجه دیگری این است که محور اصلی بحث قائلین به اعجاز عددی قرآن شیوه کتابت الفاظ قرآن است. در اینجا بحث مفصلی است که آیا الفاظ قرآن مانند معانی آن توقیفی است یا نه؟

همچنین با مراجعه به احادیث به این مطلب می رسیم که در احادیث نیز قرآن، علم، حکمت و نور خوانده شده است و اکیداً توصیه شده است که آن را چراغ عمل و مشعل حیاتمان قرار دهیم. (۲)

قائلین به اعجاز عددی قرآن می گویند باید همین رسم الخط را حفظ کرد در غیر این صورت تمام محاسبات به هم می خورد.

ص: ۱۹۰

۱- (۱). قبلاً متذکر شویم که ایشان اولین نفر در این وادی نبوده و رد پای این فکر در کتاب «الاتقان فی علوم القرآن» سیوطی دیده می شود

۲- (۲). نک: نهج البلاغه و اصول کافی و کتب حدیثی دیگر.

باید این را هم در نظر داشت که قرآن در هر زمانی به خط مرسوم آن زمان نوشته شده است مانند خط کوفی، که هیچ یک از این ادعاها با این خط موافق نیست.

و این سؤال نیز مطرح می شود که آیا اختلاف نظرهای املائی که به نظر مفسران در قرآن وجود دارد را نیز در محاسبات خود به حساب آورده اند.

بنابراین هرچند که نظم ریاضی قرآن شگفت انگیز و قابل توجه است اما چون نظم ریاضی قرآن - اعجاز عددی - به صورت موجبه کلیه مورد اثبات قرار نگرفته و کثرت مطالب اثبات شده به طوری نیست که اعجاز را ثابت کند. پس اعجاز علمی قرآن از طریق اعجاز عددی آن فعلاً قابل اثبات نیست.

۱. قرآن کریم
۲. ترجمه جمعی قرآن کریم، دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی، حسین شیرافکن، غلامعلی همایی، نوبت اول ۱۳۸۳، قم، مرکز طبع و نشر قرآن جمهوری اسلامی ایران.
۳. اعجاز عددی قرآن، محمود احمدی، انتشارات مسعود احمدی، چاپ اول، ۱۳۷۱.
۴. پژوهشی در اعجاز علمی قرآن، محمد علی رضایی اصفهانی، ج ۱، چاپ اول ۱۳۸۰، انتشارات کتاب مبین.
۵. زیباترین سخن، حبیب الله احمدی، انتشارات فاطمیا، چاپ اول، ۱۳۸۱.
۶. معجزة القرآن فی عصر المعلوماتیة، مهندس عبدالدائم الکحیل، المطبعة العلمیة، چاپ اول، ۲۰۰۲ م.
۷. الاعجاز العددی فی سورة الفاتحة، طلحه جوهر، بناء سارکوب، چاپ اول، ۱۹۹۷ م، ۱۴۱۸ هـ.
۸. معجزة الارقام و الترقيم فی القرآن الکریم، عبدالرزاق نوفل، دارالکتاب العربی، ج اول، ۱۴۰۳ هـ.
۹. اعجاز الرقم ۱۹ فی القرآن الکریم، بسام نهاد جزار، المؤسسة الاسلامیة، چاپ دوم، ۱۴۱۴ هـ، ۱۹۹۴ م.
۱۰. من الاعجاز البلاغی و العددی للقرآن الکریم، الدكتور ابو زهراء النجدی، ۱۴۱۰ هـ - ۱۹۹۰ م
- ۱۱.

الاعجاز العددي للقرآن الكريم، عبدالرزاق نوفل، مطبوعات الشعب، قاهره، چاپ دوم، ج ۲، ۱۴۱۱هـ - ۱۹۹۰ م.

۱۲. اسرع الحاسبين، ملامح جديد، الاعجاز العددي في القرآن الكريم، عاطف على صليبي، دارالشجرة للنشر والتوزيع، دمشق، چاپ اول، ۲۰۰۱ م.

۱۳. البيان في اعجاز القرآن، الدكتور صلاح عبدالفتاح الخالدي، دار عماد، عمان، چاپ سوم، ۱۹۹۶ م.

۱۴. اعجاز قرآن در نظر اهل بيت عصمت (عليهم السلام) و بيست نفر از علمای بزرگ اسلام، دکتر سيد رضا مؤدب، قم، چاپ اول، بهار ۱۳۷۹.

۱۵. رسم المصحف و الاعجاز العددي، د. اشرف عبدالرزاق قطنه، منار للنشر والتوزيع، دمشق، چاپ اول، ۱۴۲۰هـ، ۱۹۹۹ م.

۱۶. معجزات في الارقام القرآن، حسين سليم، دارأسامه، اردن، چاپ اول، ۱۹۹۸ م.

۱۷. عجائب العدد و المعداد في القرآن الكريم، جميل ديباجه، دارالمحجّة البيضاء، بيروت، چاپ اول، ۱۴۱۹هـ، ۱۹۹۹ م.

۱۸. الاعجاز العلمی في القرآن الكريم، محمد السيد أرناؤوط، مكتبة مدبولي، قاهره.

۱۹. الموسوعة العلمية في الاعجاز القرآني، الدكتور سمير الحلیم، مكتبة الأحباب، دمشق، چاپ اول، ۱۴۲۱هـ، ۲۰۰۰ م.

۲۰. اعجازات حديثه، علميه و رقميه في القرآن، الدكتور رفيق ابوالسعود، دارالمعرفه، دمشق، چاپ چهارم، ۱۴۱۴هـ، ۱۹۹۴ م.

۲۱. احدى الكبر، نظريه القرآنيه في معجزه احدى الكبر (معجزه العدد ۱۹)، المهندس عدنان الرفاعي، مكتبة الاسد، سوريه، ۲۰۰۱ م.

۲۲. المعجزه القرآنيه، حقايق علميه قاطعه، احمد عمر ابوشرفه، درالكتب الوطنيه، ليبيا ۲۰۰۳ م.

۲۳. الرياضيات في القرآن الكريم، خليفه عبدالسميع خليفه، مكتبة النهضة المصريه، قاهره ۱۹۸۷ م.

۲۴.

اضواء على اعجاز القرآن الكريم، الشيخ عكرمه سعيد صبرى، مركز الاهرام، قاهره، چاپ اول، ۱۴۱۷هـ، ۱۹۹۶م.

۲۵. العلوم الطبيعى فى القرآن، يوسف مروء، دارو مكتبة الهلال، بيروت، چاپ اول، ۱۳۸۷هـ، ۱۹۶۸م.

۲۶. اعجاز القرآن و ابعاده الحضاريه فى فكره النورسى، الدكتور زياد خليل محمد الدغامين، درالنيل، مالزى، چاپ اول، ۱۴۱۹هـ، ۱۹۹۸م.

۲۷. الاتقان فى علوم القرآن، العلامة جلال الدين عبدالرحمن السيوطى، دارالكتاب العربى، بيروت، چاپ اول، ۱۴۲۴هـ، ۲۰۰۳م.

۲۸. نگرشى به علوم طبيعى در قرآن، لطيف راشدى، نشر سبحان، تهران، چاپ اول، بهار ۷۷.

۲۹. و كان عرشه على الماء، أ. د - عادل محمد على عباس، مركز الدراسات المعرفيه، قاهره، چاپ اول ۱۴۲۰هـ، ۱۹۹۹م.

۳۰. تفسير نمونه، آيت الله مكارم شيرازى، دارالكتب الاسلاميه، تهران، چاپ اول، ۱۳۷۴.

۳۱. الاعجاز العلمى فى الاسلام القرآن الكريم، محمد كامل عبدالصمد، درالمصريه البنانيه، قاهر، چاپ چهارم، ۱۴۱۷هـ، ۱۹۹۷م.

۳۲. العلوم فى القرآن، محمد جميل الحبال، مقداد مرعى الجوارى، دارالنفاس، بيروت، چاپ اول، ۱۴۱۸هـ، ۱۹۹۸م.

۳۳. الاعجاز العلمى فى القرآن الكريم، محمد سامى محمد على، دار المحبته، دمشق، ۱۹۹۳م.

۳۴. وجوه من الاعجاز القرآنى، مصطفى دباغ، مكتبه المنار، اردن، چاپ دوم، ۱۴۰۵هـ، ۱۹۸۵م.

۳۵. مجله بينات، كورش جم نشان، دفتر تبليغات اسلامى، قم، بهار ۱۳۷۵.

۳۶.

ص: ۱۹۵

المنظومات العددية في القرآن العظيم، مهندس، مصطفى ابويوسف بردن، مهندس احمد عبدالوهاب، مكتبة وهبه، قاهره، چاپ اول، ١٤١٨هـ، ١٩٩٨ م.

٣٧. اعجاز القرآن الكريم، فضل حسن عباس، سناء فضل عباس، دار الفرقان، عمان، ١٩٩١.

٣٨. موسوعة الاعداد في القرآن الكريم، مهدي سعيد رزق كرزيم، دار طويق، رياض، چاپ دوم، ١٤٢٣هـ، ٢٠٠٢ م.

٣٩. مفهوم الاعجاز القرآني حتى القرن السادس الهجري، الدكتور احمد جمال العمري، دارالمعارف قاهره.

٤٠. النظرية الاولى، كشف إعجازي جديد في القرآن الكريم، يعرض لأول مرة في العالم، مهندس عدنان الرفاعي مكتبة الاسد، دمشق، چاپ دوم، ١٩٩٦ م.

٤١. معجزة القرآن الجديد، بنيه الآيات و السورة، عمر النجدي، دارين قتيبه، كويت، ١٩٩٤ م.

٤٢. الرسالة الشافية في الاعجاز، امام البلاغين عبدالقاهر الجرجاني، دار الفكر العربي، قاهره، چاپ اول، ١٤١٩هـ، ١٩٩٨ م.

٤٣. اسرار معجزة القرآن الكريم، عبدالحليم الخطيب، دار القلم العربي، سوريه، چاپ اول، ١٤١٧هـ، ١٩٩٧ م.

٤٤. الاعجاز العددي في القرآن، الدكتور لبيب بيضون، مؤسسه الاعلمي للمطبوعات، بيروت، الطبعة الاولى ١٤٢٥هـ ٢٠٠٥ م.

٤٥. اعجاز القرآن الكريم، محمد باقر المنصوري، مؤسسه البلاغ، بيروت، الطبعة الاولى، ١٤٢٥هـ، ٢٠٠٤ م.

٤٦. درآمدی بر تفسیر علمی قرآن، دکتر محمد علی رضایی اصفهانی، انتشارات اسوه، چاپ اول، ١٣٧٥.

٤٧. لغة الارقام في القرآن، حسين احمد سليم، رشاد برس، بيروت، الطبعة الاولى، ١٩٩٨

٤٨. معجزة القرن العشرين في كشف سباعيه و ثلاثيه اوامر القرآن الكريم، دار الايمان، بيروت، الطبعة الاولى، ١٤٠٣هـ، ١٩٨٣ م.

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند ؟

سوره زمر/ ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ.ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفاً علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب « مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱. بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البيت عليهم السلام)
۲. تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی
۳. جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...
۴. سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو
۵. گسترش فرهنگ عمومی مطالعه
۶. زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱. عمل بر مبنای مجوز های قانونی
 ۲. ارتباط با مراکز هم سو
 ۳. پرهیز از موازی کاری
 ۴. صرفاً ارائه محتوای علمی
 ۵. ذکر منابع نشر
- بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱. چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه
۲. برگزاری مسابقات کتابخوانی
۳. تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...
۴. تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...
۵. ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com
۶. تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...
۷. راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی
۸. طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...
۹. برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)
۱۰. برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)
۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

JAVA.۱

ANDROID.۲

EPUB.۳

CHM.۴

PDF.۵

HTML.۶

CHM.۷

GHB.۸

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

ANDROID.۱

IOS.۲

WINDOWS PHONE.۳

WINDOWS.۴

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

در پایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادهاء، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان -خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی -پلاک ۱۲۹/۳۴- طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۰۲۱ - ۸۸۳۱۸۷۲۲

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

